

1996ko otsailak 18 - 1.565 zenbakia - 280 pezeta (BEZ barne) / 14 libera

ARGIA

XABIER ALBISTUR

«Beldurra diot PPren
garaipenari,
ez baitakigu zer
dagoen atzean»

NAZIOARTEA

Golkoko Guda:
Basamortuko ekaitzak
Irak suntsitu
zuenekoa

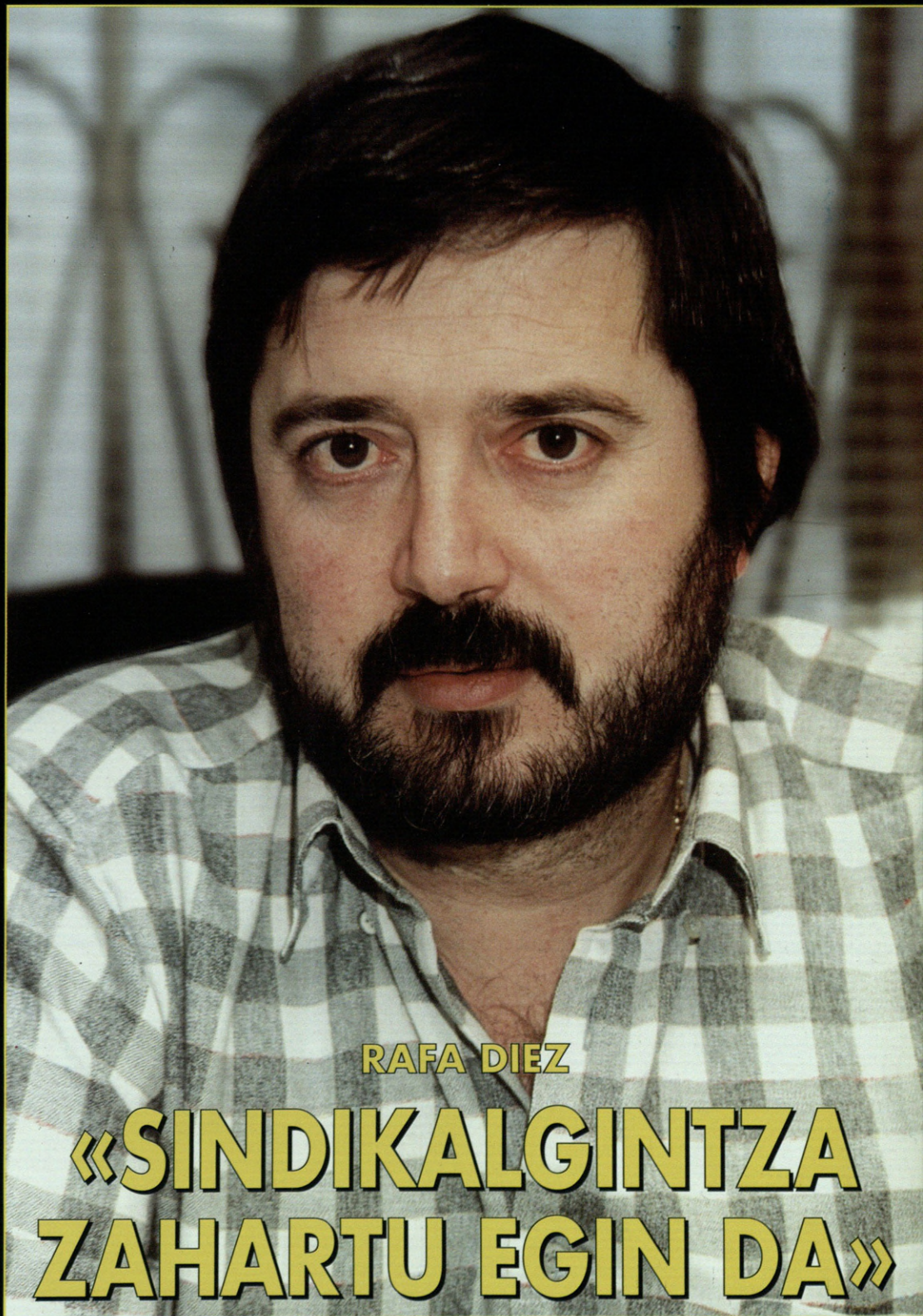
AZPIEGITURAK

Telefonia
mugikorraren
antenak ugaltu
sarea antolatuz

DOSSIERRA

Euskal Herriko basoak:
Basogintza
sustrai bila

RAFA DIEZ

«SINDIKALGINTZA ZAHARTU EGIN DA»

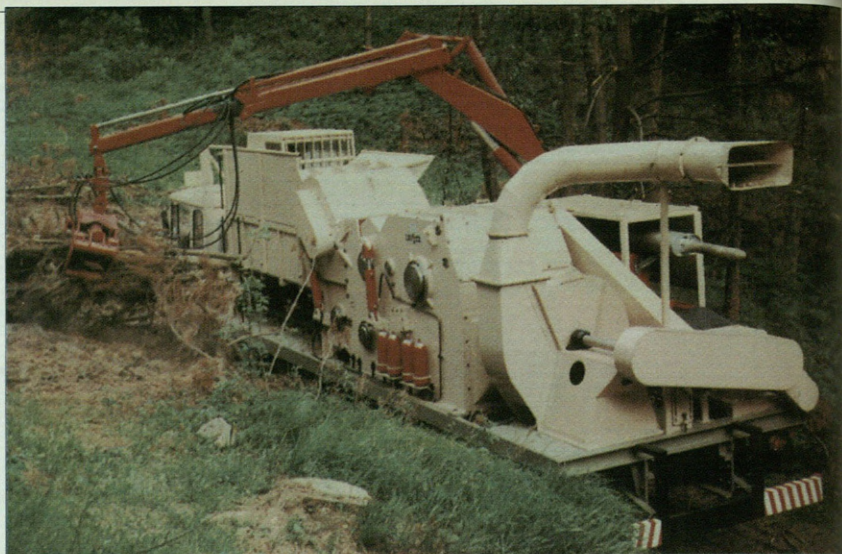

KULTUR POLITIKAK EZTABAIDAN

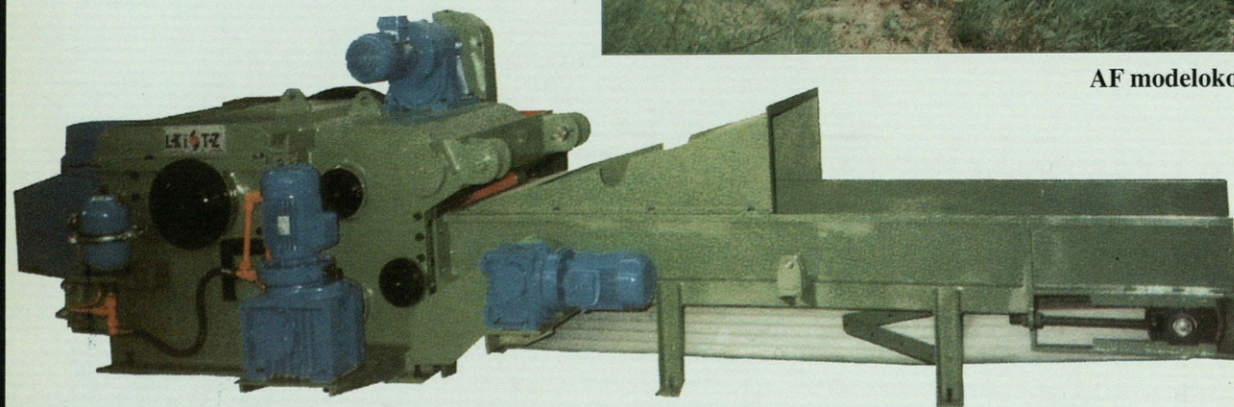

MAQUINARIA, S.L.

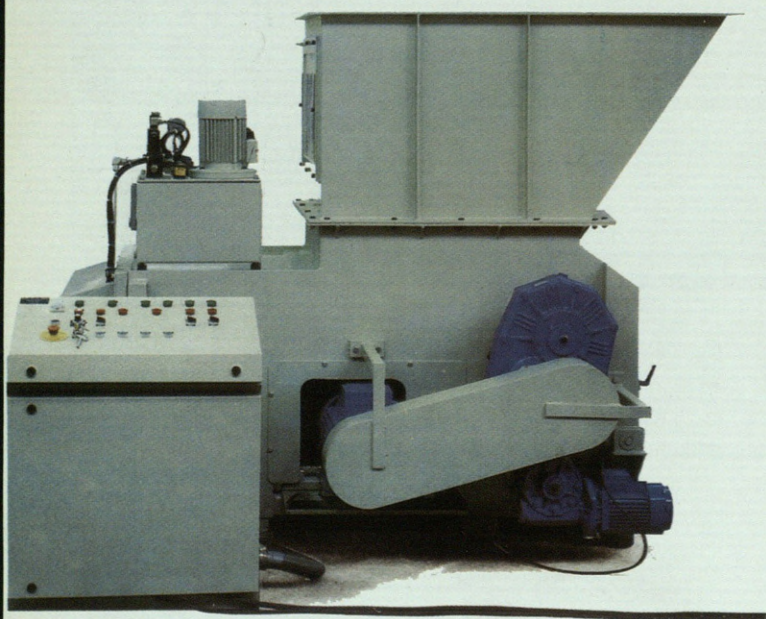
Zura eta bestelakoen hondakinak
EZPALDU
BIRZIKLATU ETA
TRINKOTZEKO
TRESNERIA

AF modeloko Baso Ezpalgailua

AST modeloko horniketa etzaneko Ezpalgailua

ROTOR modeloko Xehagailua

Odria auzoa, z/g
Tel.: (943) 81 63 21
Faxa: (943) 81 25 99
P.K. 151
20730 AZPEITIA

**HONDAKINENTZAKO
SOLUZIOBIDERIK ONENA**

6. Politika kronika. PELLO ZUBIRIA.
8. Xabier Albistur, Euzko Alderdi Jeltzalearen Senaturako hautagaia Gipuzkoatik. «Beldurra diot PPren garaipenari, ez baitakigu zer dagoen atzean». MIKEL JAUREGI.
12. Hamabost egunez gori-gori izango da hauteskunde kanpaina. Botoen bila lasterketa hasi dute alderdiek. AINHARA ZUAZABETIA.

POLITIKA: Iragan legealdian EAekin arazoak izan eta alderdiaren babesak galdu zuen. Baina Xabier Albisturrek Kongresuko eskainuari eutsi egin zion. Orain, martxoaren 3rako EAjko hautagaia da Senaturako. Horretaz guztiaz, abertzaleek Madrilan duten eginberraz, Estatutuaz eta autodeterminazioaz jardun dugu, besteak beste. /8

16. Golkoko Gerra orain boit urte galdu zuen Saddam Husseinek. «Basamoruak Ekaitza»k Irak suntsitu zuenekoak. XABIER ARANBURU.

18. Telefonía mugikorrerako 160tik gora antena jarri nahi ditu Airtel etxeak Hego Euskal Herrian. Telefono dorreen sarea. ANDONI URBISTONDO eta ARANTXA ERASUN.

22. Rafa Diez: «ELA eta LABen arteko harremanak are sendoagoak izango dira». XABIER ARANBURU.

27. Dosierra. Basogintza sustrai bila. ANDONI URBISTONDO.

43. Patronato eta Askatuak taldeek postu bat nahi dute. ACB: maila berria osatzeko tirabirak. MARTIN AGIRRE.

46. Kultura kronika. J.J. PETRIKORENA.

49. Administrazioetatik indarrean dauden ildoak auzitan jarri dituzte hainbat adituk. Kultur politikak eztabaidan. J.J. PETRIKORENA.

53. Argitalpenak. J.J. PETRIKORENA.

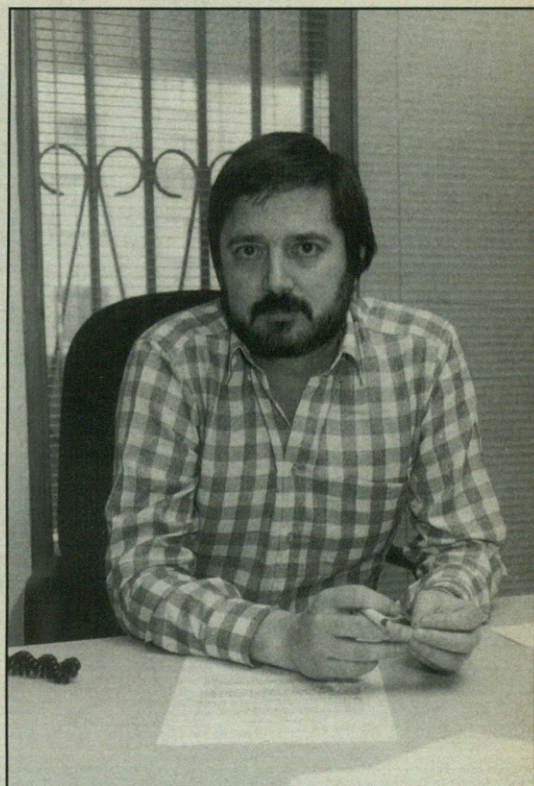
56. Irrati-telebista. ARRITXU ZELAIA.

60. Aukeran. MIKEL JAUREGI

64. Denborapasa.

66. Burutazio laburrak IRAK su etena hautsi duela eta. JOXE LUIS ALVAREZ, 'TXILLARDEGI'

RAFA DIEZ: Badira jada bi urte LAB eta ELAren arteko akordioa gauzatu zela, eta hilabeteon balorazioa eta bilakaeraren azalpenaz gain, egungo sindikalgintzaren egoeraz ere aritu gara, besteak beste, lasartearekin. Orain arteko KASen egitura desagertua, LABek bere estrategia autonomia osoz diseinatzuz helduko diote erronka berrituari. Horretarako egingo ei dute, hain zuzen ere, apirileko kongresua. Sindikalismoaren ahuleziari helduko diote, izan ere zaharkitua ikusten du LABeko koordinatzaile nagusiak sindikalgintza. /22

KULTURGINTZA: Hainbat kritika entzun dira administrazioen kultur politikei buruz. Kultur politika eza salatzen zuen Joserra Gartzia, dirulaguntzei miseria banatzeko modua irizten die Inaki Irazabalbeitia... Ramon Zalloren zuzendaritzapean azterketa lan bat kaleratu du EHUK, EAE eta Nafarroan jorratzen ari diren ildoak zehaztuz. /49

Orain
ARGIAren
harpidedun
eginez gero
hauetako
konpakto,
bideo edo
liburu bat
eskuratuko
duzu

DOHAINIK

ARGIAren harpidedun izan zaitez

AMAIA ZUBIRIAren
KONPAKTOA

"NEGU GORRIAK IDEIA ZABALDU TOUR 95"
GARBIÑE UBEDA

"TAKOLO PIRITX ETA PORROT"
BIDEOA

HARPIDETZA TXARTELA

☎ (943) 37 15 45

FAXA: (943) 36 10 48

IZENA _____ 1. DEITURA _____

2. DEITURA _____ TELF. _____

HELBIDEA _____ POSTA KODEA _____

HERRIA _____ HERRIALDEA _____

BANKU EDO AURREZKI KUTXA _____

SUKURTSAL HELBIDEA _____ SUKURTSAL ZKIA _____

KONTU KORRONTEA/LIBRETA

--	--	--	--

Entitatea

--	--	--	--

Sukurtsala

--	--

K.D

--	--	--	--	--	--	--	--

Kontu zenbakia

ARGIA: Zirkuitu ibilbidea 15

LASARTE-ORIA 20160

KIOSKOAN BAI

%20a
MERKEAGO

HARPIDETZA SARIA
(BEZ barne)

Hego Euskal Herria

12.100 pzt

Ipar Euskal Herria

685 libera

Espainia 12.100 pzt

Beste Atzeriak

15.750 pzt

Airez 24.850 pzt

Euskal Kulturaren
URTEKARIA

Eskerrik asko, Primi

POZA eman dit ARGIA Primi Erostarbe trikitilariari buruz Xabi Nabarro idatzita plazaratu duzuen artikulua irakurtzeak. Maitasunez egina zegoela ikusten zen artikulua.

Gauza da bizi zen bitartean hainbeste jende hurbildu zitzaioela Primiri, panderojole bezala joan zedin eta irrintzia egiteko bere modua azaldu zezan ere bai. Azken urteotan itzali samarrik zegoen, baina zenbat festa, dantzaldi eta baita jaialditan ere ez dugu ikusi Primi, beti bere umore on horrekin? Baina gure artetik joan denean ez zait iruditu behar hainako agurrik egin zaionik.

Komunikabideetan zabiltzatenok ere sarriegitan garrantzia handiagoa ematen diozue atzerrian gertatzen denari, eta batik bat Espainian gertatzen denari. Eta gutxi samar etxekoari.

Eta etxekoari ere sarritan garrantzia ematen diozue Espainian sariren bat ematen dioten proportzio berean. Alde horretatik, beste batzuetan errieta edo protesta jasotzen duzuen ARGIAkook oraingoan nire zorionak hartu itzazue

LEIRE LIZARRUSTI
ANDOAIN (GIPUZKOA)

Titularra

BERRIRO ere Antxon Urrusolo gure pantailetan programa berri batekin, eta berriro ere programa hasi eta gutun honen egilea ezer ulertu gabe. Ez nioke kritika gogorre- gina egin nahi gure aurkezle famatuari, are gutxiago lehenengo programan, baina askotan hobe da hasieratik zenbait iritzi ka- lerratzea denon onerako.

Orozkoko auziarekin hasi zitzaigun lehen programa hura, eta gonbidatuak bere iritziak adierazi nahian hizketan hasi ziren. Baina gure Antxonek ez du bere jarrera aldatu —oroitu bestela ETB-2ko «Rifi-Rafe» programa sonatu hartan mantentzen zue-

na— eta gonbidatuak galdera bati eran- tzun baino lehen, beste galdera bat jarri zuen mahai gainean. Bere iritzi propioak ematen jarraitu zuen, gonbidatuek beren iritziak plazaratzeko minutu bat eskatzen zuten bitartean. Zalantzarik gabe, prota- gonismoa oso maite du Antxonek.

Bigarren zatia hasita, lasaitasun pixkat nabaritu zen: aurkezleak ez zuen hitzik egin —harritzekoa—, eta Olano txirrindu- lariari buruz eskaini ziguten erreportaia ez zegoen batere gaizki («eskerrak ez naizen oraindik oheratu», diot nerekin).

Baina azkenean damutu ere egin nin- tzen hori esan eta telebista aurrean geratu izanaz. Programaren hirugarren zatian be- rriro ere betiko egoera eta jarrera errepi- katu zen. Athletic eta Realako jokalaria- k azaldu ziren platoan. Gutxienez hamabost bat pertsona ziren, baina hamabost horien artean Antxonen ahotsa baino ez zen en- tzuten. Ikusentzule honek ezin zuen ge- hiago. Ia-ia telebistarekin hasi nintzen hizketan (ez ezazue gaizki pentsatu, An- txon Urrusolo jaunari isiltzeko baizik ez nion eskatu nahi).

Ez dakit Urrusoloren saio berri honen helburua zein izango diren, baina egia esan, lehenengo programan jorratu zituz- ten gaiak nahiko interesgarriak izan ziren nire uste apalean. Baina bada akats bat, eta hori Urrusoloren ohiko jarrera hori da. Eskakizun bat baino ez nioke egingo An- txoni, eta arazoa konponduta legoke: gonbidatuak hitz egiten ari direnean isildu zaitez, faborez. Askok eskertuko nuke, eta nik bezala beste milaka ikusentzulek.

ENEKO SANCHEZ
GASTEIZ

ALDAKETAK ARGIA-N

ASTE honetatik hasita zenbait aldaketa aurkituko ditu irakurleak ARGIAren orri- tan. Lehenbizikoak zenbaki honetan ber- tan ageri dira: Politika sailean orain arte Kronika zeramaten orriak aldatu egin di- tugu eta Nazioarteko Astean Zehar atala kendu. Datozen bi hilbeteetako zenbakie- tan jarraituko dute aldaketok. Gure orri- tan informazioak biziena landu nahi dugu, zaharkituak iruditu zaizkigun atalak alda- tu, eta izen eta aurpegi berriei leku egin. Aste honetatik Asisko Urmenetaren lanki- detzaren emaitza gozatu ahal izango du irakurleak astero. On egin.

ARGIA

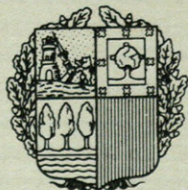
JABEA: ZERUKO ARGIA, S.A.L.
LEHENDAKARIA: Joxe Mari Irazusta.
ZUZENDARIA: Pello Zubiria.
Kontseilu Editorialeko Arduraduna: Baleren Bakaikoa.

HELBIDEAK

GIPUZKOA: Zirkuitu ibilbidea, 15.pabiloia.
20160 Lasarte-Oria.
Tlf: 37 15 45. Faxa: 37 34 03/36 10 48.
BIZKAIA: Zabaltzuri 2, 1. ezkerre. 48003 Bilbo.
Tlf: 410 34 34. Faxa: 410 37 15.
NAFARROA: Iratxe Monastegia 70, 3. ezkerre.
31011 Iruñea.
Tlf: 17 80 78. Faxa: 17 80 77.
IPARRALDEA: Harrobiko Etxea, 64122 Urruña.
Fax-Tlf: 59 47 17 10.

LEGE GORDAILUA: NA 80-1963.
ISSN: 0213-909X.
BATZORDE PAREKIDEA:
72562 E.

INPRIMATEGIA ETA FOTOMEKANIKA:
Antza, S.A.L.

Eusko Jaurlaritzako Kultura Sailak
diruz lagundutako aldizkaria

Gipuzkoako Diputazioa
Kultura eta Euskera Departamendua

kutxa fundazioa
fundación kutxa

- gipuzkoa donostia kutxaren
- gizarte-ekintza
- obra social
- de la caja gipuzkoa san sebastián

Egur Aroa hauteskunderekin

GAL-EN antolaketa eta finantziazioa direla eta Barrionuevo jauna eta Estatuaren Segurtasunerako garai bateko buruzagi nagusiak auzitan egonda, Felipe Gonzalezek balizko «ekintza inkontrolatuak» iragarri ditu ostera ere. Ez dago eta ez da egongo GALi buruzko frogarik, esan zuen beste behin. Gobernuaren aurkako aztarna, agiri, salaketa, frogak eta lekukotasunak metatzen direnean, begi bistako ukatzea baino errezagoa da GALen beharra defenditzea. Oraingoan, demokraziaren oinarriak «presio terroristaren» menpe jarri ditu Gonzalezek berriro, eta ez dirudi irristatze hutsa izan denik.

Fernando Mugika Herzogen gorpua hortzitu gabe, Ertzaintzaren eraginkortasunari buruzko eztabaida latza zabaldu da Madril eta Gasteizen gobernatzen duten alderdien artean. Polizia autonomikoa kolokan jarritakoan azpian zegoen eztabaida bat azaleratu da, Euskal Herrian dagoen gatazkaren aurrean nork izan behar duen aintzindarritza; alor polizialari dagokionez Ertzaintzak ala Guardia Zibil eta Poliziak alegia.

ELKARRIZKETARI uko eginez egurraren bide garbia aldarrikatzen duen PPren mailan jartzeko ahalegina egiten ari da PSOE, horretarako Guar-

dia Zibila erabili eta etorkizuna brotxa lodiaz margoztu behar badu ere. Edozein kasuan, Andoaindik ikusita, ez dirudi bi polizia gorputz horien arteko hesia akusazio interesatuek jarri bezain gaindiezina denik. Dena den, egunak joan ahala une bateko ur biziak baretzera joko dute, PSOEek eta EAJk elkarren premia daukate eta, oraingoz bederen.

GAL auzia pilpilean, Belgikak Luis Moreno eta Raquel Garcaren estradizioak ukatu dituen, estatu mailan egindako inkesta guztiek PSOE galtzaile ematen dutenean, Gonzalezek efektu kolpe baten baten beharra dauka PPren zaldi irabazleari haizea moztu eta galdutako konfidantza eremuak berreskuratzeko.

Azken hilabeteotan konponbide negoziatuaren alde mintzatu ziren ahots gehienak mututu dira, nahiz eta Arzalluzek ETArekin ahal duen guztietan hitz egiteko prest dagoela esan.

Irlandan hamazazpi hilabeteko su ete-naren ostean, alderdien arteko bilerak ezagutu gabe, IRAk armak berrartzea kolpe handi xamarra izan da bide politikoak armak baino eraginkortasun handiagoa dutela defenditu izan dutenentzat. Holakoetan, herrien borondateaz gain estatuen interesak kontuan hartu behar dira eta.

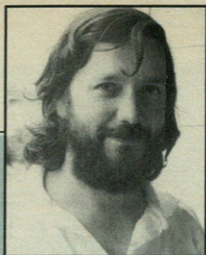
IÑAKI URIARTE

MUJIKAZ HERZOG-TARREN ITZALA

FERNANDO Mujika Herzogen hilketak etenda, esprint betean zetorren hauteskunde kanpainak ia astebete behar izan du berriro berotzeko. Eztabaida mamitsuetarako estakurua eman zezakeen industri politikari buruzko bilkurak —esate baterako— ez du merezi hainako espektatibarik lortu, eta —Eusko Legebiltzarrerara begira— kristo guztia Juan Mari Atutxa eta sozialisten arteko elkarrizketaren emaitzaren zain zegoen. Aurten hitzartu behar den Kupoak aktualitatera ekarri nahiko luke Xabier Arzalluzek,

baina nekez eragin du oihartzunik. Gogorra izan baita abokatuaren heriotzeak erakarri duen lurrikara, eta batek daki Ordoñezenak baino ondorio handiagoak ekarriko dituen. Mujika Herzogtarrek euskal politikagintzan eta Espainiakoan daukaten pisua gehiago nabarrituko baita hildakoari beroan egindako apologiak itzali ahala. Eta hori gutxi balitz, kanpainaren erdian, distentsioaren bandera aldarrikatzen dutenei Irlandan su etena moztu. Hauteskunde biharamonean bidaiarik izango ote da haruntza?

PELLO ZUBIRIA

SABINO ORMAZABALEN TARTEA

ZER IRAKASTEN DIGU LEMOIZEK 1996AN?

Zor digute

«Lemoizko zentrala eraikitzen ez badugu, kobazuloetara itzuliko gara», agintzen ziguten beldurtu nahian. Zentrala, ordea, ez da martxan jarri, eta euskaldunok ez gara —momentuz— kobazulotan bizi beharrean.

Basordako senokotea porlanaz, burdinaz eta goardia zibilez bete bazuten ere, azkenean ekipo teknikoak, puskaka, beste zentral batzuetara eraman behar izan zituzten.

Herritarren kontra, indarrez eta amarruz, zentrala martxan jarri nahi izan zuten. Alferrik. Ez dute, ordea, gauza handirik ikasi, azken urteotan ez baitute prozedura garde-nago, partehartzaileago eta demokratikoa-gorik erabili gure ingurunea hondatzen du-

ten beste azpiegitura-proiektu erraldoiak inposatzeko.

Instituzioek Lemoizko munstroa «ahaztuta» izan dute orain dela gutxi arte. Plangintza urbanistikoa nahiz Lurralde Antolaketa-rako Zuzenbideetan ere ez dute aipatu. Azkenaldion, berriz, oroimena erreku-peratu dute, eta Lemoizko instalazioak gas erreko duen zentral termiko bihurtu nahi dute. Horretarako, Zoritako zentraletik ekarritako pronuklear bat izendatu dute EVEko buru eta, aldi berean, Iberdrola negoziatzen ari da Lemoizko zinegotziekin orain dela 25 urte desjabetutako terrenuen ordainketa proiektu berriari baiezkotza ematearen truke. Lakuako Industria eta Energia Sailak, bestalde, independentzia energetikoaren izenean saldu nahi du proiektua, Iberduerok zentral nuklearra saltzeko erabiltzen zuen argudio bera berreskuratzuz. Retegik «independentzia» hitza

mihian dantzan darabilen artean, batere in-dependienteak ez diren eta energia nuklea-rrarekin lotura estuak dituzten presio-talde jakin batzuk Zabalgarbi eta Zergarbi in-zine-radora-proiektuen alde ari dira jokatzeko.

Honen guztiaurrean eta Lemoizi da-gokionez, herri sektoreen jarrera ohi bezain garbia da eta ondoko lau puntuotan laburbil daiteke: zentrala apurtzea, desmilitarizazioa, ingurunea ikuspuntu ekologikotik ahalik eta hobekien egokitzea eta, azkenik, sektore guztien artean instalazio eta lur horien etor-kizunari buruzko adostasun zabala lortzea.

Beldur naiz hanka ez ote den berriro zulo berean sartuko. Horrela izan ez dadin bide bakarra dago: Lemoizi buruzko edozein proiektu aurrera eraman baino lehen, herri-tarren artean benetako eztabaida sakona bideratzea. Instituzio publikoek zor digute hori. Zuzentasuna eta demokraziaren alde.

Iñaki Esnaolak adierazi du: «Ez dut ezberdintasun nabarmenik ikusten ETArekin 1982ko eta gaurko jokabideen artean: PSOE agintera iritsi zenean ere jarduera militar aski gogorra burutu zuen». **J.J. Gonzalez Txabarrik** uste duenez, «EAJren nazionalismoa Eros-en galaxian dago. Aldiz, kanpaina-aurrea nola doan ikusi-ta, Thanatos faktorea da nagusi». **Lorenzo Contreras** kazetari madrildarraren iritzian, «Ertzain-tzaren porrotak erakusten du bere bedapen famatua eta Benemeri-taren erreplegatzea direla euskal Autonomiak Espainiari eskatzen dion suizidioa».

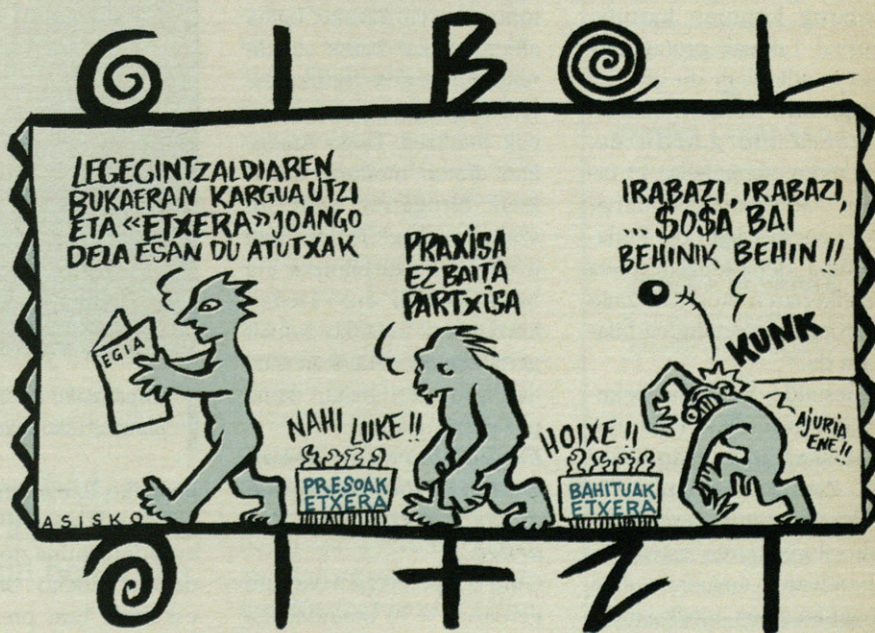
Xabier Maiza PSE-EEko buru-zagi ohiak erantzun du: «Alderdia enplegu agentzia bihurtu da eta barruan inor ez da mugitzen, are gutxiago gabezia garaiotan». **Jose Antonio Ardanaz** adierazita-koaren arabera, «ETArekin atzean bilketak baino ez daude». **Jose Antonio Alonso** Demokraziara-ko Epaileak taldeko bozerami-learen iritziz, «ENAMeko taldeak lege-z kanpo uzteko eman den mezua Gobernu erantzukizunak estaltzea baino ez da». **Xabier Arzalluzek** azaldu duenez, «ETAk

bere Biblia bihurtu du iragan apiri-leko proposamena, eta ez dauka bes-terik».

Txiki Benegas euskal sozialisten presidentea pozik agertu da «EAJk kanpaina zehar autodeterminazioa ez aipatzeagatik, horrek programatik kendu dutela esan nahi baitu». **Carlos Garaikoetxearen** ustetan, «EAK baizik ez du defendituko autoder-

minazioa Madril-en modu tinko eta baketsuan».

Eli Galdosek, EBBko zerrendatik kanpo geratzeaz komentatu du: «Ez dakit zer pasatzen den nirekin, eta zer dela eta pertsegitzen nauten bo-nela». **Joseba Egibarrek** uste duenez, «EAJk bakarrik defendituko ditu eus-kaldunen interesak Madril-ekin ne-goziatu beharreko Kupoan».

Xabier Albistur, Euzko Alderdi Jeltzalearen Senaturako hautagaia Gipuzkoatik

«Beldurra diot PPren garaipenari, ez baitakigu zer dagoen atzean»

Duela hiru urte EA eta EUEko hautagaia izan zen Madrilgo Kongresurako, eta hautatua suertatu. Hiru urteotan gauzak asko aldatu dira doneztebarrarentzat, eta EAren haserraldia izan ostean, EAren Senaturako hautagaia dugu orain Donostiako alkate ohia.

Egiguzu Madrilen burutu duzuen lanaren balantzea.

100etik gora lege eta lege-proiektu onartu dira. Eta PSOEren gutxiengo egoeraren ondorioz eta PPK oposizio indartsu bat egiteko zuen beharra kontuan hartuta, Euskal Taldeak protagonismo handia izan du arlo legigilean. Demokraziaren katarsia ere gertatu da. PSOEren etengabeko 13 urteko Gobernuaren narriadura agertuz joan da. Parlamentua demokraziaren eta ustelkeriaren kontrolatzaile zorrotzaren paradigma bilatu da.

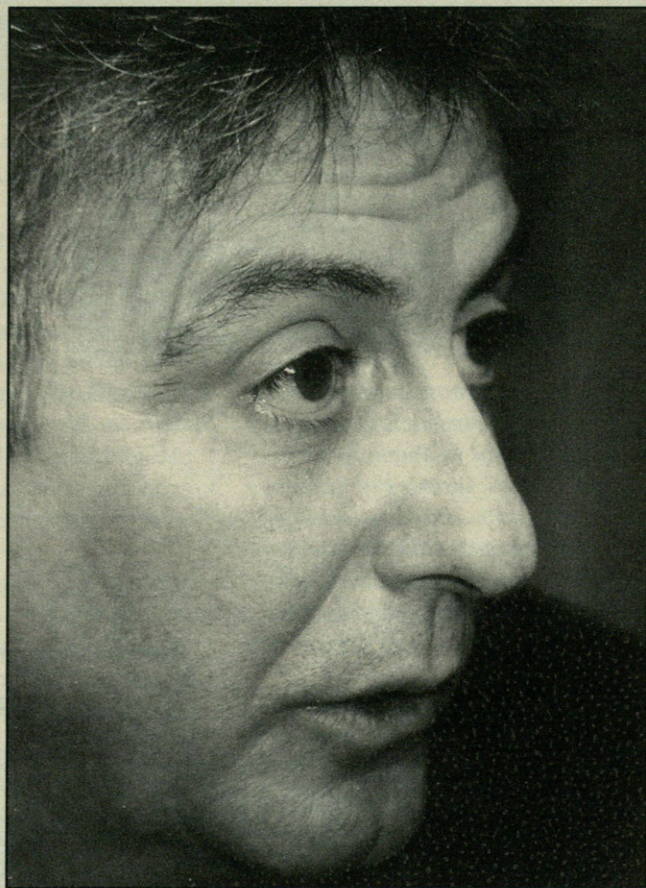
Bestalde, Euskadin bake-rako baldintzak emateko GAL afera argitu egin behar da. Zentzu horretan, urratsak eman ditugu, eta 13 urteko ilunkeriaren ostean irtenbidearen amaierara iritsi ez garen arren, iritsiko gara.

Batzuen eta besteen jarrrera eta adierazpenak ezagututa, nabikoa bai-kor agertu zara GAL afe-raren argitze posiblean, ezta?

Denborak ez du barkatzen. Gizakien borondateak oztopo asko jar ditzake, baina alderdi bakar batek eta diruak ere ez dute lortuko estatu-krimenez jotzen direnak estaltzea. Hego Amerikan dioten modura: «Itotakoak hirugarren egunean azaltzen dira; ibaiek beti itzultzen dituzte hilotzak, eta baita itsasoak ere». Demokrazian ere antzeko zerbait gertatzen da, azkenean guztia kaleratzen baita, baina pazientzia izanez.

Euskal herritar askok galdetzen dute zer egiten duten abertzaleek Madrilen...

Gure konpetentzien eta gure geroaren % 30 oraindik Es-

«Espainiako Parlamentua da autodeterminazio eskubidea planteatzeko leku egokiena». (Argazkia: Garikoitz Garaialde).

painiako Parlamentuan erabakitzen da. Are gehiago, autodeterminazio eskubidearen aldeko bagara eta eskubide hori present izan

behar badugu, Madrilgo Parlamentua da eskubide hori planteatu eta berorri oihartzuna emateko leku egokia.

«Autonomia Estatutua ez dago agortua, sakondu beharreko bidea da». (Arg.: Garikoitz Garaialde).

Joan ezean, gurdi baten moduan igaroko lirateke gure gainetik. Joan ez bagina, ez genukeen Lasa eta Zabala, GALen, Zabalaren edota Intxaurrenondoko kasuen salaketa publikorik eta erakundearen inplikaziorik egiteko modurik izango. Gutxi garela aurpegiatu diezagukete. Baina, boto abertzale guztiak bat eginik egongo balira, Madrilen 14 edo 15 ordezkari izango genituzke. Eta 14-15 botok indarra esan nahi dute, herri bat benetan zer den adieraziko lukete, batik bat botoa gehiengoz abertzalea denean.

EA eta EUEtik hautatua joan zinen, eta EAJko diputatu gisa itzuli zara.

EAJko Senaturako hautagai gisa itzuli naiz. Ez du ino-

lako zentzurik diputatu abertzale baten presentziak Madrilen bost parlamentari dituen Euskal Talde baten ondoan. Alegia, Madrilen nire etsaia ez zen EAJ; nire aurkari politikoa PSOE eta PPko aulkietan zegoen. Madrilen bateratu egin behar da.

Zer dauka Xabier Arza-luzek Carlos Garaikoe-txeak ez duena?

Ez dut uste Arza-luzek Garaikoe-txeak baino zerbait hoberik duenik, eta alderantziz. Hain zuzen, horixe da zoritzarrekoa: politikaren pertsonalizazioa.

Bada, zer du EAJk EAJ ez duena?

EAJ erreferentzia politikoa da nazioartean, Estatuan eta Euskal Herrian. Ez dugu gauza gehiago edo alderdi

berrik asmatu beharrik. Indartu behar dena indartu behar da; kasu honetan, erreferente politiko zuzenak.

Autonomia Estatutua agortua dago, gainditu egin behar da ala oraindik joko eman dezake?

Autonomia Estatutua ez dago agortua, sakondu beharreko ildo edo bidea da. Batik bat besterik ez dugun artean. Erridikulua eta antiekonomikoa da beti daukaguna gutxiesten jardun eta beste gauza batzuekin amestea. Hala, autodeterminazioaren eta Estatutuaren arteko eztabaida, eztabaida antzua da. Estatutuaren bi-deak ez dakit autodeterminaziora eramango gaituen, baina uneotan ez daukagu beste biderik. Eta autodeterminazioa hutsetik eskatzen aritzea, borroka neketsua da: jendea erre eta nekatzen da, ideiak agortzen dira...

Zer datorkio burura EAJko diputatuari EAJko

HAMARREKOA

JOXE JOAN G. TXABARRI

«Lagun ona, parlamentari zintzoa eta euskal politikari aske eta eraginkorra»

INAXIO OLIVERI

«Nire errespetua du; loturak hautsi behar dituen politikari langile eta borondatezua»

PATXI BELOKI

«Trafiko neurriek ez dute dagokien maila erdietsi»

JON IDIGORAS

«Epaia denborari eta euskal herriari berari utziko diot»

MARIO ONAINDIA

«Sorpresa-kutxa bat»

JAIME MAYOR OREJA

«Zezenketan, nork egiten du min gehien, pikadoreak ala toreroak? Hemen zezen gehiegi dago halako zezenlariarentzako»

J. IGNACIO DEL BURGO

«Berarekin politika egiteko modu bat amaituko da Nafarroan»

ESTHER LARRAÑAGA

«Gure bihotzek taupada berak dituzte»

JOSEBA ALVAREZ

«Egunen batean haziko da eta urteek burua argituko diote»

TXIKI BENEGAS

«Bidean jauzia egitea komeni da, eta garai onak ezagutu eta lagun txarrik utzi»

«Madrilen nire etsaia ez zen EAJ, nire aurkari politikoa PSOE eta PPko aulkietan zegoen; Madrilen bateratu egin behar da»

sindikatu eta erakundeei Forcemeko diruekin gertatu zaiena gertatu osten?

Ez dago soilik estamentu politikoetan euskal proiektuen porroterako saio eta nahia. Erakunde ekonomikoetan, kasu honetan sindikalean, uztartutako kontua ere bada. Beraz, gure guda ez da soilik politikoa. Sektore ekonomikoan ere, Euskadirentzako boterea berreskuratzeko irabazi beharreko borroka dago.

Gai honetan bada beste kontu larri bat ere. Eta hau dela eta, Kongresuan ikerketa batzorde bat planteatuko dugu Euskal Talde bezala. Badakigu horretara zuzendutako 63.000 milioi pezetatik, zati bat formazioa doala; baina beste zati garrantzitsu bat CCOO, UGT eta ugazaberiaren finantzazioa doa. Hori ekinbide oso larria da. Hori argitara atera beharra dago, diru hori langile eta enpresari formazioa zuzenduta baitago.

Badirudi Xabier Arza-lluzek kanpainan zehar autodeterminazio eskubidea alde batera uzteko eskatu dizuela...

Hori zientzia fikzioa da. Prentsako zenbait profesional, hauteskunde kanpainan eskandalurik ez dagoenez, eskandalo horiek sorrarazi nahian dabilta. Ez dut inoren agindu edo mugarik jaso. Beraz, herritarrei honako abisua emango nieke soil-soilik: kontuz gezurrak botatzen dituztenekin, asko botatzen dituzte-eta.

Autodeterminazio eskubidearen gaia plazaratzeko arazorik ez, beraz. Jakina. Hori guztia PP bultzatzen ari diren komunikabideek plazaratu dute. PPren kanpainaren parte da,

«Ez da zentzuzkoa diputatu abertzale baten presentzia Madrilen Euskal Talde baten ondoan». (Argazkia: Garikoitz Garaialde).

nazionalismoaren barruan zatiketak eragin asmoz.

Nola bizitu da Madrilen autodeterminazioaren inguruan eman den azken eztabaida?

Madrilen gertatzen dena da autodeterminazio eskubidea faltsuki indarkeriari lotutako gaia dela. Gainera, Madrilgo komunikabide batzuk biak lotzen saiatzen dira.

Eta zer egin daiteke horren aurrean?

Lehenik, irtenbidea eman behar zaio indarkeriaren gaiari, autodeterminazio es-

kubidearen gaia aparte utzita. Behin hori lortu ostean, autodeterminazioaren gaiaz hitz egin behar da, giza eskubideez hitz egiten den bezala. Giza eskubideak pertsonari bezala, autodeterminazioa herriei aplikagarria da. Inork ezin dio ukatu herri bati, herri horretako ordezkariak herri horrentzat autodeterminazio eskubidea eskatzea.

Eta zer pentsatzen dute zuk ezagutzen dituzun parlamentariak ETArekin izandako kontaktoei buruz udazkenean za-

baldu ziren berriez?

Irtenbide negoziatuaren bilaketan guztiok ados egon gitezke. Baina arazoak negoziazio horretarako baldintzak zein diren zehazterakoan sortuko lirateke. Eta baldintzez ETak ere ez du argi hitz egin. Inork ez daki zer negoziatuko den. Eta, batik bat, ez da keinu bakar bat ikusten ez alde batetik ez bestetik.

Argi dagoena zera da: su-eten beharrezkoa dela, eta indarkeriazko ekintza gogorrok ez dutela ezinbestean negoziatziora eramaten. Eta batzuek ETaren apirileko agiria bide posibletzat hartu badute ere, hori ez da bidea. Agiri hori kontraesan geratu baita ETaren ondorengo ekintzak medio. Ekintza horiek herri honen espektatibak hautsi dituzte, jendeak gero eta gertuago ikusten baitzuen baketzeko aukera. Egia da Espainiako Gobernuak ere ez duela laguntzarik ematen espektatiba horiek sortzeko. GAL aferaren ikerketa ez amaitzeak, Galindo bezalako pertsonaiei eustekak, Intxaurren alde beltzari eustekak... ez diote laguntzen baketze giroari.

Eta EAJk zerekin laguntzen du eta zerekin lagundu dezake aurrerantzean urratsak emateko?

EAJk betetzen duen funtzioa besteek uzten diotena da. Baina ETaren aldetik eta Espainiako Gobernuak ez du publikoki, politikoki eta sozialki bitartekarik dagoenik onartzen. EAJk izan behar duela? Euskadiko alderdi politikoan batuketak izan behar duela? Ajuria Eneko Itunak? Edota Eusko Legebiltzarra?

HBren mundutik baketzera iristeko modua eman-

«Sektore ekonomikoan ere, Euskadirentzako boterea berreskuratzeko irabazi beharreko borroka dago»

go liguketen edo baketzean bitartekari izan litezkeen lanabesak gutxiesten ari badira, eta Espainiako Gobernua, beharrezko eza-gutza eta errespeturik gabe, lanabes horien gainetik pasa nahi badu, bide gogorrean sartzen gara: bi horma eta pasabide bat duen bidea, eta bi hormak gero eta urrunago daude. Pasabidean, berriz, euskal gizartea eta bere erakundeak daude, bi aldeek harriz hartzen dituztenak.

Euskal herritar askok zuen lana Madrilen Felipe Gonzalez eskainitako laguntza gisa ikusten dute. Hauteskundeetako PSOEn porrot posibleak berarekin eraman-go al zaituzte?

Lege-proiektu edo lege zehatz baten eraldaketa dela eta Madrildgo Parlamentuan PSOekin batera bozkatzek ez du esan nahi babesa ematen diogunik. Hori babes gisa ikustea irakurketa maltzurra da. Gainera, PSOEn porrotak ez du eraginik izango nazionalismoan.

PPren garaipenari beldur izan behar diogu ala berarekin elkarlana posible da?

Nik beldurra diot PPren garaipenari, ez baitakigu zer dagoen atzean. Aldiz, PSOE

T A N T O A

Etorkizuna gorrotorik gabe begiratzen duen gizona

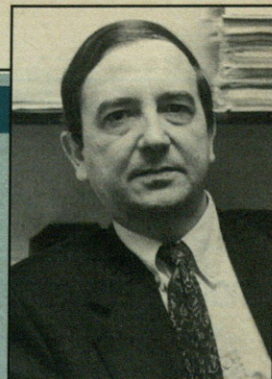
Xabier Albistur kontseilariorde eta alkate izan zeneko erreferentziak nituen. Kanpokoak. Aurrez aurrekoak 93an izan nituen. Hura Talde Mixtoan eta gu Euskal Taldean, diputatu modura zetozkigun ekimenak aztertzen hasi ginen eta ezerk ez gintuela aldentzen ohartu. Coca-Cola eta Pepsi-Cola bezalakoak. Horrek ez zuen esfortzuak banatzerik merezi, elkartzea baino. Berak ekimenok bateratzeko modua ikusi zuen.

Beldurraren ondorioz bidali zuten bere alderditik. Talde Mixtoan jarraitu zuen. Utzi zutenak beste batzuk izan ziren. Eta dedikazio eta ilusioz beterik lanean jarraitu zuen, guztiaz hitz eginez eta guztia gainean egonaz. Euskal Herriko guztia axola zitzaion eta hainbeste pertsona ezagutzen zituen, deserosoa ere bazela berarekin kaleratzea. Guztiak

ezagutzen ditu, guztiak agurtzen ditu eta guztiei ematen dizkie animoak.

Ez zuela bakarrik egon nahi esan ohi du, eta bizitza bere sendian, lanean, bere herrian, bere erlijioan eta alderdi aber-tzale batean ulertzen duela.

Albistur politikaria da. Ego-ten, apustuak egiten eta garaiz erretiratzeko dakien politikari to-doterrenoa. Eta garrantzitsua-goa: gorrotoaren gasolinarik gabe dabilen politikaria. Gogoa dut nola aurpegiatu zigun EAri eta berari 1991n Donostia-ko alkatetza kendu izana. EAK hauteskundeak irabazi zituen, baina hitzarmenak Elorza ba-bera behartu gintuzten. Bai-na berak egoera hartaz buruari astindu bat baino gehiago eman zizkion. Amorrak jota bizi ala orria pasa eta aurrera begira-tzearen artean aukeratu behar zuela esan zigun. Eta orria pasa

**Iñaki Anasagasti
EAJko diputatua
Madrilen**

zuen. Bizitzan egoten dakienaren lezioa eman zigun.

Albisturrekin erraz da bizi-tzea. Umorea du, bizi da, profesionaltasunez eta gaitasunez defenditzen ditu gai guztiak, bizi esperientzi oso aberatsak ditu eta politika ibilbide naba-ria. Bihotza oraindik Donostia-ren alboan bada ere, zubi izan eta ateak zabaltzeko txoratzen duen parlamentari klasikoa da.

Xabier Albisturren giza kalitatea da nabarmenena. Eta bizitzan, hori dena da.

badakigu zer den, zer izan den eta zer eman dezakeen. Eta batik bat, gauza garrantzitsu bategatik diot beldurra PPri: lobbyen agerpenagatik, benetako presio taldeak eta botere faktikoak agertzen baitira atzetik. Horrek guztiak atzerapausoa ekar

dezake bizi-kalitatean eta ongizatean.

Eta Euskal Herriko egoera politikoari dago-kionez?

Gobernuan dagoenak arazoei aurre egin behar die, eta PPK ere aurre egin beharko dio negoziaketari eta bake-

tzeari. Baketzea bilatzen dugunon tropelean sartu beharko du. Konpetentziez eta Estatutua garatzeaz hitz egiten badidazu, borroka gogorra izango dela diotsut, aurrean izango baikaitu.

MIKEL JAUREGI

BILDUMA BERRIA
bonardi '96
MULTIOPTICAS EN EXCLUSIVA

2.850
PTA

Hona hemen MultiOpticasen Bonardi bilduma eksklusiboa adin guztietara, gustu guztietara eta aurrekontu guztietara egokitzen diren ereduak. MultiOpticasen bermarekin 450 saltokitan. Eta prezio ezinobean. Gastatu gabe gustagarri izateko.

**Askok Gustatzeko.
Gutxi Gustatzeko.**

ZINKUNEGI
MULTIOPTICAS
ZERBITZU OPTIKOETAN 1 Zba

Hernani, 4 - DONOSTIA

Hamabost egunez gori-gori izango da hauteskunde kanpaina

Botoen bila lasterketa hasi dute alderdiek

Hauteskunde kanpainari hasiera emateko su-ziria lehertua da jadanik. Hemendik aurrera hauteskunde egunerako botoak pilatu nahian arituko dira Hego Euskal Herrian bertako zein Espainiako alderdiak. Hautes-borroka mahai gainean dago, eta emaitzen itxaropenean atzerapausorik ez da.

ESPAINIAKO hauteskunde orokorretako kanpaina gori-gori dago dagoeneko. Kartelez estali dira herrietako horma guztiak, eta jadanik erabat ezagunak diren aurpegi irribarretsua leku guztietan ageri zaizkio herritarrari. Hauteskunde kanpainei hasiera emango zaio otsailaren 16an, eta hemendik aurrera hamabost eguneko epea izango dute alderdi politikoek beren programak azaldu, eta jendearen onarpena eskuratzeko.

Joan den astean abstentzioaren hariari eutsi genion orriotatik bertatik, eta abstentzio borondatezkoa osatzen duten lagunak alderdi politikoren batera ger-

turatzeari izango da, beraz, eta orduan ere esan genuenez, kanpaina honetako helburu nagusienetako bat. Izan ere, ez dute harrobi makala alderdiek hautes-tontzietara gerturatzeko ez diren 600.000-900.000 lagun horien artean.

Baina kanpaina honek berezitasun berriak ere izango ditu. Herri Batasunak, esaterako, ez du gai-nontzeko alderdiek egiten dutena bezalako kanpainarik egingo, eta Eusko Alkartasunak, Hego Euskal Herrian lehendabiziko aldiz, Interneten eta Infoviaren bidez bere programa zabalduko dio herritarrari. Hauexek dira aldaketa nabarmenenen adibideak.

Leku gutxi izaten dela eta, bazter guztiak aprobetxatzen dituzte alderdi politikoek. (Arg.: A. Elozegi)

Bestelakoan, kanpainak betiko moduan egingo du aurrera hauteskunde eguna

iritsi artean.

Normalean egiten ez diren moduko kanpaina

Independentzia
eta Espainiak
Hego Euskal
Herriari egiten
dion zapalkuntza
izango dira
HBren
kanpainaren
oinarri, eta ideia
horien inguruko
kartelak atera
dituzte.

egingo du Herri Batasunak. Ez dute publizitate euskarrik edo irratirako iragarkirik prestatuko, eta orain arteko lan berberarekin jarraituko du, bi printzipio aintzaketat harturik: independentziaren proiektua eta Estatu espainiarrak Hego Euskal Herriari egiten dion presio politiko eta polizialaren salaketa.

Ez-ohiko eta tradizional

OHIKO kanpaina ez egiteko erabakiarekin, «kanpainek orokorrean sortzen duten engainua» salatu nahi du alderdi honek, Roberto San Pedro Herri Batasunako prentsa arduradunak adierazi digunez. «Orain arte, besteen zurrumbilao jarraitu dugu, kanpaina desmarkatuak egin arren, baina orain ez gara joko borretan eroriko, eta eguneroko lanaren jarraipena izango da gure kanpaina». Ildo hone-

tan, eguneroko praktika politikoa da, HBren ustetan, jendea hautestontzietara gerturatu behar duena, eta ez «egunotako promesa eta aurpegi onak». Bost egun berezi egingo dituzte, hala ere, euskara, egun Hego Euskal Herriak bizi duen egoera sozio-ekonomikoa, Estatuari egin beharreko intsumisioa, lurralde batasuna eta Estatuaren biolentziaren kritika politikoa bezalako gaiak jorratzeko. «Hauexek izango dira gure kanpaina'ren oinarriak».

Kanpaina hau alde batera utziz gero ordea, gainontzeko alderdiek ohiko hauteskunde kanpainak aukeratu dituzte. «Elementu tradizionalak dira gure kanpainaren oinarri, esan digu

Rafael Larreina, Eusko Alkartasunako parlamentari eta Komunikazio arduradunak, eta ildo beretik mintzatu da Pello Etxeberria ere. Eusko Alderdi Jeltzaleko Kanpaina arduradunaren esanetan, «azken batean, alderdi guztiek boto gehiago lortzea dugu helburu nagusi, eta eredu ezberdin ugarien artean, hauteskunde bakoitzari dagokion aurkitzen saiatzen gara aldiro».

Proiektu osoaren ideia hitz gutxitan

LELOEK hartzen duten garrantziaz ere galdetu diegu alderdiei. Puntu honetan, alderdi gehienek ez dute argi ikusten hauek hauteslearengan sortzen duten eragi-

na, baina denek osatua dute berea. «Esloganarekin —esan dute—, proiektu oso baten ideia eman beharra dago». Bestalde, alderdien iritziz jendeak ederki daki mezu bakoitzaren atzean dauden jarrerak nolakoak diren.

Eusko Alkartasuna denbora luzez aritu da «Bide tinko eta baketsua» leloa aukeratu arte. Rafael Larreina azaldu digu prozesua. Lehendabizi, batzorde eragileak ildo politikoak zehaztu zituen, eta publizitate agentzia baten aholkularitza eskatu zuten. «Aukera batzuk sortu ziren, eta horietatik guztietatik aukeratu genuen aurtengo leloa». EAJk, aldiz, herrialdeetako ideiak jaso zituen aurrenik, eta ideia nagusiak enpresa batekin eztabaidatu ondoren egin zuten «Euskadirekin han eta hemen» leloa, Pello Etxeberriaren esanetan Ma-drilen ere EAJren botoek

HBk ez du gainontzeko alderdiek bezalako kanpainarik egingo Espainiako hauteskunde orokorretan

indarra izango dutela adierazi nahirik. Herri Batasunak, bestalde, «Independentzia» eta «Kanpora» leloekin jarraituko du kanpainan zehar, hauek baitira, Roberto Sanpedroren esanetan HBren «jarrera politikoa azaltzen dutenak, gure herriaren askatasuna eskatuz, eta Estatu espainiarraren indarrak bemendik kanpora nahi ditugula esanez».

Nafarroan bakarrik aurkezten diren CDN eta UPN alderdiek, bestalde, esloganak zehaztu gabe zituzten lerro hauek idazteko orduan. UPNren kasuan, leloa Partido Popularraren bera ala beste bat izango zen erabaki gabe zeukaten artean. Alliren alderdiak, bestalde, eta azken hauteskundeetan «integrazio» hitzarekin edukitako arazoak medio, kontu handiz aukeratu nahi izan du eslogana. «Mezuak kontuz aukeratu behar dira, oso garrantzitsua baita hautesleek mezu zehatza jasotzea» adierazi digu, zentzu honetan, Amaia Urizar CDN alderdian gai hone-

Zutik-en kanpainak dira hauteskundeetan atentzioa gehien deitzen dutenak. (A.: Gillenea).

taz arduratzen denak.

Berezien artean berezienak

BAINA hauteskundeetako kanpainetan lehendabiziko kolpean harridura eta irribarre handiena sortzen duten leloak Zutik alderdiarenak izaten dira, zalantzarik

gabe. Hauteskundeak logikan sartzen diren kanpainetatik erabat aldentuta, oso ezagunak izan dira «Pazman», «Tragaperras» edo eta jaboia saltzen ari ziren politikarien kartelak. Ideia nagusia, mezu idatzian baino mezu bisualean oinarritzen dute, beti ere irudimena erabiliz. Honen guztiaren atzean «ezker ikuspegitik partido nagusiek duten ikuspegi politikoari egiten diogun kritika dago», Andoni Hernandezen arabera.

Dirua gora eta dirua behera

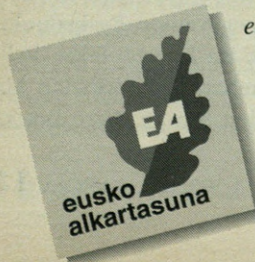
KANPAINAK aurrera eramateko erabil daitekeen diru kopuruari dagokionez, bestalde, orain urte batzuk arte ez zen mugarik egoten, baina egun egoera guztiz aldatuta dago. Espainiako hauteskunde orokor haue-tarako 125 milioi pezetako (5 milioi libera) muga ezarri du Madrilgo Gobernuak. Hego Euskal Herrian gehien gastatuko duen alderdia

125 milioi pezeta jarri dute diruaren muga; EAk 100 milioi pezeta inguru erabiliko ditu, EAK 60 milioi eta HBk 40

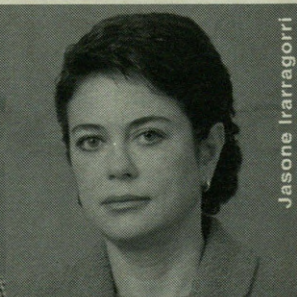
Eusko Alkartasuna, Euskal Herriaren Ahotsa Madrilen.

Erabaki tinkoa hartu dugu Estatuaren egituren inguruko indarkeriazko sare ilunak argitu

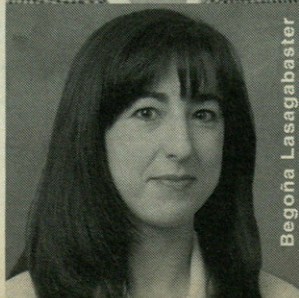
eta ustelkeriaren aurkako borrokan jarraitzeko, Euskal Herriaren normalizazio politikoa eta bakea lortzeko ihardueran oztopo larria baitira.

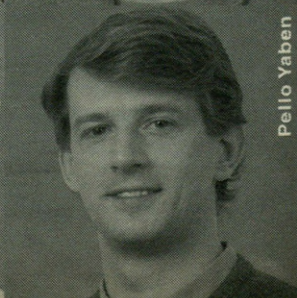
Igone Martinez de Luna

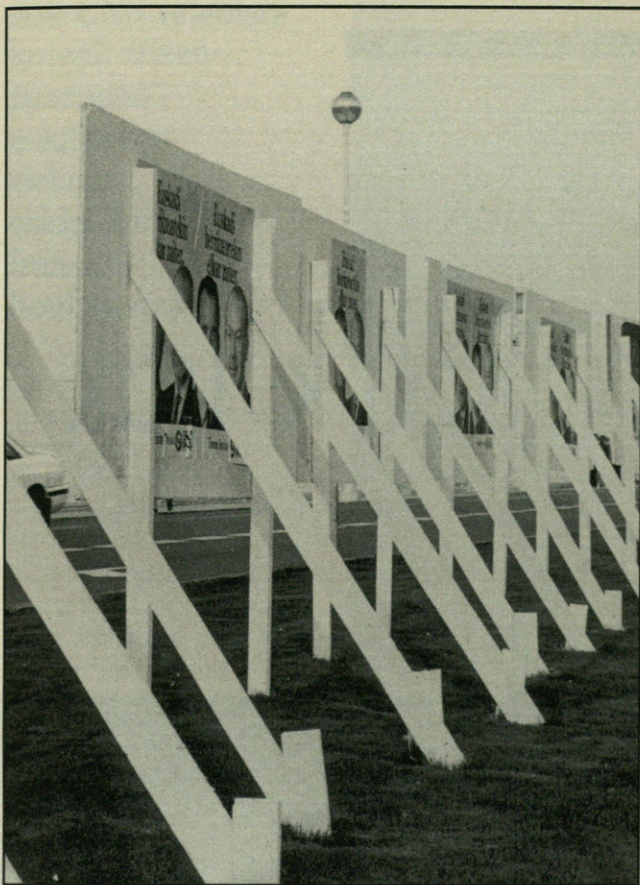
Jasone Irarragorri

Begoña Lasagabaster

Pello Yaben

Komunikabideak, afitxeak, publizitate euskarriak dira alderdiek erabiltzen dituzten bide nagusiak. (A.: Elozegi).

—PSE-EE eta PPren diruak kontuan hartu gabe, ez baitugu kopuru hauen berri izaterik eduki—, Eusko Alderdi Jeltzalea izango da, 100 milioi pezeta (4 milioi libera) erabiliko baititu, gutxi gorabehera. Ondoren Eusko Alkartasuna, 60 milioi pezetaz (2,6 milioi libera), eta Herri Batasuna izango da hirugarren lekua beteko duena, 40 milioi pezeta erabiliz. CDN, aurrekoak baino milioi bat eskas gutxiagorekin, 39 milioiko kopuruan ibiliko da (kontuan izan behar da Nafarroan bakarrik bananduko dutela euren publizitatea, eta ez gainontzeko herrialdeetan). Azkenik, UPN alderdiak 35 milioi erabiliko ditu, Nafarroan bakarrik hauek ere.

Diru hauetatik mailing-een erabiliko da kopuru handiena, erdia baino gehiago. Leloaren eraginkortasuna zalantzan ipintzen den modu berean, gutunazalak eta boto-paperak etxe bakoitzera bidaltze honek duen eraginkortasuna ere zalantzan ipintzen dute alderdi politikoek. Baina egin beharreko zerbaitetzat jotzen dute, eta horrela, hauteskunde hauetan ere etxe bakoitzera alderdi guztien gutunak iritsiko dira. Paper eta gutun modoa hauteslearentzat. Baten edo besteen alde egin, jende askok argi dauka. Ziurtasunik ez duten horiengana iristea izango da kontua.

AINHARA ZUAZABEITIA

La Casa del Café

—Juan Irujo S.A.—
DONOSTIA

Golkoko Gerra orain bost urte galdu zuen Saddam Husseinek

'Basamortuko Ekaitza'k Irak suntsitu zuenekoa

Historian sekula egin izan den tropa kontzentrazio handienetakoa orain bost urte Pertsiar golkoan ikusi genuen. Irakeko Armadak Kuwait inbaditu zuen 1990eko abuztuan eta sei hilabete beranduago ekin zioten aliatuek, EEBB buru zirela, 'Basamortuko Ekaitza' operazioari.

GOLKOKO Gerran 580.000 soldadu mobilizatu zituen Saddam Husseinen armadak eta 750.000 inguru 'aliatuek', EEBBetakoak gehienak, 510.000. Beste 32 herrialde-tako soldaduak ere aritu ziren 1991ko otsailean Kuwait eta Irak aldean: hasi Pakistanetik eta Kanadaraino, Argentinatik Zeelanda Berrira, Britainia Handitik Egiptora. Baina EEBBetako Armadak hartu zuen bere gain operazioaren zama. Ohoreak ere hango jeneralek berenganatu zituzten, Colin Powelllek bereziki.

Gomazko tankeak

HILDAKOEN zerrenda osatzeari, berriz, irakiarrei egokitu zitzaizkien. Datu zehatzik ez

da oraindik ere Golkoko Gerrak eragingandako hildako kopuruaz, baina 50.000tik 150.000ra bitartean izan litezke, irakiarren artean beti ere. Aliatuek 235 gorpu besterik ez zituzten etxeratu, estatubatuarrek horietarik erdiak. Aipatzeko datua zera, soldadu aliatuetarik zenbaitzuk ez zituztela irakiarrek hil, beren armadakideen tiroek baizik. Datuok adierazten digutenez, Golkokoa ez zen gerra komertzionala izan, zigor operazioa baizik. Ikusi besterik ez zigortzaileen galerak: EEBBetan edozein asteburutan trafiko ezbeharrez hil ohi direnak baino gutxiago.

Gerra 'tipikoen' —infanteria, artilleria, aire armada—

EEBBetako soldaduak, pozaren pozez, Kuwait hiriburua irakiarrei kendu zieten zuten egunean.

garaia amaitua zela uste izan zuten askok Golkokoaren ondoren. Aire armada izan

baitzen aliatuen arma ia bakarra. Guztira 106.000 hegaldi egin zituzten Iraken

■ CNN telebista kateak zuzen-zuzenean eskaintzen zizkigun, eskusiban, Irakeko bonbaketak

aurka urtarrilaren 17tik otsailaren 28ra bitartean. Berrogeita bi eguneko etengabeko triskantza. Lurrean, bien bitartean, apenas ehun orduko borrokarik izan zen. Irakeko Armadaren tankeen % 70 eta ibilgailu blindatuen % 65 suntsitu zituzten aliatuek. Hegazkin batzuk salbatzea lortu zuen Saddam Husseinek, baina ez zitzaizkion ezer askotarako balio izan. Bitxikeriarik ere izan zuen gerra honek, eta guztietan bitxia 'gomazko tankeena'.

Italiako enpresa batek egin zituen, irakiarren aginduz, ehundaka 'tanke', airez puztutzeak, Herri Urratsko gomazko gazteluak bailiran. Zertarako ote tresna xeble horiek? Aliatuen abiazioa engainatzeko, benetako tankeak desegin beharrean gezurrezkoen tiro egin diezaieten intentzioz. Ahalegin bitxia baina alferrikakoa. Gomazko tankeena eta zurezko abioiena 47 urte lehenago zorte eta abilezia handiagoz erabili zuten EEBBek eta Britainia Handiak Hitler engainatzeko.

Patriotak eta Scudak

ARMATERIA serioagorik ere erabili izan zen 1991ko otsailean Golkoko aldean. Estatubatuarren azken jostailuak «Patriot» misilak izan ziren, irakiarren «Scud»-ak ai-

■ Gerra galdua zutela jabeturik, Irakeko Armadako soldadu askok errendizioa hautatu zuten.

rean desegiten zituztenak. Izena ere guztiz aproposa hautatu zuten Pentagonoko mandatariek arma berriarentzat, EEBBeko populazioaren gehiengoa patriotismo merkeenaz kutsaturik baitzebilen sasoi horretan. Aitzitik, Saddam Hussein bilakatu zuten komunikabideek Satan berria. Eta bien bitartean, CNN telebista kateak zuzen-zuzenean eskaintzen zizkigun, eskusiban, Irakeko bonbaketak. Biztanleria zibilari egindakoak salbu. Horiek 'zeharkako kalteak' ziren Pentagonoaren terminologian.

■ **Guztira 106.000 hegaldi egin zituzten Iraken aurka urtarrilaren 17tik otsailaren 28ra bitartean, 42 eguneko triskantza etengabea**

Sei hilabete atzerago jo behar da Golkoko Gerraren sorburua topatzeko. Kuwait inbaditu zuen 1990eko abuztuaren 2an Irakeko Armadak. Horko petrolioak guztiz premiazkoa zuelako Saddam Husseinek? Kuwait betidanik Iraken zatia izan zelako? Adituek diotenez, Ghassan Salamek besteak beste, bazuen Husseinek bestelako lehentasunik. Boterean irautea, adibidez. Eta dirua. Izan ere, Iranen aurkako gerrak (1980tik 1988ra) 80.000 milioi dolarreko zorrak metarazi zituzten Irakeko Gobernuari. Eta petrolioak saltzeko urtero 12.000 milioi dolarreko diru sarrera besterik ez zema-kion.

Kalkulu okerrak

EDOZEIN modutara, Kuwait inbaditzea ez zen berez helburua Husseinentzat, bitartekoa baizik. Boterean iraun ahal izateko martingala zaharra: «Etxe barruan giro na-

hasia baldin badabil, bidal ditzagun tropak alboko herrira». Husseinen kalkuluak ordea ez ziren zuzenak izan, eta espero ez zuen erreazioa eragin zuen Mendebaldeko potentzietan. Baita Iraken bertan ere. Zeren eta aliatuen eskuhartzearekin batera matxinatu ziren kurdak iparraldean eta xiitak hegoaldean. Goardia Errepublikarrak berehala suntsitu zituen bi errebolta.

Iran izan zen, bestalde, Golkoko Gerrari etekin handienik atera ziona. Teherango Gobernuaren neutraltasunaren truke baldintza gogorrak onetsi behar izan baitzituen Bagdagekoak. Turkia eta Egipto ere sekula baino Pentagonoazaleago azaldu ziren, ordainetan zeozer jasoko zutelakoan. Jordaniako Gobernuak izan zen apustu okerra egin zuena, Saddam Husseinen itzalpera bilduz.

XABIER ARANBURU

Telefonia mugikorrek 160tik gora antena jarri nahi ditu Airtel etxeak Hego Euskal Herrian

TELEFONO DORREEN SAREA

Gipuzkoan, Itziarren dago Airtel enpresak ezarritako antenetako bat. (Argazkia: Garikoitz Garaialde).

Telefonia mugikorrera zuzendutako enpresek antenen ugaltzea ekarri berri dute Hego Euskal Herrira. Enpresa bakoitzak bere antena sarea antolatzen dihardu, eta horretarako araudi edo plangintzarik ezean, udalek emandako lizentzietan irizpide aniztasuna da nagusi.

TELEFONIA mugikorrerako antenen kokapena arautuko duen normatiba baten ezean, Hegoaldeko udalek izan dute enpresei baimena emateko ekimena. Ez aldundiek ez Eusko Jaurlaritzak ez Nafarroako Gobernuak ez dute araudirik edo plangintzarik garatu telefonia mugikorrek enpresa pribatuekin batera ugarituko diren antenen inguruan. Honen aurrean, udal bakoitzak irizpideak ezarri eta horien arabera eman ditu baimenak, beti ere ezagutza teknikoaren gabeziak dakartzan arazoekin.

Telefonia enpresa publikoak bakarrik eskaintzen zuen, duela hilabete batzuk arte, telefonia mugikorrek zerbitzua, bai sistema analogikoan aspaldidanik, baita sistema digital berriagoan ere. Sistema digitaletan, or-

dea, beste enpresa batek ere eskaintzen du zerbitzua joan den urteko urritik hona, Airtel enpresak hain zuzen ere, komunikazio zerbitzuok eskaintzeko baimena lortzeko beste enpresa batzuekin lehia gogorra izan ostean. Haririk gabeko telefonia zerbitzurako antena beharrean daude bai Telefonica baita Airtel enpresa ere, bezeroen telefono aparailuek seinalea edozein lekutan jaso ahal izateko. Antenatik antenara bidaltzen dute seinalea komunikazioa gauzatzeko; beraz, antena guztien arteko uhin sare moduko bat gauzatzen ari da enpresa bakoitza.

Hego Euskal Herrian seinale sarea ezartzeko, Gipuzkoan jada 18 antena jarri ditu Airtel; Bizkaian 47, Araban 11 eta 5 Nafarroan. Sarea osatzeko, ordea, horiek

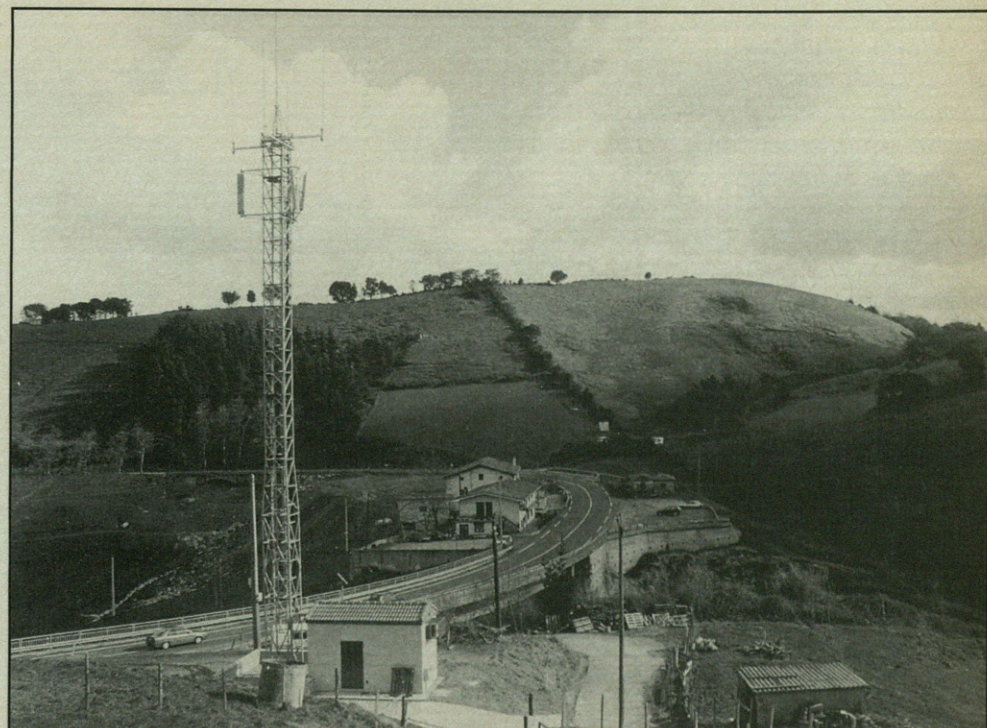
■ Gipuzkoan beste 28 antena jarriko dituztela iragarri du Airtelek; beste 8 Araban eta 45 gehiago, aldiz, Nafarroan

baino askoz ere gehiago behar dituzte telekomunikazio enpresa honetan. Gipuzkoan, esaterako, beste 28 jarriko dituztela iragarri dute —bertako bezeroak eskuratzeko kanpaina dute abian—, beste 8 Araban eta 45 Nafarroan. Telefonikak oraingoz antena gehiago ditu, nahiz eta zenbaki zehatza gordetzekoa dela adierazi duten, eta ez digute kopuru zehatzik esan.

Baimenak eta araudia

DATOZEN hilabeteetan ezarriko ei dira antena berri hauek, edo asmo hori azaldu dute behintzat Airtel enpresan. Izan ere, azken hilabeteotan, urte honetan Hego Euskal Herrian telefonia mugikorrak digitalerako zerbitzua ezartzeko beren helburua bete nahi dutela eta, kokapen zehatzak aukeratu eta herri herri aritu dira antenak ezarri ahal izateko udaletan lizentziak eskatzeko.

Billabonan (Gipuzkoa), esaterako, ezezkora eman dietela adierazi digu Joxi Mujika alkatea. «Telefonikak baimena eskatu zigunean jokaera nabiko txarra izan zuen; bere gisara hasi zen, antena jartzeko base-rritar bati lur sail bat alokatuz». Lanak geldiarazi zituzten, baina ekintza honekin «enpresa horiek ekono-

18 antena ditu Gipuzkoan Airtel enpresak telefonia mugikorrerako. (Argazkia: G. Garaialde).

mikoki behintzat oso sendoak direla nabarmendu da», Joxi Mujika alkatearen aburuz.

Airtel ere luzatu du eskaera Billabonan, baina «ez diogu baimenik eman. Orain arte ez dago irizpide definiturik eta, ondorioz, gure irizpide propioak erabiliko ditugu». Adibidez, antenak herriko bi kokagunetan, Murkulux eta Onddolarren jartzeko eskaera egin badute ere, «guk antena bietako batean bakarrik jartzea baimenduko dugu, ez bietan».

Araudirik eta plangintzarik ez

IZAN ere, herrialde edo beste mailako inongo araudirik ezean, udal bakoitzak bere irizpideak ezarri dihardu antenen ugaritzea aurrera doan heinean. Joseba Aizpurua Bergarako (Gipuzkoa) Udaleko teknikariak herri honetan prozesua no-

lakoia izan den azaldu digu: «Airtel enpresaren bi eskakizun jaso ditugu eta bi antenak eraikiak eta jarrita daude jadanik. Bere garaian izan ziren tirabirak baimena ematearen egokitasunaz, baina azkenean, Udalak jarritako baldintza gogorak medio, baimena eman zen». Antenaren pinturak bukatu galbanizatuaz izatea —grisa edo marrois-ka—, eta instalakuntza

elektrikoen kaxari hesia jartzea dira baldintza horietako batzuk. Nolanahi den ere, neurri gogorrena Udalak gordetzen duen azken eskubidea da: Airtel enpresa desagertzen den unean antena horiek bota egingo dituzte; eta desagertzen ez baldin bada, baldin eta Udalak araudi berriren batean dore horiek ezabatzea erabakitzen badu, bota egingo dituzte.

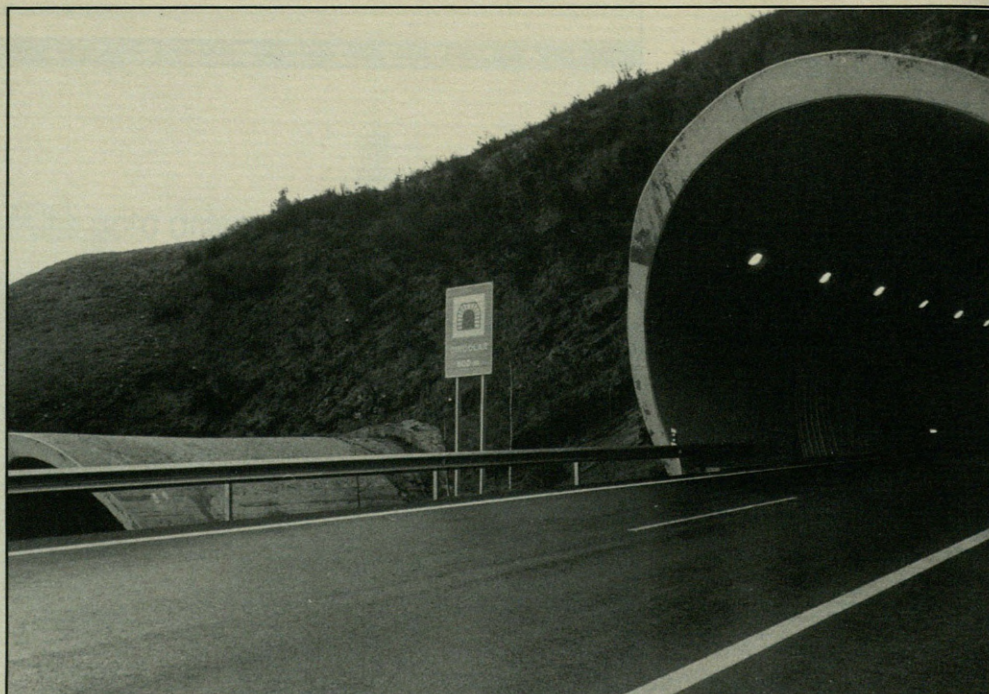
A T X U R B A R

KARDABERAZ 22 TEL. 55 26 46
H E R N A N I

Era honetako eta bestelako neurriak araudi edo plangintza finko baten ezean ezinbestekoak dituzte udal-letako arduradunek. Billa-
bonako alkatearen arabera, «*lebenengo Foru Aldundiak mapa bat definitu beharko luke, egon daitezkeen antenak zenbat izango diren eta non jarriko diren fin-
katuz. Horrelako neurriren bat hartzeko eskaera luzatu genion abuztu edo irailean, eta oraindik ez dugu erantzunik jaso*». Joseba Aizpuruak ere horrela azpimarratu du: «*Aldundiaren arautze plangintzaren zain egon gabe eman dugu Bergaran baimena*».

Udalen arazo teknikoak

HUTSUNEA maila teknikoan ere ematen dela nabarmendu dute antenen lizentziak tramitatzen diharduten udal arduradunek. Andoaingo Udalean oraintsu ari dira baimen eskaria aztertzen eta bertako ingurugiro teknikaria den Ramon Varelak dionez, «*maila teknikoan ezjakintasuna*

Billabonan, Onddolar inguruaz gain, beste kokagune bat ere nahi zuen Telefonikak. (A.: G. G.).

da ezaugarriarik nagusia, eta enpresa horietako teknikariek esaten dutena baino ez daukagu informaziotzat. Guk epaile neutral baten-gana jo genuen, DGTr, (Telekomunikazioko Zuzendaritza Nagusia), baina bahuen erantzuna Airtel eta Telefonica enpresetara jo-

tzea izan zen, *guk eskatutako informazioa lortzeko*.

Lizentzien zain diren bitartean, berriz, enpresa hauek duten jokaera salatu du Joseba Aizpuruak: «*Hainbat enpresak gaizki jokutzen dutela aipatu behar da, bemen ere baimena eskuratu baino lehenago hasi zirelako eraikuntza burutzen*».

Haririk gabeko telefonia komunikazio zerbitzua eskainiko badute beharrezkoak dituzte antena elkar-

lotuak lortzea, baina ez dute eurek jarritako epeak betetzeko nahi beste beta, Hego Euskal Herri osoan eskaini behar baitituzte telefono mugikorrak. Telefonikak zuen monopolioa amaituta, gainera, antena sareak ugariegoak dira; izan ere, enpresa bakoitzak bere sarea antolatzen baitu, Euskal Herriko parajeetan antenen ezarpena bikoiztuz.

«**Baimena eskuratu baino lehen hasi ziren enpresak eraikuntza burutzen**»

JOSEBA AIZPURUA

**ANDONI URBISTONDO
ARANTXA ERASUN**

EIZMENDI
SAGARDOTEGIA

OTZUEN TXIKI BASERRIA - OSINAGA AUZOA
HERNANI - Tel: 55 64 05

AIZPURUA AUTOBUSAK S.M.

- FLOTA MODERNOA
- 48 lekuko busa, luxuzkoa
- Bus litera
- 84 lekuko busa (2 solairu)

☎ 36 32 90 / 36 10 94
FAXA: 36 32 96
USURBIL

ARGIA REN

ZEREN ZAIN ZAÚDE?

**gutxienez
kalean
baino
% 25a
merkeago**

Dei lezaiguzu edo, eta
esanera orria bidali eta
egun gutxi barru etxean
lasoko duzu zure
aukeraturakoa

943 - 37 15 45

E S K A E R A O R R I A

Izenburua	Prezioa	Kopurua	Guztira

SINADURA

Entitator

Sukurtsala

KD

Kontu zerbakia

«ELA eta LABen arteko harremanak are sendoagoak izango dira»

LABek eta ELAk elkarlanari ekin ziotela oraintsu dira bi urte. Tarte honetan sindikatu abertzaleen arteko harremanak sendotu egin direla diosku Rafa Diezek, eta are sendoagoak izan daitezkeela aurrerantzean. Apirilean, kongresua izango du LABek.

Lanbide Heziketa Iraunkorra, Forcem izeneko delata eta bitz gogorak entzun abal izan dira azken egunotan. 'Serbio-sindikalismo' eta antzekorik ere egotzi die LAB-ELari CCOOeko Santi Bengoak. Argituko al diguzu zer gertatu den Forcem asuntuan?

Heziketa Iraunkorraren inguruan gertatutakoa adibi-

■ «Sindikalgintza zahartu egin da, ez zaie egokitu neo-liberalismoaren desafio berri». (Arg: G. G.).

«ELA eta LABen arteko elkarlanak, ene ustez, bi adar behar ditu: bata sozio-politikoa eta bestea sozio-ekonomikoa». (Arg: G. Garaialde).

dea besterik ez da, Hego Euskal Herrian hainbat alorretan gertatzen denaren erakusgarria. Sindikatu abertzaleok, ELAk eta LABek, gehiengo garbia dugun arren, ez dugu ahalbide legezkorik hainbat gai aurrera bultzatzeko. Kontratu sistema, despidoak, lan-legeria, industria politika... Hori guztia Madrilen erabakitzen dute. Euskal sindikalgintza-aren eskubideak bahituta ditzute, eta horrek defizit demokratikoa adierazten du alor honetan ere.

CCOOek eta UGTk PSOERI txantajea egin omen diote Forcem-en kontuan.

Ez dakit txantajea elektoralik izan ote den, baina edonola ere, garrantzizkoena zera da: UGTk eta CCOOek sindikalgintza eredu guztiz

zentralista dutela, antiabertzalea, batere autonomiarik gabea. UGTren jokoan sartu da CCOO eta gaur egun Madrilen txotxongiloa besterik ez da sindikatu hau. Bere afiliatuei ez die argitu hemengo CCOOek zer gertatu den Forcem asuntuan. Eta gure aldetik oso erraza da esplikatzeko: euskal langileoi milaka milioi pezeta lapurtu dizkigute. Beste hainbat gaitan bezala, Madrilen esku gaude horretan ere.

Forcem-en dirua beren finantziario ezkurturako erabiltzen ote duten CCOOek eta UGTk? Daturik ez dugu

horretaz, baina bai susmorik. Kontuan izan 60.000 milioi pezeta inguru erabiltzen direla Estatu espainiarrean Heziketa Iraunkorrerako. Eta oso eroso dabilta hor CCOO, UGT eta CEOE. Azken jokabideak ikusirik, susmoak areagotu egin zaizkigu. Alegia, balitekeela Forcem-en dirua bi sindikatuon azpi-finantziatorako erabili izana.

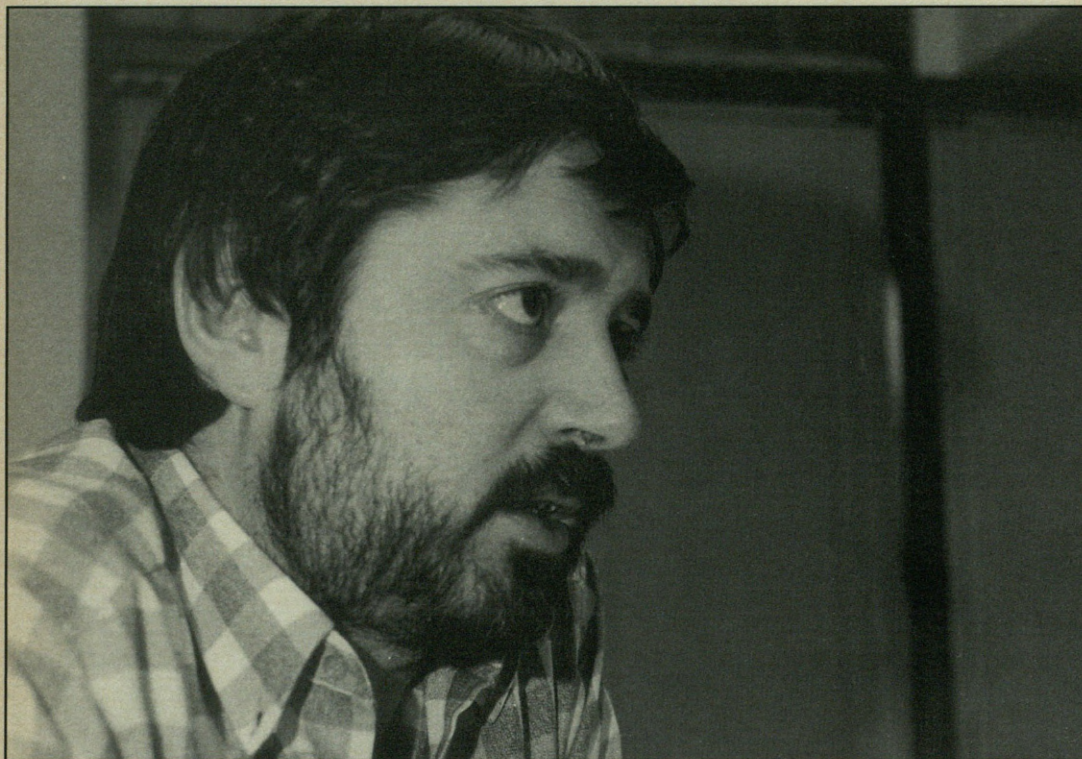
Zertan dira, eta izango, LABen eta KASen arteko barremanak, «Karramarro» txosten famatuaz geroztik?

Orain artean ezagutu dugun

KAS desagertua da, edo erakuntza eredu erabat aldatu da behintzat. Horren ondorioz, LABek ez du inolako lotura organikorik KASekin. Horixe da LABen kongresuan ere, datorren apirilean, erakuntza ponentziak aldarrikatuko duena. Hau da, Ezker Abertzaleko erakunde guztiekin 'harreman pribilegiatuak' izaten segitzea, baina LABek autonomia osoa izatea bere estrategia eratzeko.

Zer dela eta aldaketa hau? KASEk horrelaxe erabaki zuen -geuk ere parte hartu genuen erabakian- eta ongi ikusten dugu, sindikatu bezala, planteamendu hau. Erronka berria izango da guretzat, eta hurrengo urteotan ikusiko ditugu horren emaitzak.

“ Forcem asuntua oso erraza da esplikatzeko: euskal langileoi milaka milioi pezeta lapurtu dizkigute ”

«Oro har begiratuta, mapa sindikala geroz eta abertzaleagoa ageri zaigu».
(Arg.: G. Garaialde).

«Sindikalgintza gebiago, politikagintza gutxiago» adierazten al du aldaketak bonek?

Ez. LABen izaera sobera argia da: klase sindikatua, abertzalea, sozio-politikoa gara. Interbentzio eta eskuhartze politikotik kanpo

geratzeak antzua bilaka lezake gure jardura. Ezinbestekoa da guretzat Euskal Herriak dituen arazo sozio-ekonomikoei erantzunak ematea arazo politikoei bizkarra eman gabe. Elkarri estuki uztartuak daude guztiak, eta arazo sozio-eko-

nomikoak konponzen ez baditugu nekez egingo dugu aurrrera eraikuntza nazionallean. Eta alde-rantziz.

Hauteskunde sindikalen emaitzak zer iruditu zaizkizu, bai zeure sindikatuari dagokionez bai oro har?

Emaita onak direla iruditzen zait LABek eskuratu dituenak. Hego Euskal Herri osoan hedatzea lortu dugu, bai lurralde bai sektoreka, eta sendotu egin da sindikatua. Beraz, geroak ekarriko dituen erronkei aurre egin ahal izateko egoera hobean gaude. Oro

har begiratuta, berriz, mapa sindikala geroz eta abertzaleagoa ageri zaigu. ELA-LABek eta CCOO-UGTk dituzten ordezkari kopuruen arteko diferentzia areagotu egin da, 20 puntukoa batez beste momentu honetan.

Sindikatu abertzaleak gorantz; baina politika alorrean ez al da alde-rantziz gertatzen ari, abertzaleen boto kopurua urritzen bederen?

Zail da uneotan traslazioak egitea alor sindikaletik alor politikora. Nolanahi dela ere, EAJk Madrilekin dituen loturek eraman dute abertzaletasuna *impasse* moduko gune horretara. Jeltzaileen estrategia bestelakoa balitz, Madrilekiko loturak etengo balituzte, gatazka politikoaren korapiloa askatzerik ere balegoke. Alor sindikalean berriz, bestelako biderik jorratu izan da. LAB eta ELAren arteko elkarlana, adibidez.

Hausnarketa komunak ari

NORTASUN AGIRIA

Lasarten jaioa, 1956ko abuztuaren 20an ● Añorgako eskolan egin zituen lehen ikasketak; Mundaizen eta Informatika eskolan ondorengoak ● Michelin enpresan aritu zen 13 urtez, administratibo lanetan ● LABen koordinatzaile nagusia da egun, eta

Madrilgo Kongresurako diputatu hautatu zuten aurreko legealdian HBren zerrendan ● Ezkondua, bi seme-alabaren aita, mendian ibiltzea eta palan jokatzeko -astirik duenean- ditu afizio nagusienak ● Txikitari, bost urtera arte edo, euskaraz egiten zuen. Gero galdu egin zuen, eta duela lau urte berrekin zion buru-belarri ikasteari, erabat menperatu arte

«Orain artean ezagutu dugun KAS desagertua da. Ondorioz, LABek ez du inolako lotura organikorik KASekin»

gara egiten bi sindikatuok zenbait gairen inguruan azken bi urteotan. Hausnarketak eta ekimenak. Oso inportantea da, nire ustez, ELA apolitizismotik irten eta alor sozio-politikoan ere murgildu izana. Izan ere, sindikalgintzak sozio-politiko behar du izan, zeren eta bestela neo-liberalismoaren erasoak jan egingo baikaitu.

ELA eta LAB elkarlanean bazi zirela oraintsu dira bain justu bi urte. 1994ko otsailaren 19 bartatik gaurdaino sendotu ala moteldu egin dira harremanak?

Sendotu, esango nuke nik, eta ahalegin horretan dihardugu egun ere. Elkarlanak, ene ustez, bi adar behar ditu izan. Bata sozio-politiko, eta bestea sozio-ekonomikoa. Lehenbizikoan, ELAk eta LABek eskuhartze eta protagonismo handiagoa beharko lukete Euskal Herriko zeregin politikoetan. Bigarrenengan, sozio-ekonomikoan, esan beharrik ez buru-belarri aritu beharko dugula egoera larri honi —langabezia, desoreka sozialak...— aurre egiteko ekinean. Geldi ezin dugu egon, derrigor mugitu beharko gara, eta elkarrekin mugitu ere. Eta ondorengo hilabeteotan espero dugu ELA eta LABen arteko harremanak sakontzeko pauso gehiagorik ematea. Bi sindi-

katuon elkarlanak izan behar du, nire ustez, nazio eraikuntzarako 'motorea', zentzu zabalenean.

LABek Alditransen egin-dako konzentrazioek ez al dute zapuztu elkarlan giroa?

Tirabirak beti izaten dira, izango ere seguru aski, baina ELA-LABen elkarlana ezin dugu koiunturalismoaren baitan utzi. Lehentasunak finkatu behar ditugu, eta dudarik ez aldian aldiko ti-

rabirak baino pisu handiagoa izango duela bi sindikatuen arteko harremanak sendotzeak.

Apirilean, bestalde, kongresua egingo du LABek. Zer berrikuntza ekarriko dizkio sindikatuari?

Hausnarketa bat eraman nahi dugu apirileko kongresura: sindikalismoa hortxe dago; LAB hor ari da, gorantz; ordezkari kopuru handiagoa dugu... Baina hori ez da nahikoa. Zergatik

«Lan merkatutik kanpo geratzen ari den jendearengana hurbildu behar dugu, eta horregatik egingo ditugu apirileko kongresuan hainbat aldaketa gure barne egituraketan». (Arg: G.G.).

«UGTk eta CCOOek sindikalgintza eredu guztiz zentralista dute, antiabertzalea, batere autonomiarik gabea». (Argazkia: Garikoitz Garaialde).

diogan hori? Sindikalismoa oso ahula delako. Eta ahulezia nabarmena du gainera. Ezin liteke aritu sindikalgintzan, adibide bat aipatzearren, CCOOen modura, «azken urteotan hainbat eta hainbat greba orokor egin ditugu» aldarrikatuz, horrekin dena egina balego bezala. Gainera, esandako greba horietako asko 'bizi-

raupen sindikalagatik' egin izan dira.

Sindikalgintza zahartu egin da, ez du jakin neoliberalismoak sortutako desafio berriei bere burua egokitzen. Eta horregatik iruditzen zait hain garrantzitsua kongresuan hausnarketa sakona egitea honetaz. Sindikalgintzak bi esparrutan aritu beharko du aurrerant-

«Ondorengo hilabeteotan espero dugu ELA eta LABen arteko harremanak sakontzeko eta sendotzeko pauso gehiagorik ematea»

tzean: lantegietan eta gizarteetan. Zeren eta beren lanetik bizi direnen, edo bizi nahi dutenen artean zatiketarik ari baita sortzen: lanpostu tinkoa dutenak, behin-behinekoak, langabetuak, autonomoak, jubilatuak, aldi bateko kontratuak dituztenak... Koherentzia teoriko-praktikoa behar dugu, sindikatuaren izaera sozio-politikoa indartu, alternatiba berriak aurkitu eredu ekonomiko honi.

Horretan ahalegintzen ez bagara autokonplazentzian jauzi gintezke. Lan merkaturik kanpo geratzen ari den hainbat jenderengana hurbildu behar dugu, eta horregatik egingo dugu apirileko kongresuan hainbat aldaketa gure barne egituretan. **Azkenik, zer diozu Fernando Mujika Herzogen bilketaz?**

Gatazkak lehengo berean segitzen duela adierazten du nire iritziz, eta honenbestez, geroz eta beharrezkoagoa da Euskal Herria eta Estatu espainiarraren arteko auziari irtenbide politikoren bat aurkitzea, negoziazioaren bideari ekitea. Euskal herritarrok gure etorkizun politiko, sozial eta ekonomikoaren jabe izateko dugun eskubidea onartzea, horixe litzateke gatazka amaibidean jartzeko aukera.

XABIER ARANBURU

BASOGINTZA SUSTRAI BILA

DOSIER HONETAN:

**BASO EREMUEN
BERPIZTEA.** (28. orr.)

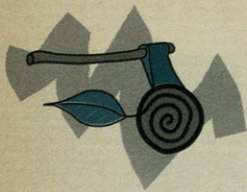
**ZUHAITZEN BESTE
FRUITUAK.** (31. orr.)

**JOSE LUIS EREÑO-RI
ELKARRIZKETA.** (33. orr.)

**LEGE BABES
ZORROZPEAN.** (36. orr.)

ZUHAITZEN SEHASKAK.
(40. orr.)

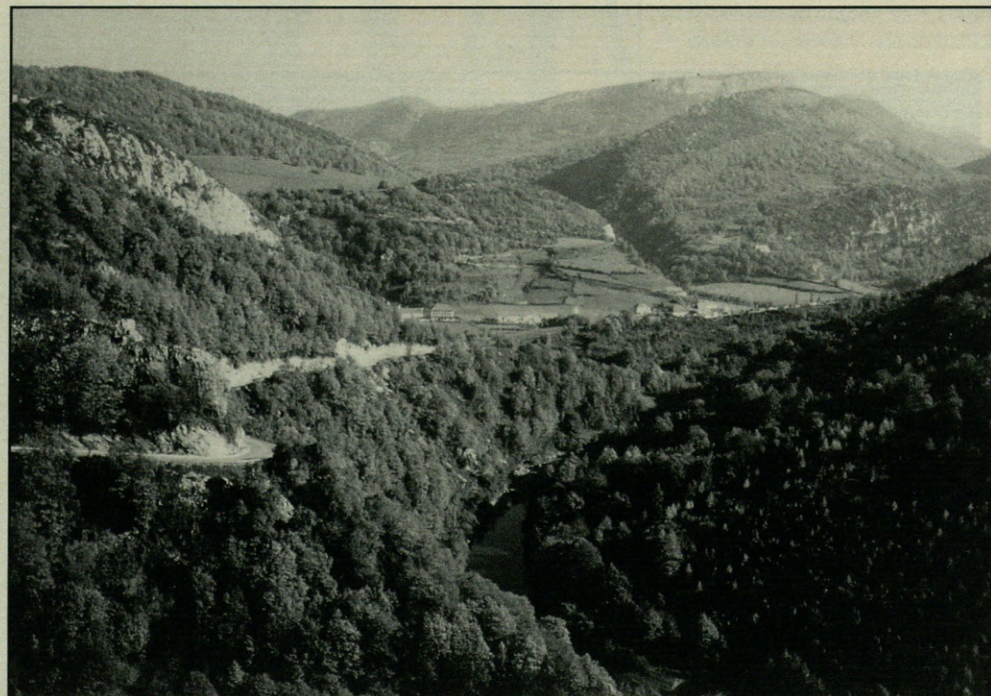
Testuak:
Andoni Urbistondo

BASO EREMUEEN BERPIZTEA

Antzinan basoa Euskal Herriko nortasunaren adierazgarria izan zen. Gaur egun, baso eremuak zabalak izaten jarraitu arren, duela mende batzuk osatzen zuten altxorra gutxi batzuen oroimenean geratu da.

EUSKAL Herria basoez hornitutako lurraldea izan da betidanik. Gure herriko historiara biziki lotuta mantendu da mendetan zehar, baina gaur egun baso eremuak asko murriztu dira, basoei eskaini zaien arreta eskasaren eraginez. Hala ere, Hego Euskal Herriko eremu osoaren erdia baino gehiago baso lurra da. Zehazki, lur guztiaren % 51,96 basoak betetzen du 1986 urtean egindako inbentarioaren arabera. Oihan eremua, zabalagoa da Euskal Autonomi Elkartearen Nafarroan baino. Iparraldean berriz, baso lurren hedapena ez da oso handia eta baso lurrak

Iratiko pago-basoa Europako handiena da, 6.520 hektareako zabalerarekin.

% 9raino iristen dira soilik, landak askoz ere garrantzi gehiago izanik.

Herrialdekako konparaketa eginez gero, Bizkaia eta Gipuzkoako probintziak dira baso lur gehien duten probintziak. Gipuzkoak % 59,5eko baso eremua du, hau da, 118.000 hektarea baso. Estatu espainiarrean

bigarren probintzia da Cantabriaren atzetik. Bizkaia eta Araba ere ez dira urrun geratzen, % 55,2 eta % 47rekin hurrenez hurren. Nafarroan, % 50 gainditzen duena, azken 20 urtetan bere baso eremua asko hazi da, ia bikoitza izanik gaur egun. 1977. urtean, osotasunaren % 29 bakarrik zen baso ere-

mua Nafarroan, eta 1993. urteko inbentarioan, % 55.

Intsinis pinua nagusi

BASO eremutzat hartzen den lurra ez dago zuhaitzek landatua bere osotasunean. Azken urteetan ezagututako zabalkuntza medio, intsinis pinua da Euskal Herrian gehien nabarmentzen den zuhaitz mota, bai koniferoen artean, bai frondosen artean. EAEko zuhaitzen % 40 intsinis pinua da. Beste motak pinuek eremu txikia

Hego Euskal Herriko eremu osoaren erdia baino gehiago baso lurra da; zehazki, % 51,96 basoak betetzen du

■ Euskal Herriko isuri atlantikoan, intsinis pinua eta pagoa dira zuhaitz hedatuena eta mediterraniar isurian pagoa eta pinu gorria

betetzen dute. Nafarroan pagoa da nagusi, 134.000 hektareatik goragokoko hedadurarekin. Pinuak ere zona zabalak bereganatzen ditu. Araban pagoa da nagusi, baina Bizkaia eta Gipuzkoan intsinis pinua nabarmentzen.

Zuhaitz hedatuenez gain, zuhaitz aniztasuna dago Euskal Herrian. Pinu gorria, itsas pinua eta larizio pinuek eremu handia hartzen dute koniferen artean. Frondosen artean berriz, erkametzak, arteak eta haritzak dute garrantzia. Arruntena basoak txikiak izatea da, jabegoaren banaketarengatik, baina baso erraldoiak ere badira. Adibide gisa, Zuberoa eta Nafarroa Beherearen artean den Arbailetako basoa, pago eta haritz kandudunako 4.000 hektarearekin, eta Europa mailan hedaturaz lehen tokitan den Iratiko nafar eta zuberotar pago ba-

Basogintzak politika bateratua behar du

Orokorrean, Euskal Herrian politika komunik ez dela egiten aipa daiteke, bai zuhaitz mailan, bai ekoizpen mailan. Antzinako baso ustiaketa okerra gelditu egin da, beharrezko berzuzenketa egin beharrean. Eta ondorioz, gure basoek eskaintzen duten ekoizpena ez da modu probetxugarri batez burutu.

Ustiaketa plangintza eskasaren ondorioz, Euskal Herrira kanpoko egur asko iristen da, adibidez Frantziatik, herrialde hartan duela mende bat onartutako baso politika zorrotzak emandako sendotasunari esker. Adibide gisa, bertako haritzaren egoera aipa daiteke. Nafarroako isuri kantauriarreko zuhaitz ohikoenetakoa izan arren, Frantziatik ekartzen da he-

mengo haritzak baino kalitate handiagoa duelako.

Bestalde, egurgintzaren garrantzi ekonomikoa oso eskasa da, ingurugiro mailan eragiten dituen galera ekonomiko handiekin konparatuz gero. Administrazioak plangintza egokia egin beharko luke, ikuspuntu ekonomiko hutsa gaindituz. Ekoizpen txikia duten lurren birlandaketak, ingurugiroaren hobekuntza ekarriko lukete, lur eremuen desagerketa ekiditeaz gain. Ekintza hauek guztiak, noski, baso politika bat sortu ondoren egin beharko lirateke. Politika hau basogintzan zeresana duten arlo guzien iritzia kontuan hartuz egin behar da, basoen iraupena ziurtatuz eta basoen ustiaketa egokia burutzeko baldintza sozio-ekonomiko onak

eratzuz. Gizarteak basoen ustiaketa ontzat ematen du, baina baita mendia atsedene-leku bihurtzea.

Etorkizunari begira, bertako zuhaitzen aldeko apustua egin behar da, zuhaitz aniztasuna ahaztu gabe, aniztasuna baita kasu askotan sute eta gaitzen hedapena ez emateko irtenbide egokiena. Birlandaketa egiterakoan, lanabes pisudunen erabilera ekidin beharko litzateke. Mintegien hedapena bultzatzea ere komenigarria izango litzateke, bere produktzioa nahiko eskasa delako eta baso lurak berreskuratu baino gehiago, nekazari lurren birlandaketa, ingurugiro eta ekoizpen mailako etekin nabarmenak eragiteko.

Alfredo Rueda

Lur Adiskideon Nafar Elkarteko partaidea

soa, 6.500 hektarea inguruko zabalerarekin.

Baso lurren jabetza

BASOEK hainbat jabe dituzte gaur egun. Baso jabe arruntetik hasi eta Autonomi Elkarteenak diren men-

dietaraino. Egituraketa zeharo ezberdina da Euskal Autonomi Elkarteko herrialdeak, Nafarroa eta Iparraldearen artean. Euskal Autonomi Elkartean, eta batez ere Bizkaia eta Gipuzkoan, izaera pribatuko mendiak

dira gehienak, % 80ko kopuruarekin. Araban, probetxu publikoko mendi ezpartzuergopekoen jabetza da nagusia, baso eremuaren % 70ekin. Jabetza mota da hau bigarrena Bizkaia eta Gipuzkoan.

EGURREAN IKASTEKO:

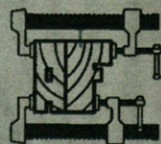
* LANGILEEN ETENGABEKO EREZIKLAIA

* EUROPEAR PROGRAMETAN INTEGRATUA

* LANBIDE HASTAPENERAKO IKASTALDIK

UROLAKO INSTITUTU
PROFESIONALA

ALTZARIGINTZA
FUNDATZIOA

Altamira Auzoa z/g. * 20720 AZKOITIA * Tel.: (943) 81 21 74 - 15 14 08 * Faxa: (943) 81 68 67

Nafarroan, Arabako egitura berbera errepikatzen da eta probetxu publikoko mendi ez partzuergoeko jabetza da zabalduena, baso eremuaren % 62,14rekin. Jabetza pribatuak % 33ko baso eremua betetzen du. Ipar Euskal Herrian, Hegoaldean ezagutzen ez den jabetza mota da nagusia: sindikatuena, alegia. Sindikatuak dira basoen ustiaketa kudeatzen dutenak, eta Administrazioaren jabetzakoak nahiz baso komunakal urriak dira. Zuberoa, Baigorri eta Oztibarreko sindikatuak dira garrantzitsuenak.

Euskal Herriko basoetan bada zeregina hurrengo urteetan, antzina izan zuten garrantzia berreskuratu dezaten. Nafarroako basoen hazkuntza datu esanguratsua da, zalantzarik gabe.

	EUSKAL AE		ARABA		BIZKAIA		GIPUZKOA	
	Ha.	%	Ha.	%	Ha.	%	Ha.	%
ESPEZIE-TALDEAK	384.750	100	143.502	100	122.411	100	118.837	100
Koniferoak	213.706	55,5	35.703	24,9	94.018	76,8	83.986	70,7
Intsinis pinua	162.976	42,4	15.587	10,9	80.245	65,6	67.144	56,5
Pinu Gorria	16.453	4,3	15.486	10,8	720	0,6	247	0,2
Itsas pinua	5.690	1,5	124	0,1	4.978	4,1	587	0,5
Larizio pinua	6.161	1,6	1.364	1,0	553	0,5	4.244	3,6
Bestelako koniferoak	22.426	5,8	3.142	2,2	7.522	6,1	11.764	9,9
Hostozabak	160.185	41,6	100.278	69,9	25.798	21,1	34.109	28,7
Pagoa	50.180	13,0	30.404	21,2	3.077	2,5	16.699	14,1
Erkametza	23.360	6,1	23.084	16,1	252	0,2	24	0,0
Artea	26.707	6,9	19.422	13,5	5.595	4,6	1.691	1,4
Ametza	8.968	2,3	8.636	6,0	249	0,2	84	0,1
Hariza	11.697	3,0	4.771	3,3	4.377	3,6	2.549	2,1
Eukaliua	3.776	1,0	-	-	3.761	3,1	7	0,0
Bestelako hostozabak	35.504	9,2	13.961	9,7	8.487	6,9	13.055	11,0
Nahasiak	10.859	2,8	7.521	5,2	2.595	2,1	743	0,6
Azalera zuhaitzetuaren %, azalera geografikoarekiko	53,0		47,1		55,2		45,9	

	EUSKAL AE		ARABA		BIZKAIA		GIPUZKOA	
	Ha.	%	Ha.	%	Ha.	%	Ha.	%
GUZTIRA	384.750	100	143.502	100	122.411	100	118.837	100
Estatuaren mendiak	1.398	0,4	-	-	457	0,4	941	0,8
Probetxu publikoko mendi ez-kontortziopekoak	127.221	33,1	101.282	70,6	13.477	11,0	12.461	10,5
Probetxuko publikoko mendi kontortziopekoak	9.785	2,5	98	0,1	7.829	6,4	1.859	1,6
Erabilera libreko mendi kontortziatuak	2.171	0,6	1.724	1,2	250	0,2	196	0,2
Mendi partikular kontortziatuak	181	0,0	-	-	104	0,1	77	0,1
Erregimen pribatukomendiak	241.354	62,7	40.398	28,2	100.294	81,9	100.662	84,7
Bestelako pertenezituak	2.641	0,7	-	-	-	-	2.641	2,2

Iturria: Eusko Jaurlaritza. Nekazaritza eta Arrantza Saila. Baso Inbentarioa, 1986.

Santxolopetegi auzoa, 24
P.K. 25
20560 OÑATI (Gipuzkoa)
Tel.: (943) 78 01 11 - 78 07 00
Faxa: (943) 78 32 22

ENKOFRATUETARAKO HIRU ESTRATAKO OHOLA

Iraupenean eta kalitatean prestazio handiak
Enkofratuetako sistema guztiekin konpatiblea
DIN 68705/3 BFU 100 arauaren arabera egina

KONPETITIBITATEA PRODUKTU ERTAINETAN

Produkzio kapazitate handia
Abangoardiako fabrikazio teknologia

EGURREAN KONPETIBITATEA

Zerratuan dominioa, egurraren lehortzea 30 urte
baino gehiagoko esperientziarekin
Lehengaien aukeraketa sistematikoa

ZUHAITZEN BESTE FRUITUAK

Basoetako egurrak hainbat pauso bete behar ditu merkatura iritsi arte, produktu baten moduan. Lan garrantzitsuena enkantegileak egiten du, hau da, basoko egurra erosi eta moztutako egurra zerrategira edo paper-olara joango den erabakitzen duena.

BASOETAKO egurrak denbora epe luzea behar izaten du erabiltzaile ororen eskuetara iritsi arte produktu baten itxurarekin. Eman beharreko lehenengo pausua, basoko egurra mozte da eta egurra moztu ahal izateko, egurra dagoen baso lurra erosi behar da. «Lan hori, 'rematantea' izeneko pertsonak burutzen du -Gipuzkoako Egur Merkataritza Zerbitzuak elkarteko arduraduna den Juan Mari Zubizarretak azaldu digu-. Erosketa hori, Foru Aldundiei, hainbat herritako udalei edo baso jabe partikularrei egiten zaie». Enkantegilearen lana oso garrantzitsua da, eta ez da lur saila erostean amaitzen. Arduradun gipuzkoarrak gaineratu duenez, «rematanteak mozten duen egurra zerrategira edo paper olara bidaliko duen badaki, eta neurri zehatzekin gainera. Garraioa nolakoa izango den erabakitzea ere bere lana da. Horrela, basoko egurra

ateratzeko zenbat kamioi behar diren eta kamioi hoiek zeintzuk izango diren erabakitzea, rematantiaren zeregina izango da. Egurra zerrategiraino edo paper-olaraino eraman eta gero, enkantegileak moztutako lur eremua birlandatzeko beharrezkotasuna dauka. Juan Mari Zubizarretaren esanetan, «birlandaketa hori moztua izan den zubaitz mota berberarekin egiten da batez ere, lurrari arraroa egiten zaiolako ezagutzen ez duen zubaitz mota bat landatzea. Horrela, rematanteak moztutako zubaitza pinua izan bada, berriro pinua birlandatuko du».

Zuhaitzaren atal guztiak ez dira gauza beretarako erabiltzen, bi jomuga ezberdin ditu.

Zuhaitzaren jomuga ezberdinak

Zuhaitza bi zatitan banatzen da. Beheko zati lodiena da, «enborraren zati onena, etekin gebien eman dezakeena

Zuhaitzetik ateratzen den enborraren zatirik onena, lodiena, zerrategietara eramaten da. (Arg.: Garikoitz Garaialde).

behintzat» eta zerrategira eramaten da. Goialdeko zatia, «zati mebeena, punta eta adarrekin batera, paper-olara eramaten da. Zuhaitzaren zati honi apea deitzen zaio».

Zerrategira egur gehiago eramaten da eta Gipuzkoako Egur Merkataritza Zerbi-

tzuak elkarteko arduradunak ziurtatzen duenez, «zerrategira eramaten den egur gebiena produktu bera egiteko erabiltzen da: oholak edo tabloiak egiteko. Obol hauek errenkadaka egiten dira zerrategietan, enpresa erraldoien antzera, eskaria kopuru haundietan

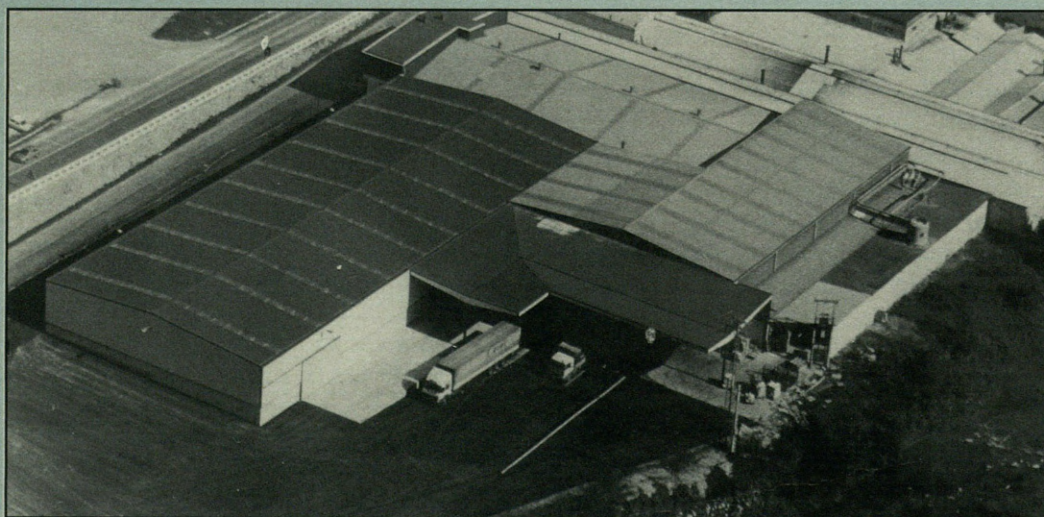
egiten delako. Ohol eskakizuna, altzari enpresek, eraikuntza enpresek eta

arotzek egiten dute batik bat; eta «tabloi gebienak, eraikuntzaren sektoreak

eskatzten ditu eta ondoren, arotzek. Zerrategira eramaten ez dena paper-olara era-

man ohi da, paper-orea eta ore horrekin ekoizten direnak egiteko.

GOIHERRI S.A.

Paperaren Zerbitzuan

San Miguel, 7 - 20250 LEGORRETA
96 P.K. - 20 400 TOLOSA

Tel.: (943) 80 61 90
Faxa: (943) 80 64 42

Jose Luis Ereño, Erogen egur enpresako arduraduna

«Birlandaketak ez dira beti egiten, nahiz eta legeak hala agindu»

Jose Luis Ereño enpresa gizonak hainbat urte daramatza basogintzan lanean, eta ederki ezagutzen ditu arloaren nondik norakoak. Basogintza une ekonomiko eskasa jasaten ari dela baieztatu du, erakunde ofizialei basogintza arloarentzako politika komun bat ahal den azkarren sortzeko eskatuz.

Zein egoera ekonomiko-tan dago gaur egun basogintzaren arloa?

Basogintzaren sektorea hainbat arlo ezberdinetan banatzen dela hartu behar da kontuan lehenik eta behin. Horrela, arlo konkretu batek une ekonomiko on bat badu, adibidez zerrategiak pezetaren balio gutxitzea dela eta, posible da beste arlo batek ez izatea ontasun hori. Ezin da definitu basogintzaren egoera ekonomikoa orokorrean; nolana ere, gaur egun egoera nahiko kaskarra dela ziurtasun ia osoz esan daiteke.

Eskaria izugarri jaitsi da azken urtean eta batez ere pasa den urteko azken 6 hilabeteetan. Arrazoia, ekonomia-egoera eskasa

gure herrian eta gainontzeko beste herrietan.

Bigarren eraldakuntzaren arazoa larria al da?

Hori konpondu beharreko beste arazo bat da. Gaur egun, Euskal Herrian, mizten den egur guztiaren % 30ek bakarrik ezagutzen du bigarren eraldakuntzaren prozesua, eta horrek galera ekonomiko handiak eragiten ditu. Euskal Herri-etik ateratzen ez zaien lehengai tona asko bidaltzen dira Burgos eta Soriako probintzietara. Jendeak egoera ongi ulertzeko, azalpena hau da: 'zuhaitz' kilo 8 pezetan ordaintzen da. Egur horren lehenengo eraldakuntza, hau da, zerrategietan egiten diren oholak, 22.000 pezetan ordaintzen dira eta bigarren eralda-

«Egurgintza egoera ekonomiko larrian dago, ekoiztutakoaren eskaria asko jaitsi delako». (Arg.: Garaialde).

kuntza, hau da, produktua (zangoa, bizkarra, ozkadurak...) 60.000 edo 100.000 pezetan. Egoera hau bide-

ratzeko Eusko Jaurlaritzako Ingurugiro Sailaren lana aipagarria eta pozgarria da, bigarren eraldakuntza hori

Euskal Herrian egiteko asmoa duelako.

Soldata altuek ere nola-baiteko oztopoa eragiten dute. Gipuzkoan Espainiako soldata altuenetariakoak ordaintzen dira eta egoera horretaz modu ezin hobean baliatzen dira soldata txikiak dituzten probintziak.

Eragin handia du basogintzarako araudi komun bat ez egoteak?

Zalantzarik gabe, administrazioa delako basogintzak eduki behar duen begirale edo zaintzaile nagusia. Mendia eta mendiko zuhaitzak birsortu egiten diren zerbait dira, eta egin behar dena da basogintzarako neurri politikoak hartu. Mozten duenak birlandatzeko beharrezkotasuna izan behar du. Birlandaketa hau ez da egiten gaur egun, nahiz eta legeak hala agindu. Legeak ez dira betetzen beti. Legea egin duenak ez du ardura handiegia hartzen araudi hori benetan gauzatu den ziurtatzeko, mendira joanez.

Politika komun baten hutsuneak ondorio txar ugari dakartza, eta garrantzitsuena, basogintzaren arloarekiko ardurarik ez izatea administrazioak. Ez da aztertzen gure mendien egoera, jadanik nekazaritzak

■ «Babes politika ezak ondorio txarrak ditu». (Arg.: Gari Garaialde).

erabiltzen ez dituen lurak basogintzarako erabil daitezkeen ez da ikertzen, ez da dirulaguntza handiegirik ematen eta abar luze bat. Finlandia eta Suedia bezalako herrietan egiten den jarraipena egin beharko litzateke Euskal Herrian. Bertan, jartzen duten ardurari esker, gizarteak erakusten duen sentsibilitatearen bidez, nahi duten egur kopurua ekoizten dute. Nahi dituzten egur tona guztiak kanporatzen dituzte, egur

gehiegi daukatelako.

Basogintzarako politika bat ez egotearen erru guztia ezin zaio administrazioari atxiki, egurraren munduan gabiltzan enpresa gizonak ere ez dugulako administrazioa nahi adina behartu politika hori sortzeko. Tamalgarria da Euskal Herriko lurak eta klimak eskaintzen dituen abantailak ez ustiatzea. Gaur egun, egiten dena baino askoz gehiago egin beharko litzateke. Nafarroan 35.000 milioi pezeta

ekoiztu ziren pasa den urtean. Politika zuzen bat egin izan balitz, bikoitza ekoiztea posible izango zatekeen.

Nola neurtzen da saltzen den produkzioa? Zer salneurri dauka?

Rematanteak, behar duen egurra estereo edota tonatan neurtzen du. Egur tona batek, 8.000 eta 10.000 pezeta arteko salneurria dauka. Kiloiez gain, metroka ere neurtzen da egurra, batez ere metro kubikotan. Metro kubikoak, egurraren luzera,

Urteaga kalea, 23
Tel.: 943 - 76 25 47
20570 Bergara (Gipuzkoa)

Mendi Nekazaritza
Elkartearen argiaz,
baserriaren geroari
atea irekiaz

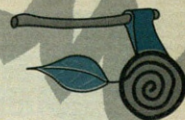
Molduras BAEK, S.A.

Frisoak, Oholtzak

Regruesoak, Janbak

Errodapiak, eta abar

Landeta auzoa z/g - Pol. 37
117 Posta Kutxa
Tel. 81 22 75
Faxa: 81 64 24
20730 AZPEITIA (Gipuzkoa)

zabalera eta lodiera hartzen ditu kontuan eta metro karratuak, luzera eta zabalera. Egur tona bat 1,2 metro kubikorekin lortzen da, gutxi gorabehera.

Basogintzaren arloa, inportatzailea ala esportatzailea da? Nondik eta zein zubaitz mota?

Euskal Herriak egurra kanpotik ekartzen du nagusiki. Afrika, Eskandinavia eta Ipar Amerikatik ekartzen da egurra. Kanporatu, gutxi kanporatzen da. Europako Batasuneko herrietara gehienbat. Frantzia eta Suedia Europako Batasunean eta Ipar Amerika, Turkia eta Hegoafrikara komunitatetik kanpo. Lehengaia kanporatzen da gehienbat eta ez hainbeste amaitutako produktua. Arrazoietakoa bat, enpresa mailan ematen den atomizazioa da. Ez da baliagarria enpresa baten estatistikek bere ekoizpenaren gehiengoa kanporatu egin dutela aipatzea, beste hainbat enpresak ez dutelako bere ekoizpena kanporatu.

Enpresen osotasuna aztertuz, garbi dago Euskal Herriko basogintzaren arloak kanpoko egurra erabil-

«Euskal Herriko egurgintza inportatzailea da. Ez dira bertan ekoiztutako produktuak kanporatzen». (Arg.: Garaialde).

tzen duela. Bestalde, nabarmentzekoa da basogintzan enpresa bakoitzak, bere beharraren arabera bakarrik egiten duela lan, beste en-

presek izan ditzaketen arazoengatik ez arduratuz.

Etorkizunari begira, zer egin behar da basogintzan, arlo honek garran-

tzi bandiagoo izateko?

Lehenik eta behin, gure artean elkartasun handiagoo egotea, laguntza elkarte ezberdinak sortuz. Heziketa egokia sustatzea ere garrantzitsua da, egurraren arloan lanean hastea oso zaila delako eta zailtasun hori murrizteko aukeratako bat gazte jendeari egin behar dena zer den eta nola egin behar den erakustea delako. Gaur egun, Euskal Herrian badira heziketa guneak, baina maila teorikora mugatzen dira nagusiki. Ikasle gazteak, zerrategietara, mendietara eta enpresa ezberdinetara eramanez ikasiko dute.

Neurri hauek guk konponbidean jar ditzakegunak dira, baina guk konpondu ezin ditugun arazoak ere badaude: Estatu eta mundu mailako egoera ekonomikoak hoberantz jotzea nahiko genuke, noski. Oso lagungarria izango litzateke eskaria eta kontsumoa igotzeko eta, jakina, mesedegarria litzateke basogintzaren arloa babestuko, indartuko lukeen politika komun bat sortzea ahal den denborarik laburrenean.

ERREKONDO EGUR-ZERBA. O.K.

Tel. / Faxa: 36 22 37
20160 ZUBIETA
(Gipuzkoa)

Eraikuntzetarako Haritza
Piñu Alertzea

Altzariak egiteko Haritza
Lizarra
Gereiza
Gaztaina

Esolak Itxituretarako
Landareentzako

GUK INGURUGIROA ZAITZEN DUGU

ERABILITAKO OLIO BEGETALA JASOTZEN DUGU DOHAIN

✓ Jatetxeak
✓ Ospitaleak
✓ Eskolak
✓ Hotelak
eta abarretan...

Donostia ☎ (943) 47 23 35
Bilbo ☎ (94) 479 03 11
Gasteiz ☎ (945) 26 93 93

LEGE BABES ZORROZPEAN

Euskal Herriko foru aldundiek basoen etorkizuna ziurtatzeko neurriak hartzen dituzte. Lehenengoa, baimen baten beharra mozketa burutu ahal izateko, eta bigarrena, birlandaketa burutzeko beharrezkotasuna araudiaren aginduari jarraituz.

EUSKAL Herriko baso jabeek, beren basoko egurra moztu baino lehenago, pauso batzuk eman behar dituzte. Guztietatik lehenengoa, eta garrantzitsua, baimena lortzea da. Baimen hori, Gipuzkoako Foru Aldundiko ingeniaria den Bixente Dorronsorok adierazi digun moduan, «*herrialde ezberdinetako foru aldundietako baso zerbitzuek ematen dute, baso jabeen eskakizunei erantzuna emanez*». Baimena luzatu aurretik, ordea, baso zerbi-

tzetako langileek egur mozketa egin beharreko lur sailak eskatzen diren baldintzak betetzen dituen aztertzen dute. Baldintza horietako bat, «*batez ere zuhaitzak bere heldutasunera iritsi den aztertzea da, hau da, zuhaitzak, ahal den hazkuntza handiena eza gutu duela ziurtatzea* moztuak izan baino lehenago».

Nafarroako Foru Aldundiko Manuel Perera ingeniariak, mozketako azken datari ere garrantzia ematen dio, baina

Baso jabeek foru aldundien baimena lortu ondoren burutzen dute egur mozketa. (Argazkia: Garikoitz Garaialde).

garrantzi handiagoa birlandaketa egitearen beharrezkotasunari.

Birlandaketa

GAUR egun, mozten den lur sailaren birlandaketa, nahi-

taezkoa da, legeak hala dioelako. Lege honen arabera, «*lur sailaren jabeak, mozketarako saldu duen lur saila birlandatzeko beharrezkotasuna izango du 5 urteko epean, bai birsortze*

EGUR ALMAZENA NAZIONALAK ETA IMPORTAZIOKOAK

LARRAÑAGA ZERRATEGIA, S.L.

Tel.: 81 06 13 (Partikularra)

81 46 28 - 81 60 71 (Zerrategia)

Faxa: 81 68 66

Oñatzeko bidea z/g

20730 AZPEITIA

DERIOKO NEKAZARITZA ESKOLA

Irakaskuntza Arautua:

- * LH II, Oihan Ustiapen
- * Lanbide Modulu II, Lorazaintza

Irakaskuntza Ez Arautua:

- * Helduen Birziklatzea

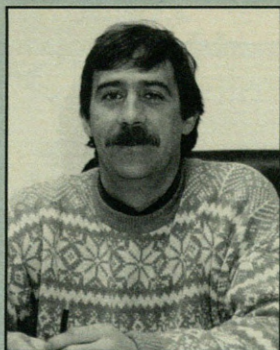
Berreaga kalea, 5
48160 DERIO (Bizkaia)

Tel.: (94) 4541421
Faxa: (94) 4540162

Aldundiaren kontrola beharrezkoa da

Gipuzkoako Baso Elkar-
teak ordezkatzen dituen
baso lurretan, egur moz-
keta burutu ahal izateko
Foru Aldundiaren baime-
na behar da. Aldez aurretik
tasa batzuk ordainduz
eta birlandaketaren ingu-
ruko kudeaketa plan
egoki bat aurkeztuz, bai-
men hau lortzeko ez da
izaten arazorik.

Foru Aldundien gain-
begiraketa politika beha-
rrezkoa da gehiegikeriak
ekiditeko eta baso lurren
eremuak ez desagertzeko.
Arazoak lur jabe batek
bertako espezieak mozte-
ko baimena eskatzean
sortzen dira, baimen hori
ukatu egiten delako; esate
baterako, haritz motza.
Gure ustez, bertako zu-
haitzen iraupena ez da de-
bekuaren bidez ziurtatu
behar, birlandaketaren bi-
dez baizik, hala ez bada,
desagerketa naturala eza-
gutuko dutelako. Gure
nahia, bertako zuhaitzen
etorkizunaren inguruan

Fernando Otazua
Gipuzkoako Baso
Elkarteko arduraduna

ikerketa bat egitea da, ba-
so lurren jabeak kaltetuak
gerta ez daitezten.

Bestalde, nekazaritzak
basogintzak baino lagun-
tza gehiago jasotzen ditu
erakunde ofizialetatik.
Adibide gisa, basogintzak
Europa mailan politika
bateratu bat ez duela aipa
dezakegu, nekazaritzak
legeria hori 1957. urteaz
geroztik duen bitartean.
Hutsune honen arrazoia,
zentzu politiko batean
ulertu behar dugu, baso-

gintzako etekinak 30 edo
35 urtez behin jasotzen
direlako eta nekazaritza-
koak, berriz, 2 edo 3 urtez
behin.

Euskal Autonomi El-
kartean basogintzaren in-
guruan lan handia egin da,
baso eremuen iraupena
eta produkzioa ziurtatze-
ko laguntzak emanez diru
propioarekin. Laguntza
horiek eskasak izango di-
ra, ordea, nekazaritzak
jasotzen dituen laguntze-
kin konparatuz gero. Etor-
kizunari begira, eta base-
rritar langileen batez bes-
teko adina gorantz doala
kontuan hartuz, basogin-
tzaren laguntza ekonomi-
koak zeintzuk eta zenba-
tekoak izango diren zo-
rrozatasunez aztertu be-
harko da ahal den denbo-
ra laburrenean. Hau guztia
basogintzak, inbertsio es-
kasekin, etekin ekonomi-
ko eta ekologiko zuzenak
nahiz ez zuzenak eragiten
dituen arloa dela ahaztu
gabe.

**Baso jabeek
foru aldundien
baimena behar
dute egurra
mozteko.
Birlandaketa
egitera ere
behartuta daude**

*«zubaitz mota ezberdinen
arabera, laguntza ofizialak
oso altuak dira. Adibidez,
pagoa lantzen duen jabeak,
% 75eko laguntza jasotzen
dute, frondosa motako zu-
haitzak landatzen dituzte-
nak % 50eko laguntza eta
pinuak % 25eko laguntza».*

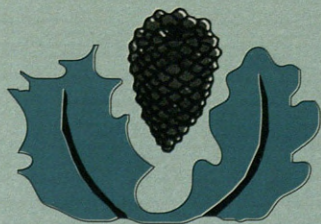
Birlandaketa egiteko
ematen den dirua baso lu-
rrak ez murrizteko ematen
da, baina baita baso jabeek
ahal den gehiena laguntze-
ko ere. Ingeniariak garbi
azaltzen du: «Basoak ematen
dituen etekinetatik bizi ahal
izatea oso zaila da, etekin
horiek 30 edo 35 urtez behin
jasotzen direlako kasurik
onenean. Gainera, ez dira
ahaztu behar basoa egun
batean desagertarazi deza-
keten hainbat faktore dau-
dela, hala-nola suteak,
izotzak, elurteak eta abar».
Bestalde, birlandaketa uko
eginez gero, araudiak isun
handiak ezartzen dizkio

*naturalaren bidez, bai bir-
sortze artifizialaren bidez.
Hala egiten ez badu, birlan-
daketa administrazioak*

*burutuko du, birlandaketa
borren gastuak lur jabeak
ordainduz»*

Birlandaketa hau buru-

tzeko, foru aldundiek la-
guntza ugari eskaintzen di-
tuzte. Bixente Dorronsoro
gipuzkoarraren arabera,

EUSKADIKO BASOGINTZA

ELKARTEEN KONFEDERAKUNDEA

ARABAKO BASOGINTZA ELKARTEA

Dionisio Aldama kalea, 11 - 1.B Tel.: (945) 89 20 34
01470 AMURRIO (ARABA)

GIPUZKOAKO BASOGINTZA ELKARTEA

Avenida Navarra, 6 Tel.: (943) 65 29 20 Faxe: (943) 65 03 62
20400 TOLOSA (GIPUZKOA)

BIZKAIKO BASOGINTZA ELKARTEA

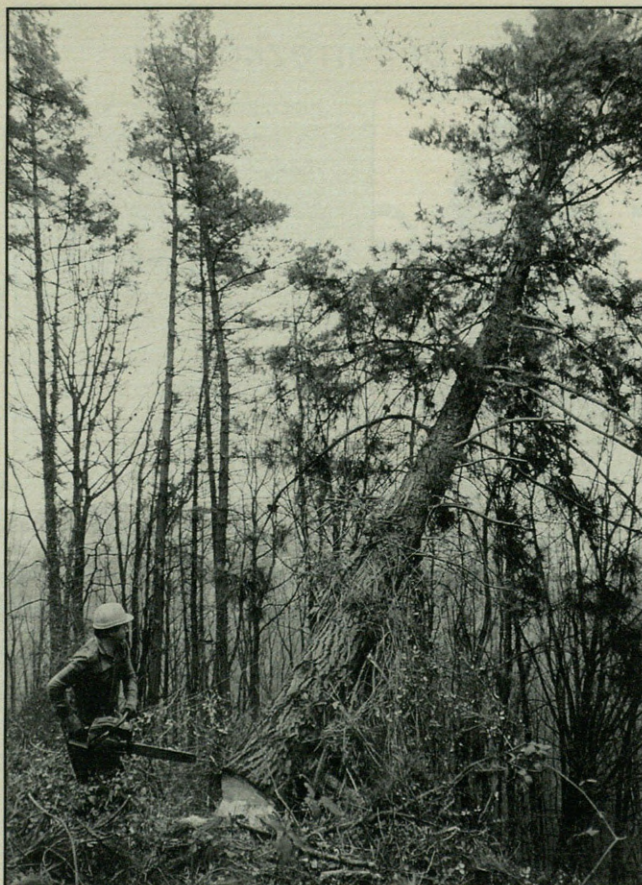
Gumuzio auzoa, z/g (Erletxes gurutzbidea)
Tel.: (94) 456 62 12 - 456 63 62
Faxe: (94) 456 47 59
48960 GALDAKAO (BIZKAIA)

baso lurraren jabeari. Isun horiek lur eremuak duen salneurria bikoiztu edo hirukoiztu egiten dute kasu gehienetan. Hala ere, legeak dioen zigorra gauzatzea zaila izaten da egoera askotan. Adibide gisa, Bixente Dorronsorok oinordekotza egoerak nabarmentzen ditu. «Aitona batek biltzean bere lurrak seme edo iloba ezberdinen artean banatzen ditu eta seme horiek, agian, ez dute basogintzarekin lan egin nahi aurrerantzean. Kasu hauetan, birlandaketa ez egiteagatik legea aplikatzea nabiko konplexua da, seme horiek legeak diotenari uko egin diotela esatea gehiegizkoa izan daitekeelako».

Zainketa gogorra

ARESTIAN aipatutako baldintzak betetzen ez dituen jabeak ezin izango du eskuratu hain derrigorrezkoa den baimena. Foru aldundien zainketa baimena eman arte iristen da. «Behin baimena eman eta gero, Foru Aldundiak ez du zeresanik egur mozketaren inguruan», Bixente Dorronsorok dioskunez.

Baimena emateko azterketa oso zorrotza izan arren, baimenik gabeko mozketak egiten dira, baina ez dira ugariak. Foru aldundiek lege kanpoko egur mozketak isunak ezarri zigortzen dituzte. Isun horiek oso altuak izaten dira eta askotan, «basoko lur sailaren salneurriaren bikoitza edo hirukoitza izatera irits daitezke», ingeniari gipuzkoarrak

Nekazaritzak basogintzak baino laguntza gehiago jasotzen ditu, enpresa gizonen ustetan. (Argazkia: G. Garaialde).

oharterazi duenez. Nafarroan ere, zainketa oso zorrotza da eta bertako zuhaitz guztiek identifikazio propioa daukate. Honi esker, «Nafarroako baso eremua bazi egin da azken bamar urteetan».

Indarrean dagoen legeriaren inguruan, EHNEko partaidea den Helen Groomek garbi dauka legeriak bere lekua behar duela, baina baita ere, lege horiek baserritarren beharrei arreta handiagoa eskaini beharko lieketela. «Askotan, legeria, positiboa izan beharrean,

debekatzaila da, egur mozketak egiteko behar den baimena ukatzen denean baserritarrak ez duelako beste irtenbide ekonomikorik bizi abal izateko. Legeak baserritarra babestu behar du».

Nekazaritzaren aldeko apustua

BESTALDE, basogintzako enpresa gizonen erakunde ofizialek ematen dituzten laguntzak urriak direla salatzen dute, nekazaritzari eskaintzen zaien laguntza oso handia dela argudiatuz.

Nekazaritzaren sektorearen aldeko apustua garbia da, Bixente Dorronsororen ustez. «Nekazaritzari basogintzari baino gehiago laguntzen zaio, zalanztarik

gabe. Arrazoia, basogintzan, epe motzera basoan lan egiten duen mutila bizi daitekeela eta nekazaritzan, berriz, jende gehiago».

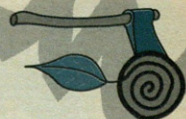
Euskal Herriko Nekazarrien Elkarteko partaidea den Helen Groomek, ordea, ez du uste nekazaritzari basogintzari baino gehiago laguntzen zaionik. «Hurrengo urterako Bizkaiko Foru Aldundiak duen aurrekontuaren erdia basoetara dago zuzendua». Benetako arazoa laguntzak norengana zuzentzen diren ikustean agertzen dela ziurtatzen du Helenek. «Logikoa da enpresa gizonak kexatzea, ematen diren laguntzak benetan behar dituzten baserritarrentzat luzatzen direlako, ez enpresa gizonen hauek egur mozketak egiteko». Bat dator Manuel Perra ingeniari nafarra EHNEko ordezkariarekin. «Ez da ematen bi sektoreen arteko ustezko desoreka. Ematen diren laguntzak nabikoak dira, eta nekazaritzaren sektoreari laguntza gehiago ematen zaizkio merkatuan eragin handiagoa duen arloa delako».

Parke Naturalak

HERRITARREN aisi-beharrei erantzun nahian, eta batez ere hainbat lur eremuri babes ofiziala emateko helburuarekin, azken urteetan hainbat parke natural berri sortu dira Euskal Herrian. Beraiekin polemika ere bai, ingurune berezi horiek mota guztietako babesak daukate eta, babesik ez duten beste lur batzuen kalterako.

Euskal Herriko Nekazarrien Elkartearentzat, «gaur egungo nekazaritza politika txarraren ondorio zuzena dira. Uharte bakanak dira

■ Nekazaritzak basogintzak baino laguntza gehiago jasotzen dituela adierazten dute egurgintzakoek

Aholkularitza zerbitzuak

Euskal Autonomi Elkarteko baso jabeek, beren arazoak konpontzeko garaietan, laguntza eskainiko dion elkarterik badute 1982 urteaz geroztik. Araba, Bizkaia eta Gipuzkoako Basogintza Elkarateek baso jabeak ordezkatzeko dituzte eta basogintzaren inguruan lege berriren bat sortzen denean, elkarteak baso jabeari lege horren nondik norakoak azaltzen

dizkio. Erakunde ofizialak eskaintzen dituzten laguntza ekonomikoaren inguruko informazioa ere ematen du, baso jabeak heziketa edo formazio egoki bat izateaz arduratzeko gain. Baso jabeen paperen tramitazioa ere errazten du, merkatuak sortzen dituen teknika berrien baliagarritasuna eta aplikagarritasuna zentratutako den azter-

tzeaz eta jakinarazteaz gain.

Hasiera batean, Bizkaiko Basogintza Elkarateak, baso jabeengana jo zuen, eskaintzen zuen laguntza zein motakoa zen jakinarazteko, baina gaur egun, kooperatiba baten antzeran egiten dute, 3.000 bazkideekin. Horietatik 1.800 Bizkaian. Bazkide hauek, dituzten baso eremuen taldetaren arabera, tasa bat

ordaintzen dute, baina ondoren, elkartearen zerbitzuak merkeago ordaintzen dituzte. Bazkideak ordaintzen duen tasa txikiena, 1800 pezetakoa da.

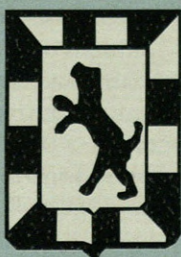
Bizkaiko Basogintza Elkarateak Euskal Autonomi Elkartean mailan egiten du lan eta hiru herrialdeetako basogintza elkarateek, konfederakuntza bat osatuz, elkarrekin hartzen dituzte erabaki guztiak.

eta ezin daiteke baimendu uharte hori babestea eta kilometro gutxira izugarritzeko sarraskia onartzea». Jen-

deak parke naturalekiko duen ikusmoldearen aldaketak ere aldarrikatzen du Nekazari Elkarateak. «Base-

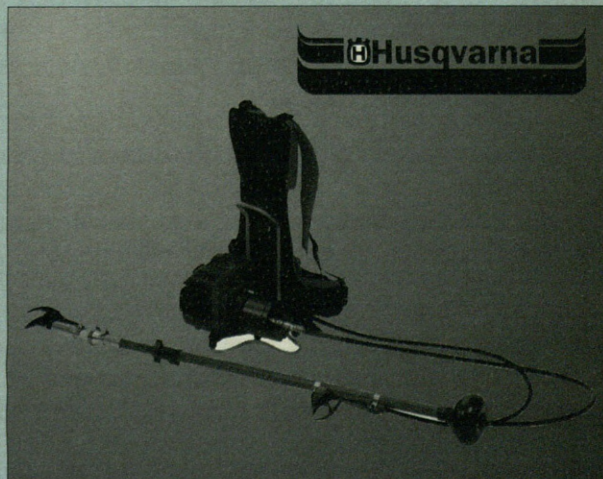
rritarrak parke naturalean bertan izan dezakeelako bizimodua irabazteko aukera, eta kontu handiz ez ibil-

tzeak ondorio konponezinak eragin ditzakeelako. Baserritarrez oroitzeta, azken batean».

COMERCIAL BRUNET

Ozaeta kalea, 11-13 behe - 20570 BERGARA (Gipuzkoa)
Tel.: 76 31 52 - Faxe: 76 31 52 - Tel. Mugikorra: 908- 77 55 01

ZUHAITZEN SEHASKAK

Mintegiek gero eta garrantzi handiagoa daukate basogintzan. Arrazoi ezberdinengatik basoan landatu ezin diren zuhaitzen hazia landatuz, funtzio lagungarria ezin hobe betetzen dute. Gaur egun, berrogei mintegi inguru daude Euskal Herrian, eta batez ere pinua ereiten da, baina haritza, artea, izeia eta antzeko haziak ere landatzen dira. Salneurria aldatu egiten da eskatzen den zuhaitz motaren arabera.

BASOGINTZAREN arloaz hitz egitean, jendea zerrategia eta paper-olaz oroitzen da aukera gehienetan. Urte batzuetatik gaur egun arte, ordea, garrantzi handia hartu duen ustiaketa modua zabaldu da Euskal Herrian zehar: mintegiak. Hainbat mintegik, «ezin hobe bete-

tzen dute basoaren funtzio ordezkatzailer», Oihanberri mintegiko arduraduna den Jose Antonio Gonzalezen esanetan. Une askotan eta arrazoi ugariak medio, zuhaitz mota konkretu bat basoan landatzea ezinezkoa gertatzen da eta basoan landatu ezin dena, mintegian

landatzen da. Bizkaiko mintegiko arduradunak gaineratzen duen moduan, «mintegiak basogintzako euskarri sendoenetako bat biburtu dira, eskaintzen dituzten aukerengatik. Kontuan hartu behar da mintegietan basoan aurkituko ez dugun bigarren aukera

hori topatuko dugula».

Gaur egun, Euskal Herrian berrogei mintegi daude, gutxi gorabehera. Mintegi gehienak Hego Euskal Herrian daude, baina Iparraldean ere badira batzuk. Lapurdin, konkretuki, 25 langile dituen Laffitte mintegia dago, 80 urteko antzinate sunarekin. Mintegiak publikoak eta pribatuak dira. Oihanberri bizkaitararren kasuan, elkarte edo kooperatiba baten antzera dago antolatuta, eta bere 70 milioi pezetako kapitala erakunde publiko nahiz pribatuek ezarri dute. Eusko Jaurlaritzak % 61,37ko partaidetza dauka ZTB elkartearen bitartez, baina Euskal Herriko basogintza elkarteek, Espainiako paper-olak eta Gipuzkoako Egur Merkataritza Zerbitzuak ere badute partaidetza.

Basoari laguntza

MINTEGIEN lana epe luzean basoan landatuko den landarea ekoiztea da. Jose Antonio Gonzalez arduradunak azaltzen duenez, «gure lana zuhaitz ezberdinen haziak ereitea da landarea sortzeko. Behin landarea sortuta dagoenean, landare hori saldu egiten dugu». Landarea basora eramatea eta bertan landatzea ez da mintegietako lan-

gileek egiten duten lana. Landareen salmenta, basogintza elkarteei, foru aldundiei edota baso jabe pribatuei egiten zaie.

Zuhaitz motak

ZUHAITZ mota ezberdin ugari ereiten dira Laukiz eta Derioko herrietan dauden mintegietan. Bizkaian dagoenez, nagusiki pinu hazia landatzen dute Oihanberriko langileak. Frondosak Derion ereiten dira 4 hektareako zabalera duen mintegi batean. Bertan, pagoa, Euskal Herriko haritza, haritz amerikarra, artea eta Douglase izeia landatzen dira, beste batzuen artean. Mintegiko arduradunaren arabera, «bazi bakoitzak denbora gehiago edo gutxiago behar du landare bihurtu arte. Adibidez, pinuak, landare bihurtzeko gutxienez 8 hilabeteko epea

Basoen etorkizuna gardenagoa da mintegien lanari esker.

behar du». Orokorrean, Oihanberri egiten zaion eskaria zenbatekoa den ikusita ereiten du hazia. Hainbeste

aletako eskaria, horrenbeste aletako landaketa. Salbuespenak ere ematen dira. Azken urteetan intsinis pinuan

eskatutakoa baina zerbait gehiago landatu da, zuhaitz mota honen eskaintzan egondako gorakada kausa.

Tresneria mailan, berrikuntza etxean

Industria arlo guztiak etengabe berritzen dira eta basogintzak ere, berrikuntza baten beharra izaten du noizean behin. Berrikuntzak eskaintzen dituen enpresa bat Brunet enpresa da eta Bergaran dago. Bertako arduraduna den Enrique Brunetek dioenez, «gure tresneria zuhaitzen mozketa egiteko eskaintzen dugu. Orain arte, zuhaitzen lehenengo mozketa, motozerra eta aizkorarekin egiten zen, zuhaitzarentzat batere komenigarria ez den mozketa». Mozketa egiteko tresna egokienak, «gurai-zeak edo zerraska batzuk dira, mozketa garbiagoa, hobeagoa izatea nahi ba-

da behintzat» Enriquek gaineratzen duenez. Berrikuntza tresneria mailan eskaintzen dute bergarrek. «Estatu mailan bakarra den tresna bat daukagu, saltzeko edo alokatzeko. Guraize pneumatikoa esaten diogu eta 0 metrotik 6 metroko altuerataraino egin dezake mozketa. Malda aldapatsuetan dauden zuhaitzen mozketa egiteko balio du, batez ere». Tresna hau pinuen mozketa egiteko dago prestatua batez ere, baina beste zuhaitz mota batzuk mozteko tresneria ere badute. Adibidez, mahastiak mozteko tresna elektriko batzuk eskaintzen dituzte, eta hauek, 10 orduko irau-

pena dute mozketa egitekoan.

Elkarte profesionalen artean saltzen da gehienbat Brunet enpresaren tresneria. «Gipuzkoako basogintza elkarteak gure tresna berri borren 10 ale ditu, Bizkaiko elkarteak beste bat, eta Madrilen eta Valentzian ere saldu dugu gure tresneria, nahiz eta gure hasierako asmoa Deba bilarako eskaintza bormitzea izan».

Egur mozketa-tresna egokiekin egin dela jakiteak abantaila handiak eskeinitu ditu zuhaitz hori botatzerakoan, hau da, hemendik 30 urtera, «mozketa-tresna egokiekin egiteak egur horrek kora-

piloak ez izatea esan nahiko duelako, eta ondorioz, kalitate nabiz salneurri hobe».

Estatu espainiar mailan, Brunet da tresneria alorrean gehien inbertitzen ari dena, 3 milioi pezetako (120.000 libera) inbertsioarekin. Diru kopuru hau ikerketarako erabiltzea erabakigarria izan da Brunet enpresarentzat, gaur egun duen eskari handia edukitzeko. Gurai-ze pneumatikoak 180.000 pezeta inguru balio ditu (7200 libera). Tresna alokatzeko aukera ere ba dute erabiltzaileek, 2.000 pezetako (80 libera) salneurria ordainduz egun bakoitzeko.

Hazien salneurrian ere, hainbat ezberdintasun dau-
de eta ez zuhaitz ezberdin-
tasunarengatik soilik. Beze-
roak egiten duen eskaria ez-
berdina da hiru ezaugarriren
arabera.

Salneurriaren gorabeherak

OIHANBERRIKO arduradu-
nak jakinarazi digunez,
hauexek dira salneurria bi-
ribiltzeko ezaugarriak. «Le-
henik eta behin, eskatzen
diren hektarea kopuruaren
arabera, noski, salneurria
handiagoa edo txikiagoa
da. Bigarrenez, eskatzen
den landarearen neurria-
ren salneurria ere ezberdi-
na da, eta azkenik, zuzta-
rra, zuztarraren neurria-

Mintegietan, zuhaitzen haziak ereiten dira. (Arg.: Garaialde).

ren eraginez salneurriak
handiagoak edo txikiagoak
izan daitezkeelako. Ardu-

radunak gaineratzen due-
nez, «garbi utzi behar da ez
dela salneurri berbera or-

dainduko pinuko bi hektar-
rea eskatuz edo haritzera-
ko bi hektarea eskatuz». Ardu-
radun bizkaitarrak adibide
ulergarri hau ematen du
salneurria zenbatekoa izan
daitekeen ulertzeko. «Pinu
hazi bakoitzak 15 pezeta
balio baditu eta hektarea
batean 2.500 landare sar-
tzen badira, hektarea baten
salneurria, 2.500 bider 15
gebi Balio Erantsiaren Zer-
ga izango da. Jendeari sal-
neurria zein izango den
azaltzeko balio du honek».

Mintegiek errentagarritasun handia dute eta etorki-
zunari begira, «aztertu eta
ikertu beharreko arloa
izango da hartuko duen
garrantziagatik», mintegiko
arduradunaren ustetan.

Dentsioa

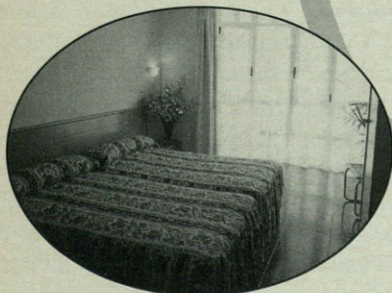
Txiki Polit dentsioa parte zaharrean (Musika plazan)
dago eta hondartzatik 50 m-tara daukazu.
Gelak, bainugela eta TB-rekin (Dentsio osoa eta erdia).

TXIKI POLIT
DENTSIOA • JATETXEA

Jatetxea

Euskal jatetxea. Trebeak haragia eta arraina parrilan
prestatzen. (ezkontzak, banketeak, aitortzak). 120
laguntzako tokia.
Taldeentzako prezio bereziak
Urte osoan irakia.

MUSIKA PLAZA

83 53 57

20800 ZARAUTZ (GIPUZKOA)

Patronato eta Askatuak taldeek postu bat nahi dute

ACB: MAILA BERRIA OSATZEKO TIRABIRAK

Saskibaloiko Kluben Batzordeak, ACB eta EBA ligen artean bitarteko maila bat sortzeko asmoz egindako proposamenak liskarra eragin duela eta, EBAn diren euskal taldeen egoera eta jarrera aztertu dugu.

Taugres de ACB ligako euskal talde bakarra. (Argazkia: Olalde).

ESPAINIAKO Saskibaloi Kluben Batzordeak (ACB) kategoría berri bat osatzeko proposamena egin zuen denboraldi hasieran, baina hilabete gutxiren buruan asmoak guztiz aldatu dira. Ekaina aldera, indarrean dagoen denboraldiaren ataritan, 96-97rako A-2 izeneko erdibideko kategoría profesional bat sortzeko asmotan

zeudela helarazi zien EBA (Saskibaloi Afizionatuaren Espainiako liga) ligako partaideei. Are gehiago, iaz ACB kategoría galdu zuten bi talderi, Valentziako Pamesa eta Lugoko Breogan taldeei hain zuzen ere (orain EBA ligan), ACBko plaza ez

zutela galduko ziurtatu zieten, sarbidea bazutela.

Denboraldia (bereziki talde handientzat) partiduz beteegia, estutuegia dagoela ikusirik, bi urte barru ACB liga hamasei taldera murrizteko jomuga zehatzarekin, delako A-2 bitarteko maila

berri horren ideia zabaldu zuten.

Egun Taugres da ACBn dugun euskal ordezkari bakarra eta EBA ligan, oster, posibilitate eta asmo ezberdinekin lau talde: Patronato, Askatuak, Urbina-Maltzaga eta Señorío de Zuasti. Gai-

Euskal taldeak kategoria berriarekin aurrez-aurre

Jon Ander Juldain

Urbina-Maltzagako lehendakari ordea

«EBA indartzearen aldekoak gara. Komunikabideetan bestelako iritzirik azaldu bada ere, geuretzat ezinezkoa litzateke A-2 kategoria berri horri aurre egitea, ekonomi aldetik baliabiderik ez dugulako eta Arrasate hiriak exijitzen diren baldintzen arabera gabeziak dituelako. Hogeita bost milioiko aurrekontuan justu justuan ibilita, zerutik 80 milioiko kanona ordaintzeko laguntzarik etorriko zaigula pentsatzea inozokeria hutsa da, eta horregatik saltsa horretan ez dugu parte hartu nahi. Dena dela, gauzak gehiegi pentsatu gabe egin dira eta zergatik ez litzateke A-2 bat asmatu beharrean, EBA indartzea egokiago? Orain bezala atzerritar bakarraren ordeztatzat lekua balego ikuskizunak asko irabaziko luke eta 23 urtez azpiko jokalariei protagonismo handiagoa emanez gero, arrazoiz eta pisuz maila erakargarria osatuko litzateke».

Inaki Almandoz

Askatuak-eko lehendakaria

«Nire ustetan gehiengoaren onerako litzateke kategoria berria. Berdin zait A-2 izan ala garai bateko 1.B maila indartua. Kontua da ACBri Estatuan zehar saskibaloia profesionala zabal-tzea komenigarri zaiola eta, nik dakidala, erakundeak osatzen duten hogeitataldeetatik lau bakarrik dira oztopoak jartzen ari direnak eta zoritxarrez etsaierik gogorrena etxekoa dugu. ACBrako ezinean baina EBA liga gutxitxo gertatzen zaigun hiriburu edo taldeentzat esparru berria ireki beharra dago. Talde indartsuen morroilanak egiteko prest ez gaude behintzat. Saskibaloilariak gaztetandik hartzen ditugu eta edozein momentutan sosik kobratu gabe kentzen dizkigute. Nahiz eta ACB barruan ez egon, kategoria berri horretan jokalariek lotzeko aukera izango genuke eta azken finean gure kirol ibilera errentagarri bilakatzea, orain arte luzaroan ezin baitaiteke segitu».

Jose Mari Muruzabal

Señorio Zuastiko lehendakaria

«Guk ACBn sartzeko burutaziorik ez dugu. Baldin eta Federazioak 1. maila berria eratu eta baldintzak eskuragarriak izango balira, aztertzeak kontua litzateke. ACB berak aieratu zuen ideia eta diktadura baten menpean bizi garen, goitik datorren erabakia entzun eta onartu egingo dugu talde xumeak. Geure iritzia ez du ezertarako balio».

Nolanahi ere, ACB-2 delako proiektu horrek ez du ez hanka eta ez buru gure ustez; egun Espainiako estatuan hogeita hamabi saskibaloia talde profesionalentzako lekuerik badela pentsatzen duenak ez dut uste «kirol honen benetako egoera eta posibilitateen berri apenas dakienik».

EBA ligan igandero jokatzeko dugunok badakigu zenbat jende biltzen den partiduetan eta nondik aterata behar dute ACBn sartu nahi duten hainbat klubek ehundaka milioiko aurrekontua horretarako?».

Julio Rebato

Patronatoko lehendakaria

«Ez dut uste astakeria bat denik esatea Bilbok goimailako saskibaloiarekin bizi nahi duenik; lehen ere frogatu dugu elitekoen artean egoteko gauza bagarela».

Denboraldia hasi zenetik ACB-2 delako horretan muturra sartzeko bideratu dugu geure lana. Zoritxarrez ACB-koen ondoan gizarajo batzuk gara eta beraiek erabakitzen dutena onartzea besterik ez zaigu geratzen. Balizko A-2 hori ez balitz garai batean jokatu genuen 1.B maila sendotzearen aldekoa nintzateke».

EBA ligako ibilera hau pasadizo baten antzera hartzen dugu eta espero dugu ACBk agindutakoa mantendu eta profesional mailan leku bat utzi diezagula. Normaltzat jotzen dut ACBkoen diru pastean beste mokorik nahi ez izatea baina beste modu batera, Federazioak antolatuta, seguruenik profesional mailako talde boteretsu bat aurkezteko prest gaudela».

nerako EBako lehiakideekin batera, gehienek oraingo maila utzi eta ur handitan sartzeko esperantzatan ekin zioten denboraldiari, aurtengoa transizioa izaki, luzerako saskibaloia proiektua prestatzeko asmoz.

ACBn iritzi kontraerriak

AZKEN bileretan, ordea, ACB osatzen duten hogeitakluben arteko desadostasunak nabariak dira eta asanblea batetik bestera aberastuen klub honetan sartzeko aukerak geroz eta txikiagoak dirudite, baldin eta orain arte bezala, plaza bat libre geldituz gero 400 milioi pezetako (16.000.000 libera

inguru) «bidesari» famatua mahai gainean jartzen ez bada behintzat.

ACB prest legoke kategoria berriari oniritzia emateko, baina Saskibaloia Federazioak antolatuko balu eta, beraz, ekonomi alorrean

ACB eta A-2 edo delako maila berri horrek inolako loturarik izango ez lukeela.

Maila berria

DATORREN denboraldian bertan hamalau taldek jokatuko lukete: 1995-96ko ACB ligako azken biak eta kirol legeak EBA ligan aurreneko postutan gelditzen direnak. Gainontzeko plazak Estatu espainiarreko hiriburu garrantzitsuenen artean

■ **Laurogei milioi pezetako kanona ordaindu beharko luke talde bakoitzak maila berrian parte hartzeko**

«Geuretzat ezinezkoa litzateke A-2 kategoria berri horri aurre egitea, ekonomi aldetik baliabiderik ez dugulako»
J. A. JULDAIN

banatuko lirateke. Oraingo EBA ligarekin alderatuz, besteak beste, kategoria berrian bi atzeritarrek jokatu ahal izango lukete talde bakoitzeko eta laurogei milioi pezetako 'kanona' ordaindu beharko lukete liga horretan parte hartzeko, talde bakoitzaren aurrekontua ehun milioi pezetara mugatuko litzatekeela.

Guztira, beraz, hogeita hamabi talde profesional, kopuru handiegia aditu askoren iritziz, kirol honen hazkundeak mugak jota dituela dirudienean.

Arazo ekonomikoak

NONDIK atera horrenbeste milioi pezeta kategoria berrian jokatzeko? nondik horrenbeste zaletu polikirol-degitako harmailak betetzeko? nondik etxe babesleak? Erantzun ilun samarra duten galderak, eta oraindik

Askatuak taldeak leku bat lortu nahi du goragoko mailan. (Argazkia: Ormazabal).

denboraldiak amaiera bidea hartu duenean dena erabakitzeko dago.

Konponbidea ACBko klubei interesatzen zaienaren ildotik etorriko da nahiz eta Federazioak eta Cortes Elvira kirol alorreko ministroak -denbora gutxirako ziuernenik- A-2 maila berria-

ren alde apustu garbia egin. Bien bitartean, euren etorkizuna argitzeko zain daude EBA ligan jokatzeko ari diren euskal taldeak, urratsak nondik nora eman ziur jakin gabe jarraitzen dutela.

Iruzurtuak batzuk, profesional munduan murgiltzeko lanean hasiak direnak eta

ametsak besterik izango ez ote diren beldurrez; lasaiago besteak, EBAn eroso sentitzen direlako. Datorrena datorrela, amor eman beharrean daude. Euren ikuspegi azaltzeko eskubidea ezin kenduko diete bederen.

MARTIN AGIRRE

SAGAROTEGIA JATETXEA

Bi sarrera

SENRA

General Artetxe, 2
San Francisco, 32

Tel. (943) 29 38 19
Fax. (943) 27 43 74
20002 DONOSTIA

• JATETXE KOALIFIKATUA • EUSKAL HERRIKO JAKI TIPIKOAK

CARLOS NOGUES BLASCO

MICROBUSES

SAGAROTEGIETARA JOATEKO
MODURIK HOBERENA

TXANGOAK, EZKONTZAK, DESPEDIDAK, SKI...

Tfno-Fax: 62 30 84
Tfno mugikorra: 908-772699

IRUN

Hizkuntza-literaturen gudari etsibakoa

ORAIN dela urte gutxi batzuk esaten zidan Aita Santik, aspaldituon urtebeteka epeak eskatzen zizkiola Jainkoari, bere idazlanak egiteko, eta epe hortara mugatzen zituela bere asmoak.

Azkenengoz iazko maiatzean ikusi nuen, Zornotzako Udalak eraturiko «Santi Onaindia» literatura azterketa sariaren lehen emaitza biak Labayru Ikastegiaz batera kaleratu zirenean. Eleiz erretorikarako ohi zuen trebetasunaz, berbaldi gozotsua eskaini zigun euskara eta euskal literaturaren alde.

Euskalzale eta abertzale handia izan da gaztetxotarik heriotzerarte. Abertzaletasun sutsu horrek adorea eman dio, diktadurapeko urterik latzenetan ere, ageriz ezin bazen estaliz, argitaratze bidez euskarari hats emateko.

Euskal idazle ezeze, eragile makala ere ez da izan; aldizkariak sortu eta eurotan idazleei plaza emanez; edo

literatura-lehiaketak eratu eta sariak emanez. Nork ez du ezagun harako Larrako Olerti Eguna, zaharren ezeze, aldi baten gazteagoen kabi izan zena?

Idazle legez, ugariaz gainera, guztitariko arloak jorratua dugu. Sortzaile legez, poeta zen batez ere, baina narrazioan ere agertu zuen burua. Aztertzaille eta saiogile zen aldetik, euskal literatura zuen aztergai. Beronen azterlanak mikrohistoriara heltzen ziren sarritan, beste inork berenberegiz aztertu bako autoreak berak jorratuko zizkizun. Euskal literatura eremu zabal bat, ifarraldeko sorkuntza urrutugabea, «Milla euskal olerki eder» obraren bidez ezagutu nuen ere, beste askoren antzean. Berdingabeko mesedea egin duen beste lan eder bat, «Jolasketa», euskal eskolaren sustrai izateko harrobi aberatsa. Eta hirugarren bat aitatze-ko, «Euskal Literatura»-ren sei aleak.

Hizkuntza-literaturen gudari etsibakoa: berak idatzi, inprimatu eta banandu zituen sarritan idatziok. Gure eskola zaharreko gorengo izenen artean iraungo du Santi Onaindiarenak, neke-lorretan luzaroko bidelagun izan zuen Lino Akesolorekin batera.

ADOLFO AREJITA

Euskalzale eta abertzale handia izan da. Abertzaletasun sutsu horrek adorea eman dio, diktadurapeko urterik latzenetan ere, euskarari hats emateko

Ez da makala izan Santi Onaindia karmeldarrak euskal kulturari egin dion ekarpena. 60tik gora liburu argitaratuak, hainbat argitaratu gabeak, «Karmel» eta «Olerti» aldizkariak sortu zituen, «Principe de Viana», «Goiz Argi» eta «Zeruko Argia»-n parte hartu zuen, urte luzetan testuak idatziz, eta sariak antolatu zituen literatura bultzatzeko. Joxe Azurmendi idazleak adierazten zuenez, «gure belaunaldiarentzat funtsezkoa izan da bere lana, bideak ireki baitzizkigun».

«Oso baztertuak izan gara»

1989. urtean egin zion ARGIAk bere azken elkarrizketa, Imanol Murua eta Xabin Makazagaren eskutik, Santi Onaindiari. Maiatza zen eta omenaldia egin behar zion Zornotzako herriak. Ez zuen uste, hala ere, urtetan egindako lanarengatik esker handirik jaso zuenik: «Ez, ez, *momentu batekoak izaten dira omenaldi hauek. Hirurogei urte aritu naiz lanean, eta ez dit inork ez eskerrak eman eta balakorik. Txaloak eta holako zeren batzuk bai, baina ez behar adina. Ez dugu hori egiten euskaldunak. (...) Lehen idazten genuenok oso baztertuak izan gara. 'Esoa viejos' eta 'están en contra del batua' eta... ez dute argitaratzen».*

«Esoa viejos»en artean zituen bere poetarik maiteenak, «*Niretzako beti izan da Lizardi onena, eta horren ondoren Orix, eta gero Lauaxeta etorriko litzateke. (...) Oraingoak ez dira beltzen, eta badaude onak. Esate baterako Gaztelu, Juan Mari Lekuona ona, eta gure Azurmendi ere ona, eta Gandiaga ere bai. Baina Lizardi aspiratuko duenik oraindik ez da agertu».*

Hainbeste jarraitu zuen bertsoingintzan egungoak hobeagotzat zituen, ordea: «*Gazteak gehientsuenak lehenengoak baino hobeak dira*». Eta are, olerkariak eta bertsolariak alderatuta, «*nik, uste dut, bertsolariak Euskal Herrian, gaur, olerkariak baino hobeak direla*» zioen.

Bizitza osoan zehar bere lanaren bitartez euskara suspertzen aritua, itxaropenez mintzatu zen Santi Onaindiaren elkarrizketan etorkizunari buruz: «*Hain arin ez da galduko. Orain asko ikasi egiten da batua dela eta ez dela. Neuk izan ditut neure dudak eta neure gauzak, baina gero itxaropentsu agertu egiten naiz. Salbatuko da euskara. Oraintxe daukagu holako kinka, gaitzenetarikoa, hainbeste prentsa, irratia, telebista eta...*».

UHATZAINDIKO URAZ BUSTI

Euskal Herriko zatiez

M **ARGUERITE** Yourcenar, frantses emakume idazleak greko zaharren poemaz egin zuen itzulpenezko antologia bateko hitzaurrean zioen, zabalera urrikoa izan arren, mundu bat zela lehengo Grezia («La Couronne et la lyre», Gallimard, 1979).

Kultura mailean harekin erkatzerik ez duenarren, Greziaren antzarik badu Euskal Herriak geografiaz, topografia menditsu, konplexu eta sakabatuaz bederen, bai eta herritarren gogoetan dakartzan banaketa, zatiketez. Nahiz eremu gutikoa den gure herria, euskaldunon lurra, sakontasunez handia da bere ibarren aniztasunari esker (barnoiak dira gainera, eskualde askotara bideratuak), eta ondorioz gaizki ezagutzen dugu herritarrok osoan.

GURE arbasoek ez zuten horregatik burua berotzen. Adibidez zuberotarrentzat, bi zati zituen Euskal Herriak: Zuberoa (bertakoak ziren «Üskaldünak») eta gero, haize beltzaren aldeetik halako Far-West odeizu bat, «Manexia» deitzen zutena: oraino ere badago iñorantzia lasai horren aztarnarik ekialdeko ibar hertsia honetan. Gainera gure arbasoentzat baziren Frantzia eta Espainia. Mugaz bestaldeko euskaldunei deitzen zieten beraz «españolak», hobeiki «euskaldun españolak» edo «español euskaldunak».

Baina XIX. mendean agertu ziren Garat, Xaho, Abadia, Campion, Sabino eta beste zenbait. Horiei esker, euskalzale ikasiei bederen desegokia iduritu zitzaion Dantxaria eta Pausu (Behobie) frantsesak zirela, Dantxarinea ta Behobia berriz espainiarrak zirela erraitea. Beste formula bat bilatu zuten: mugaz haraindiko euskaldunak, «mendiz bestaldeko anaiak» bilakatu ziren eta esaldi horrek oraino dirau gutartean. Batzutan xuxenketa batekin badabila, ohartzen hasi baigara denak ez direla ez «anaiak», arrebak ere hor baitaude: beraz «haurrideak» aipatzen dira gero eta gehiago.

«MENDIEN» aipamenaz ez da zeren harritu. Zuberotarrentzat egiazko muga da bortua, salbu Iratik basoan: honek osoki Nafarroa garaikoa behar luke, Ebrora baitoa Irati ibaia. Garazin berdintsu, salbuespena barne, alderantziz Luzaide hegiaz hunaindian dagoelarik. Eta Baigorri? Segurki, Elizondora joateko, Izpegiko mendatea (672 m.) pasa behar da, baina gero hor dago Belateko lepoa (847 m.), Baztandik Iruñerakoan, hegi gorenean.

Halaber Bidarraitz eta Lapurdiko herriez: mendi batzuk badituzte Nafarroako mugan, baina goragotik ukaiten dituzte ur errekek, adibidez Amañur-Baztan, Urdazuri, Bidasoa... Eta denek urrunago dute, Nafarroaren barrena, delako Belate, zinezko hegialaren seinale. Beraz bat ote dira muga eta mendia?

JEAN LOUIS DAVANT

TXUTXU - MUTXUKA

NAFARROAKO BERTSOLARI TXAPELKETA ABIAN

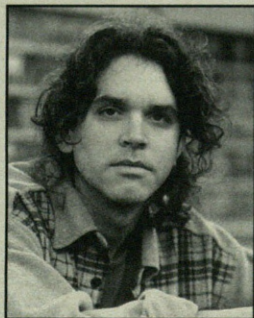
NAFARROAKO Bertsolari Txapelketaren aurtengo edizioa Baigorriin abiatuko da, otsailaren 25ean. Guztira 18 bertsolarik parte hartuko dute, hiru kanporaketetan banaturik. Baigorrikoaz gain, Atarrabia (martxoaren 3an) eta Altsasun (martxoaren 10an) burutuko dira jarraiekoak. Zortzo onenek Beran egingo den finalaurreko saioan lekua izango dute, martxoaren 17an. Finala Goizuetan izango da, martxoaren 24an. Bertan, Estitxu Arozenak iaz jantzi zuen txapela jarriko da jokoa.

NOR - NORI - NOR K

JOAKIN ATXUKARRO

pianojolea bizkaitarra (Bilbo, 1932) Arte Ederretako Urrezko Dominarekin saritu du Espainiako Kultura Ministerioak. 1959an Londresen debutatu zuenetik mundu osoan ibili da piano kontzertuak ematen. Hainbat sari irabaziak ditu nazioarteko lehiaketetan. Dallasko Unibertsitate metodistan piano-katedraduna da. Espainiako musika-sari nazionala eman zioten 1992. urtean ●

JUAN CARLOS PEREZI

bere bakarkako bigarren diskoa («Atlantic River» lana izan zuen bataiokoa) kaleratuko dio Elkar disketxeak, apirilaren azken aldera. Honekin batera, Imanol Lartabalen hurrengo plazaratuko du Elkarrek apirilean, «Hori bera da denen historia» izena daramana eta gonbidatu garrantzitsuez inguraturik datorrena, hala nola George Moustaki, Paco Ibañez eta Ainhoa Arteta ●

JEAN PAUL GRASSETEK

«Ametsa» luzemetraia filmatuko du, udazkenean, Euskal Herrian. Emaztea Baionakoa du, eta nahiz eta Parisen bizi, beretzat edozein parada ona da gure lurraldeetara itzultzeko. Proiektu hau ongi ateratzen bada, aspaldiko ametsa gauzatuko du zinemagile honek. 60. hamarkadan eman zen emigrazioa izango da filme honen gaia, eta pilotari profesionalen gorabeherak izango ditu kontagai ●

TEILAK

■ GIPUZKOAKO ABESBATZEN EGITASMOAK

GIPUZKOAKO Abesbatzen Elkartek otsailaren 3an egindako bileran hainbat egitasmo abiatu zituen. Horietako bat ziur aski datorren urtean abesbatzen lehiaketa egingo dela da, zuzendariek proposamen hau onartu egin baitzuten. Abesbatzetako kantak eta mundu honetako egileei buruzko argitalpenak ere egiteko asmoa badutela ere azaldu zen bertan. Zuzendari-turorearen figura, haur abesbatzak eta udako ikastaroak izan ziren bilera honetan landu ziren beste gai batzuk.

■ OTEIZAREKIN AKORDIOA

JORGE Oteizak joan den astelehenean Iruñera egin zuen bisita aprobetxatuz, herrialdeko Gobernuako Kultura ordezkariak berarekin bildu ziren Altzuzan ezarri behar duten eskultorearen fundazioari buruz mintzatzeko. Oteizak eta Nafarroako Gobernuak estatutuen aurreakordioa sinatu zuten, baina oraindik hauek ez dira legeztatu.

■ EUSKO IKASKUNTZA IPARRALDEAN

EUSKO Ikaskuntzak Iparraldeko udalekin sinatuko dituen laguntza hitzarmenen aintzindaria otsailaren 6an sinatu zen Sara herrian. Bertako alkateak, Jean Aniotzbeherek, 500 libera eskaini zizkion partaide modura eta Eusko Ikaskuntzak berriz 250 liburu eman zizkion udal honi.

Administrazioetatik indarrean dauden ildoak auzitan jarri dituzte hainbat adituk

Kultur politikak eztabaidan

B

ai EAE bai Nafarroan indarrean diren kultur politikak zalantzan jarri dituzte hainbat adituk. Ramon Zallok zuzendu duen talde batek liburua kaleratu berri du politika horien gainean. Guztiak jaso ditugu, egosten denaz jabetzeko.

Liburgintzan edo musikagintzan ahuleziak jotako egiturak ditugula dio Zalloren taldeak.

KULTUR politikarik eza salatu zuen Joxerra Gartziak ARGIAko orrialdeetan, eta ondotik, «Jakin» aldizkarian, urteko balantzea dakarren alean, usain bereko kritikarik haizatu da Inaki Irزابالbeitia edo Laura Mintegiren ahotik. Bestalde, aurrekontuen inguruko kezka gero eta nabarmenago plazaratzen ari da, EAEn eta Nafarroan. Kulturgintza alo-
rreko politikak ezbaian dira.

Iritziak iritzi, azterketa bat plazaratu du Euskal Herriko

Unibertsitateko argitalpen zerbitzuak, EAE eta Nafarroa lan eremutzat hartu eta administrazioen kultura gastuak zertan diren arakatzuz. Ramon Zallo irakaslearen zuzendaritzapean, Patxi Azpillaga, Jose Ignacio Aranes, Iñaki Dominguez, Fernando Golbano, Jose Vicente Idoiaga eta Karmelo Garitaonaindiak osaturiko lan taldeak burutu du egitas-

moa, 1990-92 bitarteko tar-
tea erdigunetzat hartuta.

80ko hamarkadan abiatu dute analisisa, oinarritzko ekipamendu hainbat egin zen garaian, EITB kasu; bai-na egileek diotenez, ordutik hona proiektu falta, edo li-
dergoarena, azpimarra dai-
teke, batik bat Eusko Jaur-
laritzari dagokionez: «Joseba
Arregiren garaian gainera,
dirigismoa ikusten da kul-

tura gastuak aztertzeke or-
duan, erabat instituzioen
esku egiten baita; ekimen
sozialarekiko balako mesfi-
dantza bat dago, eta zigo-
rra zenbaitentzat, 'Euskal-
dunon Egunkaria' eta AE-
Kren kasuetan adibidez»,
Azpillagak dioenez.

Arregiren garaian, 1992.
urtea hartzen da liburuan
kultur politikaren aldaketa-
ren giltzarritzat. Aurrekon-

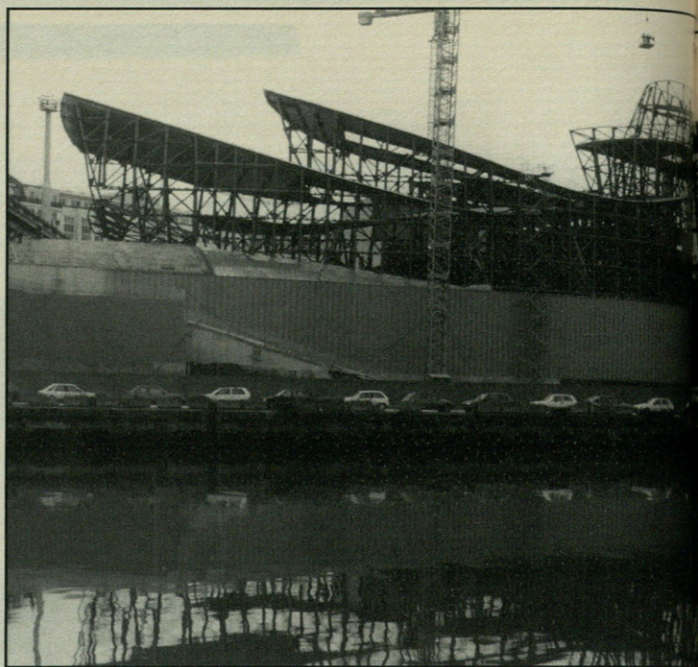
■ 1992a eta Guggenheim proiektua hartu ditu Zalloren taldeak EAEko kultur politikaren aldaketaren giltzarritzat

tuaren hiru laurdenak HABE eta EITBk xahutzen zituztelarik, gainerakoa Guggenheim proiektuaren mesedetan jarri zen orduan, sorkuntza alorreko kulturgintzaren kaltetan. «Erabaki haren ondorengoak ditugu ekipamendu handien inguruan sortu diren loturak, urtetan askatu ezingo direnak». Ondorioz, lanean aipatzen denez, liburugintza, zinemagintza edo musikagintza, esaterako, ahuleziak jotako egiturak antzeman daitezke egun, eta euskarari dagokionez, hutsune nabarmenak, kultur produkzioan oro har, eta ikus-entzunezkoetan bereziki. «Au-

rrerakada handia egin zen 80ko hamarkadan, baina egun geldidune batean gaudete, ez bakarrik politika aldetik, baita gizarteak euskararen inguruan duen jarreragatik ere».

Portzentaietan behera kultura

1981-EAN kulturako diruek Eusko Jaurlaritzaren aurrekontu osoaren % 3,9 osatzen zuten; hurrengo urtean gora egin zuen kopuruak, % 6,6raino, eta etengabe behera segidakoetan, joera hori egundaino mantendu dela. Hala ere, EAE eta Nafarroako administrazioak dira (erakunde nagusiez gain,

■ Ekipamendu handien azpian, sorkuntza gertatu da kaltetua.

diputazio eta hiri nagusietako datuak ere kontuan hartu dituzte), Estatu espai-

nierreko datuekin alderatuz gero, biztanleko diru gehien xahutzen dutenak. 1992an 18.735 pezeta, batzaz beste-ko. «Portzentaietan tarte handia dago ordea, EAE eta Nafarroaren artean, batean 21.000 pezeta xahutzen da biztanleko, eta 10.000 peze-
ta bestean. Nafarroako kultur politika askoz ere indar txikiagokoa da, beraz».

Herrialdeen arteko desorekak

EUSKO Jaurlaritza eta Nafarroako Gobernuaren diruez gain, herrialdez herrialdekoak arakatu ditu Ramon Zalloren lan taldeak, eta hauen arteko egituraketa. «Ezberdintasun handiak antzeman ditugu eta lotura falta izugarria. Herrialde bakoitzak mundu txiki bat bailitzan jokatzen du, elkarren arteko politikak koordinatu gabe».

Gipuzkoan kultur sorkuntza eta zabalkundearen aldeko apustua azpimarra daiteke, produkzioaren zati-

Baliabide eza gero eta oztopo handiagoa

Euskal kulturaz ari garela ezin esan liteke egoera onean dagoenik. Jende eta talde askoren lan eskerga dela bide sortzen eta aurrera ateratzen da zenbait ekimen baina baliabide eza gero eta oztopo handiagoa da euskal kulturgintzan eta beronen arlo ezberdinetan oinarriak finkatzeko.

Egun, Euskal Herriko administrazio ezberdinetatik bideratzen diren baliabideek ez diete proiektu eta beharritan erantzuten, aitzitik proiektu eta egitasmoak egokitu behar izaten dira laguntza hauetara. Adibide batzuk ematearren, Eusko Jaurlaritzak euskarazko aldizkarigintzarako dirulaguntza jaitsi egin du, 1995ean 85 milioi pezeta, aurtengo 80 milioi; euska-

razko argitalpengintzan, liburugintza kopuruak gora egin badu ere, azken urteotan 44 milioiko laguntza bideratu da; antzerkigintzarako 1995ean 55 milioiko dirulaguntza bideratu zen, horietarik euskara hutsezko produkzioa 2,5 milioi, elebidunera 12,5 eta erdarazkora 40. 1996rako ere 55 milioi bideratu dira banaketa proportzio berdinarekin; Gipuzkoako diputazioak Gipuzkoako Ikastolen Elkarteari, eskoletan bertsolaritza sustatzeko 1995ean 9,5 milioi eman zizkion, eta aurreko 8,5 milioi; Nafarroako Gobernuak 1995ean euskarazko kultur jardueretarako 15 milioi bideratu zituen, 12 milioi aurreko.

Oro har Euskal Herriko

administrazioek, euskal kulturgintzari dagokionez ez dituzte irizpideak ez bateratu ezta koordinatu ere, eta gainera administrazioa eta zeregin honetan diharduten talde eta erakundeen arteko etena handia da, handiegia. Ondorioak hor daude, ekinbide ezberdinetan zirkuitu gabezia nabarmena da, agerpide elitista bat bultzatzen da... Lehenbailehen finkatu behar dira herri ekimen zein administrazioaren aldetik irizpide eta lehentasun bateratuak, eta euskal kulturgintza bultzatu eta sendotzea lehentasuntzat jotzen bada, baliabideak hori ziurtatzeko bidean antolatu beharko dira.

Olatz Osa

EKBko kidea

Inaki Irazabalbeitia: «Kulturak ez du lehentasunik»

Zer iritzi duzu kultur-gintzaz eta administrazioetatik bideratzen ari den politikaz?

Urritasunaren arazoa dago batetik. Oraingo diruak eta duela hamar urte zeudenak antzekoak dira, nahiz eta orduan balio zutenak orain balio ez, azken hamar urteotan asko aldatu delako jarduera; oso fenomeno garrantzitsuak sortu dira, «Egunkaria» eta herri aldizkariak, adibidez. Tarta bera dago eta hartzaile gehiago.

Bestalde, errazera jotzeko ohitura dago, kulturaren diruekin 'kafea guztientzat' politikarekin jokatzeko da, herri honek kultura mailan dituen beharrak kontuan hartu gabe. Aginte publikoak aukerak egin behar ditu, eta lehentasunak markatu, irizpide gisa kalitatea azpimarratuz. Azken batean gure produktuak esportagarriak izateko eta ez bakarrik Euskal Herrira mugatzeko politika sustatu behar da.

Kulturgintzari lehentasunezko tratua eskaintzen al zaio?

Kulturaren aldeko aukera politikoa falta da, gure herria zerk definitzen duen zehaztea; herri izateko euskara eta kultura behar ditugu eta ez dut uste honen guztiak lehentasunik duenik, hots, badirudi, esaterako, Ertzaintzak baliabide gehiago izatea edo ez dakit zer azpiegitura erraldoi egitea garrantzitsuagoa dela gizartearen egiaturatzerakoan.

rik handiena euskarazkoa dela. Bizkaian azpiegiturretan jarri da garrantzia, 1992tik aurrera batik bat, «eta sorkuntzak ordaindu egin du, gutxitu egin zaio-lako laguntza». Araban azkenek, ia erabat Gasteizen mamitzen da kultur politika, «azpiegitura sozialak indartzearen inguruan, eta honekin batera, zinemaren alorrean, eta teknologia berriak jorratzearen aldetik».

Hiriburuetan ere diferente

HIRIBURUETAN indarrean dauden ildoak ere zehaztu dituzte: Bilboko Udalaren kultur politikan noraeza azpimarratzen dute, eta produkzioari baino erakuskeriari garrantzia emateko joera: «Bilbo eta inguruko metropolia nazioarteko zirkuituarekin lotzeko joera dago eta hor haustura bat

ematen da, nazioarteko kultura iristen da gurerara, baina bertako kultura edo euskarazkoa izan daitekeenak ez du sarbide handirik». Donostiak berriz, oso egitura ordenatua duela dio Patxi Azpillagak, eta horren adibide ditugu Kultur Patronatoa batetik, eta Arteleku edota Koldo Mitxelena moduko zentruak bestetik. Gasteizen kasua berezitat jotzen da, «diruen erabilpenaren aldetik diogu, kultura gastua ekonomi garapenari eta ongizateari begira egiten baita».

Kulturaren gastua nola egiten den ikusirik, gobernu, diputazio eta udaletxeen arteko egoera orekatsua dela azpimarratu dute egileek, hots, Eusko Jaurlaritzak gastu osoaren % 38 egiten du, diputazioek % 23 eta udaletxeek % 38, Euskal Autonomia Elkartearen.

Egoeraren diagnostikoa egin ondoren, aurrera begirako ikuspegia eman digu Patxi Azpillagak: «Orain arte ez bezala, kultur politikak

aintzat hartu behar dira ez bakarrik kulturaren ikuspegitik, bereziki bai, baina baita tresna sozial eta ekonomiko moduan ere. Kul-

ARGIA
-ren laguntzaz

ELORRIO

ARRIOLA ZINEMAN Otsailaren 16an, ostiralarekin
Gaueko 10 1/2etan

Instituzio eta gizartearen artean bitartekaritza egingo duen kontseilu independente bat proposatu da

tura eta ekonomia alorreko politikak uztartzea ezinbestekoa da, beti ere bakoi-tzaren ezaugarriak errespetatuz».

Bitartekaritza antolatzeaz

GIZARTE ekimenarekin harremanak berrantolatzeak funtsezko garrantzia duela irizten da liburuan: «Gizartea askoz ere gehiago inplikatu eta akordio bat lortu behar da kultur politika definitzeko orduan». Zentzu honetan, Mari Karmen Garmendiak urratsik eman duela ulertzen du Patxi Azpillagak: «Aurrekontuak ekipamendu handietan harropatuak dituela konturatu da eta zaila dela gastu hori berregituratzea. Gauzak honela, Joseba Arregik puskatu zituen gizarte ekimene-kiko harremanak lantze-

Anjel Lertxundi: «Administrazioak beldur dio kultur munduari»

Administrazioetatik kultur politikarik markatzen al da?

Administrazioaren lana ez da kultur politika markatzea, baina bai kulturaren jarraipena egin eta egon dauden beharrak aztertzea. Hala ere, administrazioak bere jardunean erakusten duenez, badi-rudi beldur diola kultur munduari. Ikustea besterik ez dago gaur egun bat-aren eta bestearen artean dagoen etena.

Bestalde, Kultura Saila gehiago dago politika gorabeheretan —beren politikerietako gorabeheretan— kultur politika bat markatzeko ahaleginean baino. Ez da inondik ere ohartu, esaterako, euskaraz burutzen den kultur-gintzan sekula aurrera-pausoak egin dituela, inondik ere euskal munduak amestuko ez zitue-nak orain dela 10-15 urte.

Azkenik, ez dio berea behar lukeen erronka na-

gusienari aurre egiten: bi komunitate linguistiko egonik, gero eta komuni-kazio gutxiago dago ba-taren eta bestearen artean, eta honen ondorioz, euskaraz egiten ari denareki-ko inongo ezagupiderik ez du herri honen beste erdiak.

Alabaina, badirudi an-tzerki eta zinemagintzan gertatzen ari den moduan, hainbat urrats ematen ha-sia dela egun bizi dugun egoera aldatzeko asmoz.

ra jo du». Liburuan propo-samena luzatzen dute, insti-tuzio eta gizartearen artean bitartekaritza egingo duen kontseilu independente ba-ten alde.

Azkenik, ikus-entzunez-koak eta informatikaren adarrak lehenetsiz apustu estrategikoa bideratu behar dela diote, «garatzen ari den eremu ekonomiko aurrera-

koi horretan txertatuz. Az-ken batean, egun falta den kultur proiektu orokor bat definitu behar da».

J.J. PETRIKORENA

aizu!ren harpidedun izan nahi dut!

Izen abizenak.....

Helbidea.....

Tnoa..... P.K.....

Herria.....

Herrialdea.....

Bankua.....

Sukurtsal zk.....

Kontu zk.....

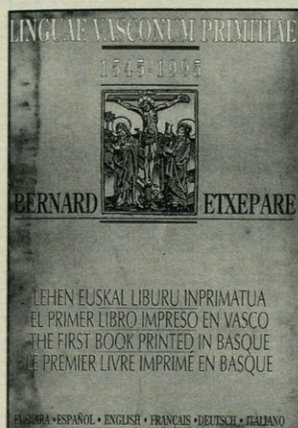
Urtebeteko harpidetza: Hego Euskal Herria eta Estatua: 6.500 pta. Ipar Euskal Herria eta atzerria: 11.500 pta.

Diputazio kalea, 3 - 1.
40009 Bilbo - Tel. (94) 423 15 52

AIZU! aldizkaria?... Harpide-tza egin nahi dut... Beno, egia esan bat baino, hamazazpi nahi ditut, nire lehengusu guztientzat... Aizu, eta posible litzateke orain arte atera diren AIZU! guztiak lortzea?... Bada, bilduma osoa niretzat.

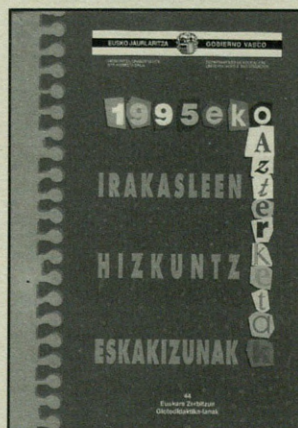
L I B U R U A K

**«LINGVAE VASCONUM
PRIMITIAE»**

BERNARD ETXEPARE
EUSKALTZAINDIA, 409 or.
1545ean lehen euskal libu-

rua plazaratu zenean, haren egileak euskara bere mugetatik irten eta munduan zehar ibiltzera bultzatu nahi izan zuen. Obra hau Shakespearek munduko miresgarri zeritzon Nafarroa ernazentista hartan mamitu zuen autoreak. 1995. urtean, erlijio eta maitasunezko bertso hauek agertu zirenetik 450 urte burutzean, nafar idazle haren nahia bete nahi izan da, eta haren lana munduan zehar hedatuenik dauden hizkuntza batzuetan argitaratu, euskaldunon hizkuntza zahar-berria eta gure literatura guztiek eza-gutu eta mirets dezaten ●

**«IRAKASLEEN
HIZKUNTZ
ESKAKIZUNAK
1995eko
AZTERKETAK»**

EUSKO JAULARITZA,
142 or.

Honako honekin hirugarren urtez argitara ematen dira irakasleen hizkuntz eskakizunen azterketak, eta azterketari izango diren irakasleengan pentsaturik argitaratu da. Izan ere, etorkizuneko azterketari horiei baliagarri izango zaie benetako azterketak ezagutzea. Liburua bi material motaz osatua dago, azterketa materialak alde batetik, eta zuzenketarako irizpideak bestetik. Azken atalean azterketaldi bakoitzean izan diren emaitzen laburpen estatistiko bat azaltzen da ●

MIKEL ELORZAREN BEGIETAN

Enbido, karta askorik gabe

Denok maitatu izan ditugu gutxiak gordetzen dituzten kaxak, eder apainduak, eta eduki aberatsekoak. Neurritz tippi baina balioz handi izan ohi dira gutxi hauek, bakarra janda alto esan ez daitekeen horietakoak. Prezioa izaten dute, hori bai, altuxea.

Halako tankera har liezaioke Elkar etxeak kaleratu berriko «Enbido txikira» sailari. Liburu txikiak, literatur-gutxiak, kasu honetan estalki apain samarrear biltuak. Argitalpen eroso eta kurioa, prezio merkekoen eremuan sartu dira Elkarrekoak.

Ez dira inor atsekabetzekoak, baina ez diet nik lehenengo zenbakiei gutxi maila dastatu. Neurri horretako obra biribilik osatzea zail dela eza-gututa, iruditu zait txikira jotako enbidoa ez dutela bateko parearekin egin. Erraz irakurtzen direnak izaki,

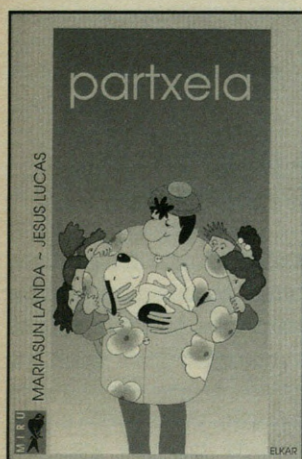
horrelako apustuak eginez gero per-lak eskaintzera jo beharko litzateke —ez beti beltzak—, eta ez liburusken eremuan sartzearen frontiseko kalitate-txapa jaitsi. Erosen errazak dira, baina segidaz erosiko badira distirarik behar dute.

Irratirako prestatuako «Raiobiografiak» paratu ditu Harkaitz Canok. Bitxiak, tartekako literatur ukituekin, distira noizbehinkakoa da. «Hemen datzana da» dakar Edorta Jimenezek. Colonen bidaian girotutako istorioa, neurritz egokia da eta badu erakargarritasunik. Luzeago baten hazia izan daiteke, eta tiradako biribilena da Hasier Etxeberriaren «Alajaineta» rekin batera. Ezin gauza bera esan Xabier Mendiguren Elizegiren «Oporrak»i buruz. Txukun idatzia egonagatik, eman dizkigu beasain-

darrak askoz ederragoak. Enbidoa galtzekotan da.

**«ENBIDO TXIKIRA» SAILA
ELKAR**

«PARTXELA»

MARIASUN LANDA
MARRAZKIAK: JESUS
LUCAS

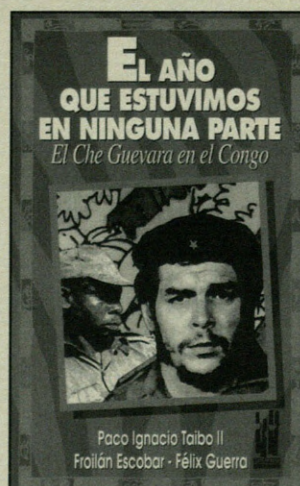
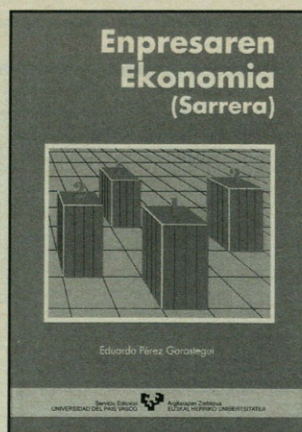
ELKAR, MIRU, 71 or.

Kuzki txakurra gaixo dago bere txabolatxoan. Oso gai-xotasun berezia dauka. Zer egin hura sendatzeko? Horretarako ez dago Partxela bezalakorik. Partxela nor den? Bihotz eta umore oneko emakume erdi sorgin bat. Harekek sendatuko du txakurra inork sendatzekotan; perretxiko negartiaren malloak eta hondar ale berde batzuk surkitzen baditu behintzat. Horretarako neska-mutiko taldetxo bat prest dauka laguntzeko. Liburua ireki eta abentura honetan murgiltzen den irakurleak ondo pasatuko du. Baietz! ●

«ENPRESAREN EKONOMIA (SARRERA)»

EDUARDO PEREZ
GOROSTEGUI
EUSKAL HERRIKO

UNIBERTSITATEA, 536 or.
Eskuliburu hau enpresen zuzendaritzarako sarbide zabal, argi, praktiko eta zorrotza duzu; azalpenak argitu eta ikastaldiak gozatzeko dituzten adibide eta kasu ugari hornitua. Ekonomi eta Enpresa-Zientzien lehen zikloan Enpresaren Ekonomia-rikako Sarrera ikasten dabilzane zuzendua dago, baina oso baliagarri gertatuko zaio enpresen zuzendaritza munduan sartu nahi duen edozein profesionalari. Egileak hainbat artikulua eta liburu espezialdu idatzi ditu enpresari lotuak ●

«EL AÑO QUE ESTUVIMOS EN NINGUNA PARTE. EL CHE GUEVARA EN EL CONGO»

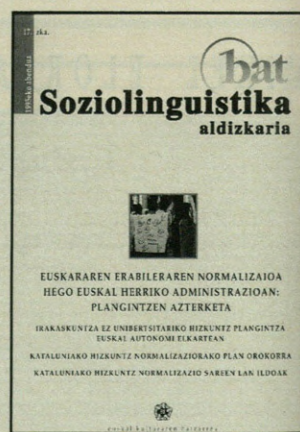
PACO IGNACIO TAIBO II,
FROILAN ESCOBAR,
FELIX GUERRA
TXALAPARTA, GEBARA,
258 or.

Zurumurruek Che Guevara Fidelek erail zuela zioten... Kubako eritetxe psikiatriko batean zegoela... eta abar. Baina non zegoen benetan? 25 urtez hau mila pertsonak ederki gorde duten sekretua izan da. Liburu honetan Belgia Kongoan Cheren agindupean kubako gerrilari batzuen parte hartzea kontatzen da. Chek idatzitako izkribu batean oinarritutako testua ●

«BAT SOZIOLINGUISTIKA ALDIZKARIA»

EUSKAL KULTURAREN
BATZARREA, 121 or.

Aldizkariaren izenburuak bere edukia zein izango den argi uzten du: euskara eta beraren inguruko gaiak izango dira hemen argitaratuko direnak. 17. zenbaki honetan hainbat gai jorratzen dira, adibidez, euskararen arazoa instituzioetatik nola ikusten den azaltzen da; gai honen inguruko liburuaren komentarioak, EAEko unibertsitateko ikasketak ez diren hizkuntz plangintzari buruzko testuak... Idazleen artean Jose Luis Alvarez Enparanza, Jokin Azkue, Gotzon Egia eta Iñaki Lasagabaster aurkituko ditugu, besteak beste ●

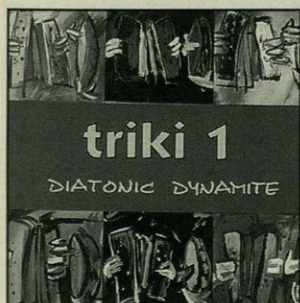

Hontza
LIBURUDENDA

Okendo kalea, 4
Tel. 42 82 89 Faxe: 43 12 56
20 004 DONOSTIA

«BAZEN BEHIN BEHIN BAZEN»

ANTTON KAZABON
MARRAZKILARIA: LUIS ASTRAIN
ELKAR, XAGUXAR, 91 or.
Olerki bilduma goxoa aurkituko dugu liburu honen orrietan zehar. Egunerokotasunean oinarritutako gaiak entretenimendu zoragarria bihurtzen da hitzari errima eta neurria josten zaizkionean ●

«TRIKI 1 DIATONIC DYNAMITE»

EGILE ANITZ
ELKAR, 50 min.
Euskaldunon herri-musikarik izatekotan, trikitixa dugu hori. Alaia, bizia, txorrotxa, garai batean toki jakin batzuetako musika jatorra ba-

Bertso-paper fonografikoak

Dohai asko ditu sarasuata-
rren lan honek, baina bat nagusia: umiltasuna. Ber-
raiek aitorzen duten bezala ez baitira kantuak egiten
saiatu, bertsoak era xumean musikatzen baizik. Horrek
ematen dio lan honi bere baliorik nagusia; jakina-
ren gainean zeuden zer no-
lako zailtasunak dituen ber-
tsoak kantu bihurtzea, ikusi
beharrik ez dago aurreko
esperientzia diskografikoen
emaitzak, beraz nabaria da
bertsoekiko fidelitasuna.
Lan honen definiziorik ho-
berena hauxe izan daite-
keela: bertso-paper fono-
grafikoak.

Harritu egin nau zein on-
do egokitu zaizkien sara-
suatarren ahots gozoak
musika tresnen laguntzari,
erregistro beroan aritzen

dira gehien bat eta konben-
zimenduz zein trebezia
burutzen dute lana, diskoek
duten erronka nagusienari
tamaina hartuz.

Moldaketa musikalak oso
klasikoak dira, efektiboak
ordea, eta hori oso nabaria
da azken emaitzan ahotsari
uzten baitiote protagonis-
mo guztia; honek lanaren
beste alderik garrantzitsu-
nera garamatza: bertsoen
kalitate ukalezina. Ironia,
satira, samurtasuna, amo-
rrua eta abar eta abarrez
josita daude bertso bikain
hauek, non euskal gizarte-
ko ezer gutxi egiten dien
ihes sarasuatarren begirada
luzidoari. Ados egongo zara
ala ez, baina ezingo duzu
ukatu erreflexio bide inte-
resgarria ez denik eta sara-
suatarren faunako abereren

«FAUNA TXIKI BAT BERTSO BERRITAN»

JON ETA AITOR
SARASUA. ELKAR, 1995

batetan zure burua islada-
turik ikusten baduzu, hor
konpon Maria Anton!

zen ere, gaur egun ia ezin-
besteko osagaia dugu Eus-
kal Herri osoko edozein jai,
erromeria edo ospakizune-
tan. Hemen aurkeztzen den
bilduma hau soinu txikiaren
panoramaren erakusgarria
dugu: iraganeke erreferen-
tzia bazterrezin batzuen

ondoren, gaurko joera eta
puntako artisten errainuak.
Konpakto honetan besteak
beste, Tapia eta Leturia
Band, Gozategi, Kepa, Za-
baleta eta Motriku, Jo eta
Hautsi, Kalejira Al Buk,
Maixa eta Itziar entzun di-
tzakegu ●

CHANGE - PLUS
TRUKE KOMISIORIK GABE

Ekaina letik Abuztuaren 8 arte:

- Astelehenetik Larunbatera - 8tik 20etara.
- Igandeetan - 10etatik 13etara, 16tik 19etara.

Urtean zehar:

- Astelehenetik Larunbatera - 9etatik 12,30etara.
- 14etik 19etara.

DONIBANE LOHITZUNE

Tel. 59 51 03 43

32 rue Gambetta

Aldaba-Txiki
auzoa

TOLOSA

☎
65 29 64

ISASTEGI
SAGARDOTEGIA

Historiaurretik hasi eta gaurdainoko marinelen istorioak biltzen ditu dokumentalak. (Arg:G. G.).

Kresal usaineko istorioak

Itsasoari loturik egon da Euskal Herriko hainbat pertsona eta herrien historia. Hori gaitzat harturik, Durangoko Baleuko ekoiztetxeak «Euskaldunak eta itsasoa» dokumentala burutu zuen Euskal Telebistarentzat. Itsasgizonen inguruko kontakizunarekin kresal usainez beteriko ordu erdiko hamar kapitulu eskainiko dituzte datorren martxotik aurrera.

AZKEN urteotan, Euskal Telebistan, bertan egin izan diren dokumentalen artean gai aldetik joera nabarmena izan da. Gehienek Euskal Herriko alorren bat hartu, eta horren historia jorratu dute, hala-nola «Euskal futbolaren historia», «Euskal txirrindularitza», «Euskal antzerkigintzaren historia», «Euskaldunak eta Amerika» eta «Euskal pilotaren historia», batzuk aipatzearren.

Multzo berean sar dezakegu, hasiera batean iragan zen udazkenerako zen eta orain martxoan estreinatze-koa asmoz diren «Euskaldunak eta itsasoa» dokumental sorta ere.

Baleuko etxeak ekoiztutako dokumental honetan, historiaurretik hasi eta gaurdainoko itsasgizonen historia bildu dute. Carmelo Vivancok zuzenduriko dokumental honetan, bikoiztaile

lanetan ere aritua den Mañu Elizondo izan da aurkezle lanak bete dituen.

Historiako lau aroen inguruan biltzen dira «Euskaldunak eta itsasoa» dituen ordu erdiko hamar kapituluak. Lehen zatia, historiaurrean euskal herritarrek eta itsasoak izan zuten loturaren inguruan bildurikoaz osatzen da. Lumentxako koban agerturiko legatz aztarnak adierazi bezala, garai hartako

ko euskaldunek itsaso zabalean arrantzan jarduten zuten.

Ondorengo kapituluek itsasgizon euskaldunek Kantauri itsasoko zailtasunei aurre egin zietenekoa jasotzen dute. Zehazkiago, XI., XII., eta XIII. mende aldera, marinelek itsasuntzien eraikuntza arloan Vikingoengandik jaso zuten esperientziarekin, zuten eza gutza ongi nahastuz, itsasuntzigile bikainak bilakatu ziren garaia. Era berean, atal horietan Ternuara egin zituzten bidaiak eta beste hainbat euskaldunek parte hartu zuten hainbat espedizio ezagutara ematen dituzte.

Dokumentaleko azken atalak hurbiltzen diren heinean, XVIII. mendean sortutako Caracasko Erret Konpainia Gipuzkoarraren ondorioz bizi izandako ekonomi suspertze garaiak azpimarratzen ditu.

Historia osoa biltzeko aurrez dokumentazio lan handia behar izan da. EEB-Betako Mistik itsas museo famatuko artxiiboak eta, Deustuko eta Leeds-ko unibertsitateetakoak ere informazio-iturri izan dituzte. Kanada, EEBB eta Ingalaterra izan dira besteak beste grabazioa burutzeko izan diren herrialdeak. Hainbat aditu ere elkarriketatu dituzte, adibidez Robert Grenier ikertzailea, Lavalgo unibertsitateko Laurier Turgeon, Amsterdamgo Unibertsitateko Peter Baker eta Kanadako Brad Lowen-en modukoak iritziak aberasten dituzte dituzte «Euskaldunak eta itsasoa» dokumental-saioak irauten dituen hamar kapituluak.

ARRITXU ZELAIA

Loli Astoreka: «Ez nintzateke gai, 'Txiskola'ko lehiakide izateko»

Loli Astoreka ezaguna da gure artean, bai antzerki munduan egin dituen hainbat lanengaitik, baita Euskal Telebistarako egin dituen «Hau da hau», «Flamingo», «Goenkale» eta beste hainbatengatik ere. Oraingoan pantailan «Txiskola»ko Barretzaindiko partaide modura datorkigu.

Barretzaindiko partaide izateko zer behar da?

Batez ere jende osasuntsua eta umoretsua izatea behar da. Kontuan izan behar da jolasa dela, eta ondo pasatzea dela asmoa. Nik Barretzaindian parte hartzeko hori izango zutela kontuan uste dut.

Zail gertatzen zaizu txiste ona eta txiste txarra bereiztea?

Berehala igertzen da zein den ona; nahiz eta egun txarra izan, gauza bat, barre eginarazten dizunean, ona da. Nola kontatzen den ere asko esan nahi du, nahiz eta txiste ona izan kontatzen dizun pertsonaren arabera, grazia dauka edo ez. Askok txisteak kontatzeko grazia berezia dute, bakoitzaren zortzigarren edo hamargarren zentzuan dagoela hori,

uste dut.

Zein aukeratuko zenuke, «Goenkale»ko Begoña, «Pecata Minuta»ko moja edo «Txiskola»ko barretzaina?

Denek daukate nire zeozer, denetan nago neu. Nire lanbidea da, «Goenkale»n aktore moduan nago, «Pecata Minuta»n ere aktore moduan nago, eta «Txiskola»n Loli bezala. Gainera esku artean zenbat eta gehiago eduki, orduan eta aukera gehiago ikasteko. Ni Begoña, moja eta barretzainarekin geratuko nintzateke: denekin gustora aritzen naiz, ahal dudan ondoen pasarazi eta neuk ere ondo pasatu nahi dut egiten dudan guztiarekin. Bestela, txarto pasatzekotan hobeto etxean geratzea.

«Txiskola»ko lehiakide izango ahal zinateke?

Inoiz ez, ezinezkoa da. Txiste bat orain kontatuz gero, hemendik bost minutura ahaztu egingo litzaidake. Txisteak hausteko, izorratzeko balitz, agian bai, oraingoaren alderantzizko lehiaketa balitz, orduan hartuko nuke parte. Denetatik zerbait itsasten dela egia da, eta neuk ere erraztasun pisika bat hartu dut, baina ez dut ikusten nire burua txiste kontatzen.

«Txiste ona berehala bereizten da», Loliren aburuz. (A: G. G.).

ARRITXU ZELAIA

TXORI BATEK

ESAN DIGU

Canal Sur Euskal Herriraino

Hispasat satelitearen bidez, Euskal Herrian otsailaren 27tik aurrera Canal Sur, Andaluziako telebista, ikusi ahal izango da. Europa mendebaldera, eta Afrika iparralderaino zabalduko da, Canal Surren seinalea.

Jaso ahal izateko antena parabolikoa izatea beharrezkoa da, antena hau erosi nahi duten elkarte andaluziarrentzako diru laguntzak emango ditu. Canal Surrek, informatiboak eta kultura gaiak dagokien programak emango ditu ordutegia 18.00etatik 23.00etara izango da.

Indarkeriaren aurkako txipa

EEBBetan indarkeriaren aurkako txipa jarri edo ez hasi dira hausnartzen. Telebista saio bakoitzari, dituen sexu eta indarkeri irudien arabera, ezarritako kode zenbakia jasoko luke txip honek. Zenbaki horren arabera, telebista aparailuaren jabeak erabaki dezake irudi horiek kodifikatuak jaso edo ez. Txip honen funtzio nagusia, gurasoek beraien haurrek zer ikusi edo ez erabakitzeko ahalmena izatea litzateke, inolako zalantzarik gabe.

■ «Euskal espioitza» ostegunean

Ostegun gauean, espioi gisa artituriako hainbat euskaldunen berri jakiteko aukera eskaintzen du ETB-1k. Koma ekoiztetxearen lan honetan Espainiako gerra, 2. Mundu Gerra eta Gerra Hotzean parte hartu zuten euskal espioen berri ematen dute. Aste honetakoa, «Comet Sarea» espioitza arloko sare ezagunari buruz arituko dira. Ostegunetan, gauerdigaurdian izan ohi da. Otsailak 15, 00:25etan.

■ Rugbya igandeko «Kirolez kirol» en

Normalean telebistan leku handirik izaten ez duen kirola izango da Euskal Telebistan igande eguerdian. Xerox Getxo talde bizkaitarrak Tecnidex Valencia aurrez aurre izango du. Igande eguerdian, 12:00etan «Kirolez Kirol» en barne.

■ «Fernando Amezketarra» ren azken atalak

Euskal Herrian hain ezagunak diren Fernando Amezketarren esaera, asmakizun, txiste, eta beste hainbat gertakizun marrazki bizidunetan jarri dituen telesailaren azken atalak laster dira. Larunbatean Juanba Berasategik eta bere ekipoak eginiko sorta honen azken aurrekoak izango dira, hamaikagarrena eta hamabikagarrena alegia. Gertaera ezberdinak agertuko dira hauetan, lehenengoak «Eskribauari irakasten» izenburua duela eta besteak aldiz «Fernando santua». Oraindik, Euskal Herriko bertso-lari ezagun talde batek aho-tsa jarri dioten marrazki bizidunak ikusteko aukerarik izan ez duenak, azkena atalak ikusteko garaiz dabil. Otsailaren 18an, igandean, 14:55etan.

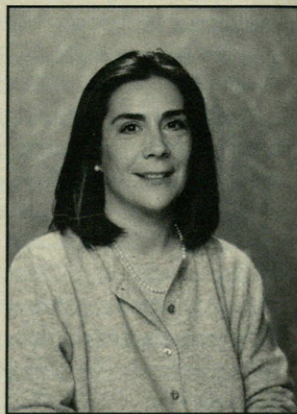

■ «Jokoa baino gehiago» kirol dokumentala asteazkenean.

«Jokoa baino gehiago» dokumentalaren «amateurrak eta sasi amateurak» deituriko bigarren atala eskainiko dute asteazkenean. Dokumentalean kirola amateur izatetik nola profesional bihurtu den, dopina, lehiaketak eta kirolarien babesleak, komunikabideen eragina, jarraitzaileen garrantzia, dira besteak beste lantzen dituen gaiak. Asteazkenean, 11:05etan.

■ «Lan ixilari txalo» saio berezia

Koro Lasartek zuzendu, eta Arantxa Artza eta Asier Odriozolak aurkeztuko duten «Lan ixilari txalo» magazine berezian, musutruk, itzalean lan egin duten Euskal Herriko hainbat pertsonaia ezberdin omenduko dituzte. Elkarriketak, eta musika talde ezberdinak izango dira. Otsailaren 24a, 22:00etan

Z A P P I N G

Gasteizerako bi telebista proiektuen arteko hika-mikak

TELEBISTA bat beharrean bi atera dira Gasteizen, eta ika-mika sortu da. Otsailaren 2an Canal Gasteiz Television aurkeztu zuten prentsaurrekoan. Orduan hilabete hau amaitu baino lehenago zortzi orduko emanaldia izateko asmoa agertu zuten. Canal Gasteiz Television deritzanak, 100 miloi pezetako (40.000 libera) aurrekontua du, diru iturri pribatuetatik lorturikoa guztia.

Otsailaren zazpian, prentsaurrekoan agertu ziren beste telebista proiektuko partaideak, Gasteiz Television telebistakoak alegia. Hauek, hiru hilabete daramatzate *ajuste carta* deritzonaren seinalea Gasteiz osora za-

baltzen. Prentsaurrekoan, Canal Gasteiz Telebistakoen aurka salaketa aurkeztu zutela agertu zuten erakunde ugaitan: Udala, Arartekoa, kontsumitzaile elkarte eta Telekomunikazio eta Lan Publikoetarako ministerioan besteak beste.

Herri telebistei loturiko lege berraren arabera, seinalea hedatzen den eremu zehatz batean ezin dira bi telebista pribatu batera egon, bi egotekotan batek Udalarena izan behar du. Telebista seinalea behar bezala emititu ahal izateko gainera, frekuentziaren jabe izan behar dute. Ez telebista bat, ezta bestea ere, ez dira frekuentzia baten jabe. Beraz, ez da-

go argi gasteiztarrek zein herri telebista ikusiko duten.

Zarauzko Telebistan, Elkano eta Meagas auzoak

Otsailaren 14an izango den «Tipi-tapa» saioarako, Agustín Ezenarro gertariarrak Elkano eta Meagas auzoei buruzko erreportaia interesgarria prestatu du. Bertan, bi auzo eder hauen historia ezagutzera emango dute, inguruneak, ermitak eta jendea agertuz. Amaitzeko, auzo horietako nekazari-turismoari buruz ere arituko dira.

Otsailaren 15ean, ostegunean, «Ene Zarautz maite» saioan, Juan Mari Zubiaurrek inauteriei buruzko erreportaia aurkeztuko du. Gaiari loturik, Donato Larrañaga zarautzar abeslariak kaleratu berri duen diskoari buruz ere arituko dira.

Urtetan jorratutako baserritar irratsaioak

Euskarazko irrati gehienetan topa daitezke nekazari munduari zuzenduriko tar-teak. Euskaraz egiten direnen artean ia zaharrenetarikotzat jo daitezkeen hauek, dirulaguntzak, azokak, prezioak, arauak... izaten dituzte gehienetan hizpide.

EUSKARAZKO irrati-gintza-ren hasieretara jotzen badugu, baserritarrei zuzenduriko irratsaioez hitz egitea ezinbestekoa bilakatzen da. Euskaraz jarduten diren irrati gehienek sorreratik eskaintzen diete lekua nekazari saioei.

Irulegiko irratiari, asteen behin Pantxika Maitiaren ardurapean izan ohi da laborariei eskainiriko emanki-zuna. Loiola eta Donostiako Herri Irratietan, Arrate Irratien eta Segura Irratien es-

kaintzen duten irratsaioak bera da. Jaime Zubia zuzendari den irratsaio honek 25 urte daramatza antenan, lehenago «Erein erein hazia» izenburupean eta duela 15 urtetik hona, «Baserrria» deitzen dela. Bizkaia irratiari ere, itxura eta izen ezberdinekin bada ere, irratiaren hasieratik dute nekazarien tar-tea, gaur egun astelehenetik ostiralera egunero izaten dela.

Beraien artean, izen eta egun ezberdinetako irra-

Nekazari gaiak jorratzen dituzten irratsaioak daude irrati gehienetan. (Argazkia: Aitor Bayo).

tsaioak badira ere guztiek antzeko gaiak jorratzen dituzte. Bai batzuk, bai besteek, pil pilean dauden gaiak, berri emanaldia eta elkarrizketentzako lekua dute. Europako eta bestelako dirulaguntzei arreta berezia jartzen diete, baita azokako produktuen prezio, eta laborantza giroko gertaki-

zun garrantzitsuenen agendarie ere.

Sorreratik irratiari daude, eta luzaroan iraungo dutelakoan daude saio ezberdinetako zuzendariak. Jaime Zubiaren hitzetan «*behar beharrezkoak dira horrelako irratsaioak*»

ARRITXU ZELAIA

B A G A K

Abetxuko eta Kitto berriro martxan

Gasteizko Abetxuko auzoko irrati librea, hiru urte isilean eman eta gero, hilabete honetan berrekin nahi dio. Abetxuko eta Kitto Irratiak, oraingoan, auzoan eratu berri den Ekimen Etxean izango du bere egoitza. Aurreko aldiko antzeko programazioarekin itzuliko dira, besteak beste informatiboak, kultura alorreko saioak eta irrati antzerkia izango dutela.

Egin Irratien programazio berria

Musikazaleen gustora eginko programa ugari estreinatuko dituzte otsailaren 19an. Musikari osoki loturiko saioen artean, jadanik

ezaguna den «Igo Bolumena» saioan barne, astelehenetan «Cannabis Baratza», astearteetan «Ziri zorrotza», ostegunetan «Slap!» eta ostiralean «Metal ekaitza» atal bereziak entzun daitezke. Saio honen ordua orain arte 20:00etatik 22:00etara zen; orain 22:00etatik 24:00etara izango da.

Musikaz beteriko saio berriak dira, munduko musika eta herriak ezagutzera bideraturiko astelehenetako «Canta tierra tiempo» saioa eta astearteetako «Ilunabarrran» blues saioaren ordua. «Futurama» ostegunetan eta «Sintorama» ostiralean izango dira hemendik aurrera. Aipaturiko saio guztiak, arratsaldeko 20:00etan izango dira.

A U R P E G I A

Miren Ezkurra (Bizkaia Irratia)

Duela bost-sei urte, kazetaritzako laugarren mailan, ikasketak burutzen ari zela, hasi zen Bizkaia Irratian, berak dioenez orduan, «*irratiak lotsa galtzeko, eta zabalatzeko balio izan zidan*».

Informatibo arloan, hainbat urte egin ditu, eta orain ere orduoroko albistegiak ere bere lanaren parte izaten dira. Baina ez da informatiboetara bakarrik mugatu. Iaz era guztietako osagarriak zituen magazinea egiten zuen, eta aurten ere informatiboek gain goiz partean «Bihotzetik bihotzera» zorian agurren tartean laguntzaile gisa aritzen da.

Egiten dituen gauza horietaz guztiaz gain, badu beste bat ere, guztiz gogokoa duela aitortzen duen arratsalderoko «Kulunkan» musika klasi-ko saioa.

OTSAILAK 16 KONTZERTUAK LESAKAN

Atxaspi Ostatuak antolatutako kontzertuen barruan, Lesakako inauteriak direla aprobetxatuz, asteburu honetan bi kontzertu izango dira: gaur **Garik** eskainiko duena bata, eta **Maixa eta Itziar** trikitarietxek etzi eskainiko dutena bestea. Biak ere Atxaspin, 23:00etan.

MARRAZKI ERAKUSKETA IZURAN

Gaur hasi eta martxoaren 17ra artean, **Izurako Haize Berri Kultur Etxean «Marrazkirri» erakusketa** dugu ikusgai. Umorea oinarri duten marrazkiekin osatutako erakusketa dugu hau. Beronen **aurkezpena, gaur 20:00etan** egingen da, ekitaldiokin: Ostibarri Ikastolakoen eta Euskaldun Gazteriaren antzerkiak, Ugutz txiste-kontalaria...

«MENDIKO HILABETEA»

Iparraldeko mendi taldeek antolatutako «Mendiko hilabetea» ekimenaren barruan, gaur Angeluko Ibai Alde Batzokian, 20:30etan, **Juan Lasarteren diaporama** ikusteko modua izango dugu: «**Neguko iraganaldiak Pirineo mendietan**».

OTSAILAK 17 SOROTAN BELE DONOSTIAN

Sorotan Bele talde honddarribitarrak, kontzertua eskainiko du gaueko 0:00etan Donostiako **Portuko Karpan**.

KONTZERTUA LASARTE-ORIAN

Lasarte-Oriako Zulo tabernan, gaueko 23:00etatik aurrera, **Psilicon**

Usurbilgo Bota Punttuba bertso eskolak antolatutako, **Lasarte-Oria eta Usurbilgo bertso eskolen arteko topaketa** izango da hilaren 17an Usurbilen. Arratseko 20:00etan hasiko den **kalejira batekin emango** zaio haisera, **trikiti eta kopia** doinuz bazterrak alaituz. **Ekitaldiok Usurbilgo zein beste bertso eskoletako kideak ezagutarazi eta bertso eskolako funtzionamendua klase barruan soilik ez geratzea dute helburu. Hilean behin beste bertso eskola batekin topaketa egiteko asmoa du Usurbilgo bertso eskolak.**

I H E S I

Rubalcabatik, Las Enguinzasera igoera

Las Enguinzas (Cantabria), Miera eta Pas ibaien artean dagoena, bi mendi motaren arteko kontrastea arras ongi ikus dezakegun mendi-gunea da. Mendi-gunearen ekialdea, karezko mendia-aren adibide bikaina da. Mende- baldera, baina, siliziozko mendi tipikoarekin egingen dugu topo, erliebe latz baina biribilduak eta landare-geruza degradatua dituen.

Las Enguinzas tontorrera (961 metro) igotzea izango dugu helburu ibilaldi honetan. Irteera zein helmuga puntua bera izango da: Rubalcaba. Herri hau Liernanetik pare bat kilometrora dago, San Roquera doan errepidean. Tontorrera ar-

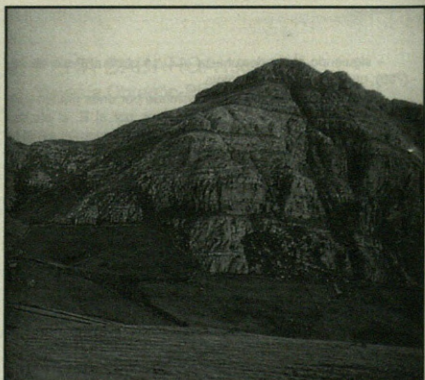
teko bidea egiteko hiru bat ordu beharko ditugu.

Rubalcabako ermitaren pare-paretik, hegoaldera igotzen den pista hasten da. Laster bidebanatze batekin egingo dugu topo. Eskuinekoa hartu. Pistak bihurtune asko eginez egiten du gora.

Beste bidebanatze batekin egingen dugu topo, eta eskuinera egingo dugu, sasis jositako maldan gora. Bihurtune pare baten ostean, La Peredara helduko gara. Txabola gune bat igaro ondoren, errekatxo batzuk igarotzen dituen eta ekialderantz gora egiten duen bidezidorrean barrena egingo dugu. Bidezidor honi jarraiki, ondoan lizarrak di-

tuen txabola bate-raino iritsiko gara.

Aurrera jarraituz, hegoekialderantz, Somon sartuko gara. Somo muinoek inguratutako gunea da, zelaiz eta txabolez betetakoa. Ekialdetik inguratuko dugu berau, al-tuera galdu gabe hegoalderantz joz. Hala Picon de Marmajo mendiaren (800 metro) atzean dagoen zulora helduko gara. Bertatik ekialderantz igo malda gogorrean barrena, gain batera heldu arte. Hegoaldera jarraitu beharko dugu orain, harkaitza mende-bal-

detik inguratuz. Hegoalde-tik gora egin eta Las Enguin-zasen izango gara.

Parajeak ederrak oso: Cantabriako ekialdeko mendiak, Cabarga, Santander, Alto Campoo, Peña Sagra, Picos de Europa, Paseko mendiak... ■

Flesh eta **Parole** rock taldeek kontzertua eskainiko dute. Planik ez baduzue, beraz, badakizue nora jo.

KONTZERTUA ETA DANTZALDIA ARRUTAN

Herriko gazteek eta jai batzordeak antolaturik, gaur gaueko 23:00etatik aurrera kantaldi-dantzaldia izango dugu entzungai Arrutan. Lehenik, **Ttakun-en kontzertua** izanen da, eta **Sustraiak** taldearekin dantzaldia ondoren. Dantza egiteko modua, beraz, sobera.

CARLOS CANO BARAKALDON

Carlos Cano kantari espainiarrak «**Algo especial**» bere azken diskoa zuzenean aurkeztuko du gaur eta bihar Barakaldon. Bi emanaldiok Barakaldo Antzokian izango dira, iluntzeko 20:00etan hasita.

OTSAILAK
18
igandea

SEXUALITATE TAILERRAK BILBON

Bilboko Alde Zaharreko Emakume Taldeak sexualitateari buruzko tailer batzuk antolatu ditu. **Neska zein mutilei zuzendua** dago. Ikastaroen eguna eta ordua jendearen arabera erabakiko da, eta dohainik izango dira. Izena emateko **azken eguna gaurkoa** da. Parte hartu nahi izanez gero, beraz, jo ahal bezain pronto Likiniano Kultur Elkartera.

OTSAILAK
19
astelehena

MAITE VILARIÑOREN OLIO ERAKUSKETA

Gaur hasi eta martxoaren 2ra bitartean, Maite Vilariñoren olio erakusketa izango da ikusgai **Erromoko**

Bere azken diskoa kaleratu ondoren, «**Landalan**» izenekoa, **Oskorri** taldeak Euskal Herriko txoko batetik bestera jarraitzen du berau aurkezteko asmotan. Hilaren 16an, ostirala, Elorrión izango dira «**Landalan**» ikuskariarekin. Gainera, ezin ahortzi Oskorri emanaldi hauetarako Maskarada antzerki taldearen laguntza paregabea duela. Batzuek musika jarri eta besteek antzerki lana, ikuskizun benetan dotorea eskaintzen dute. Elorriotarrek ez dute aspertzeko betarik izango.

M O K O F I N A

Bakailaoa Bizkaiko erara

Bakailaoa jaki preziatua dugu Euskal Herrian, eta makina bat modutara prestatzeko modukoa. Udazken eta negu partean jateko aproposa, aste honetan bakailaoa Bizkaiko erara prestatu ahal izateko modua eskainiko dizugu lerrootatik. Plater hau prestatzeko uretan egondako 900 gramo bakailao beharko dugu.

Lurrezko kaxuelan jarri litro laurden olio, gurina eta zati txikitik zatitutako hiru-giharra. Gehitu honi aurrez txiki-txiki egindako sei tipula, hiru baratxuri-ale, perrexila eta piperrauts beltza. Utzi geldo egosten, tipula desegin arte. Ordubetera, gehitu ura irakiten, eta utzi egosten beste ordubetez.

Hartu bitartean sei piper gozo eta jarri ur hotzetan. Kendu haziak piperrei, galdarraztatu irakiten jarritako uretan —azala kendu ahal izateko— eta bota mamia kaxuelara. Har ezazu piperrren azala eta birrindu 100 gramo ogi-mamirekin eta bakailaoa uretan izan duzun ur apur batekin.

Jarraian, har itzazu bi arrautza egosiren gorringoak, urtu ur apur batekin eta gehitu hauek ere kaxuelara. Utzi egosten beste pisika batean eta iragazi guztia bahean. Modu horretan saltsa lodi-lodia lortuko duzu.

Hartu ondoren bakailaoa eta ken iezaizkiozu ezkata, jarri lapiko batean eta ur hotzez estali. Behin irakiten ari

denean, ken ezazu lapikoa sutatik, atera bakailaoa bertatik eta kendu bakailao zati guztien hezurak. Jarri gero zerri-gantzaren pare bat koilarakada lurrezko kaxuela batean eta saltsa bero apur bat, eta jarri gainean

bakailao zatiak. Estali bakailaoa soberan izan duzun saltsarekin.

Amaitu egosketa, apurka apurka zerri-gantz gehiago gehituz. Gatzitu, behar adina, eta azukrea gehitu. Edaria aukeratzea falta zaizu ■

Kultur Etxean. Ordutegia: 11:00etatik 13:00etara eta 18:00etatik 21:00etara astegunetan, eta 11:00etatik 13:00etara larunbatetan.

OTSAILAK 20 asteartea

MUNDUKO MUSIKA TRESNAK IRUNEN

«Munduko Musika Tresnak» deituri-ko erakusketa egongo da ikusgai gaur hasi eta martxoaren 10era artean Irungo Amaia Kultur Zentroan. Herri ezberdinetako 1.000tik gora musika-tresna ikusi ahal izango duzue. Erakusketa 18:00etatik 21:00etara egongo da zabalik lanegunetan, eta 11:30etatik 13:30etara igande eta jaiegunetan.

LITERATUR SARIKETA

Literatur Lesbikoaren lehen Lehiaketa antolatu du Iruñeko Lumatza lesbianen

kolektiboak. Sariketa honetan **lesbi-kotzat jotzen diren gertaeren, fantasien edo oroitzapenen kontaketek** dute lekua. Idazlanek emakumeek idatzitakoak behar dute izan, **gehienez 15 orrialdekoak** (tarte bikoitzez makinaz idatziak). Lau kopia aurkeztuko dira, izenorde batekin sinatuta. Gutunazalean datu pertsonalak agertuko dira. Lanak igortzeko epea gaur amaituko da. Hona bidali: 31015 Iruñea, 1.177 postakutxatila, «Literatur lehiaketa» izenburupean.

OTSAILAK 21 asteazkena

EUSKAL KANTAGINTZA

Bilboko Zenbat Gara kultur elkarteak antolatutako Euskal Kantagintzaren II. Mintegiaren barnean, gaur **Josu Zabalak eta Garik «Hertzaina eskale bilakatu»** gaiaren inguruan hitzaldi interesgarria eskainiko dute. Hitzaldia Kafe Antzokian izango da iluntzeko 20:00etatik aurrera.

«Pinturari» izenburupean, Bilboko Arte Ederretako Museoa 80 eta 90. hamarkadetako margolariak biltzen dituen **Argentaria Bilduma** duzue ikusgai martxoaren 24ra bitarte. Pintura erakusketa honek **Argentaria bildumako ondaretik jasotako 52 obra** batzen ditu, eta azken hamarkadetan Espainiako margogintzan batera lanean jardun izan duten taldeei eta indibidualidadeei egiten zaien begiradaxoa da.

L A N D A R E A K

Pikardia, oliotan ito

Frutarbolak dituen edonork badaki zorri, kukurrutxa, zuria, gorria, pikardatua eta edozein gaitz edo izurriteren udaberri eta udako erasoak zein gogaikagarriak diren.

Gaitz eta izurrite hauei aurea hartu edo jada eraso landare guzietan barreiatua badago, honen pikardien eragina ahal den neurrian apaltzeko, edonolako tratamendu-egutegirik betetzeko alpertuegiak ez al gera egoten, generalean, sasoi hortan? Eta alpertua ez dagoe-na, etsita, noizbait egin duen tratamenduak ez bait du eragin argirik izan gaitza edo izurritearen garapenean.

Gure frutarboletan izurritetzat jotzen ditugun erasoak intsektu, bakterio, bi-

rus, onddo eta abarretan dute jatorria. Hauen bizimoduak sortzen ditu kalteak landarean. Baina bizidunok ez dira udan soilik bizi. Negua ez dute Benidormen igarotzen, lore-begiko ezkatarte artan, txertuko zirrikituraren batean, azaleko erretenetan, hor egongo dira urrutira gabe zorriaren arraultzak, eulien harrak, tximeleta-krisalidak, onddoen esporak eta abar etorri berria den neguko hotzetatik ahalik eta ongien babesten.

Alperrontzako hauxe da garai egokiena, beraz atzea dantzatu! Negu negukoak dira frutarboletan egiten diren tratamendu eraginkorretakoak, eta olio bereziak erabiliz egiten dira. Olioaren

zeregina, landarean barrena ezkutatuta dauden bizidunok itotzea da. Olio tratamendu-motxilarekin mehe-mehe zabaldu eta landare gainean geruza bat osatzen du. Barruan harrapatu dituen arraultz, har, espora eta abarrei arnasik hartzen ez

die utziko eta itota hilko dira, gehienak bederen...

Tratamendu berezi hau neguan soilik egin daiteke, landarea erdi lo dagoenean, bete-betean bizirik balego bera ere itoko litzateke eta ■

JAKOBA ERREKONDO

IBERIAR ZINEMA GETXON

Iberiar Zinema zikloaren barruan, gaur eta bihar arratsaldeko 19:30etan, Getxo Antzokian, **Montxo Armendarizen «Historias del Kronen»** filmearen proiektzio eta foruma eskainiko dute. Sarrera 300 pezetakoa izango da (12 libera inguru).

OTSAILAK
22
osteguna

SAVOURNA STEVENSONEN KONTZERTUA BILBON

Bilboko «El Carmen»en burutzen ari diren kontzertuen barruan, gaur **Savourna Stevenson** eskoziarra izango dugu entzungai. **Harpa zeltiarrean musikagile berritzaile eta eragileenetakoa** dugu emakume hau. Musikari askorekin egin du lan, eta orain artean lau disko kaleratu ditu. Musika munduan izan duen esperientzia zabalak,

musika mota ezberdinak ezagutzeko modua eman dio, folka eta jazza kasu.

IÑURRATEGI ANAIEN DIAPORAMA ERREENTERIAN

Alberto eta Felix Iñurrategi anaiek, **Cho Oyu eta Lhotsera** egin zuten espedizioari buruzko diapositiba emanaldia eskainiko dute gaur, arratseko 19:30etan, **Erreenteriako Reina Aretoan**. Zortzi proiektoreen laguntzaz, ahots eta musikadun 1.000 irudi eskainiko dizkigute.

ZIGOR KANTARIA BILBON

Bilboko **Kafe Antzokian** Zigor kantariak kontzertua eskainiko du gaur gaueko 21:00etatik aurrera. Zigorrek, folka eta rocka lantzen ditu bere abestietan.

Kilometroak 96 Elgoibarren dela eta, honen inguruan burutuko den lehen kultur ekintza modura, San Bartolome Ikastolak Pedro Luis Ormazabalen argazki erakusketa antolatu du herriko Kultur Etxean. Hilaren 8an izan zuen estreinua, eta 28ra artean luzatuko da. Bergarar honek bere lehen erakusketa 1987an egin zuen eta ordutik hona Euskal Herrian eta EEBBetan bere lana hamabi aldiz erakutsi du. Guztira 25 argazki daude ikusgai, «transferentzia» teknikaz eginak.

O S A S U N A

Umeak ez du inola ere lotara joan nahi

Ongi lo egitea ezinbestekoa da umearen garapen fisikoa eta mentala behar bezala joan dadin. Pertsona helduek oso ongi ulertzen dugu hori, baina kontua umeari ulertaraztean dago, biharanonean nekatuta ez egotea edo umore txarrez ez jaikitzeak garaiz oheratu beharra dagoela konturatu dadila haurra. Garrantzitsuena ordu horietan errutina-moduko bat sortzea da, umea lotara joateko garaia heldu dela konturatu dadin. Badago truko mordoska bat, umeak lo errazago hartzeko erabil daitezkeenak:

* Agian funtzionatu dezake zinta batean musika lasaia grabatzea, edota bestela

soinu erritmikoren bat: umea erlaxatu egingo da eta lasaia egingo du lo.

* Ez da komeni umea telebista ikusten edo jolasean ari denean, bat batean dena utzi eta ohera bidaltzea, lotara joateko ordua zerbait negatiboa gisa ikusteko arriskua baitago. Hobe da oheratu aurretik denbora-pixka bat ezer egin gabe ematea.

* Umearen gelak 24 gradu inguruko tenperatura batean egon behar du, eta ilunpetan. Gehienaz ere argi gutxi ematen duen lanpararen bat edo zeharkako argiren bat utzi daiteke umearen gela, eta atea erdi irekita utzi.

* Bainu epela (edo beroa) oheratu aurretik, haurrari

kontu edo ipuinen bat kontatzea, lo-kantaren bat abesatea, metodo onak izaten dira umea lasaitzeko, eta oheratzeko ordua gertakizun atsegina bezala bizitzeko.

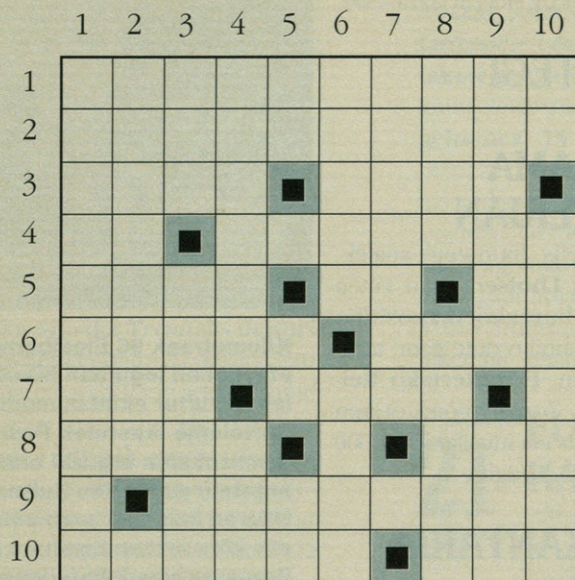
Umeak, lo dauden artean, hazkundearen hormona ja-

riatzen dute, eta hormona horrek baldintzatzen du ehunen garapenerako eta heldutasun fisikorako ezinbestekoak diren proteinen sintesia eta fabrikazioa ■

JABIER AGIRRE

Denborapasa

Gurutzegrama

EZKERESKUI: 1.- Tabako hostoak biltzen dituen pertsona. 2.- Ezinegonak. 3.- Gurpilik gabeko gurdia. Iparraldean, zeren. 4.- Erbioa. Herri hizkeran, Donostia. 5.- Iraun. Non atzizkia. Alderantziz, euskal fonema. 6.- Dardara. Gari sorta. 7.- Gor. Nafarroako ibaia. Tona. 8.- Ezin aipa daitekeena. Bokala. Zezen zikiratua. 9.- Lehenengoa. Frantziako HM-ko eskualde historikoa. 10.- Beldurti. Euskaraz eta kitto!

GOITIK BEHERA: 1.- Pl., komunikabide mota. 2.- Bistan dagoena. Bokala. 3.- Errepikatuz, irakiten. Hostoak dituzten adarrez eginiko sortak. 4.- Siberiako ibaia. Ezeztza. 5.- Suari dario. Oxigenoa. Autonomia Elkartea. Idi, hitz elkarketan. 6.- Entzuteko modukoa. Puska. 7.- Gizasemeak. Bokala. 8.- Emakume izena. Sustrai. 9.- Arma mota. Du, haiei. 10.- Nork, pluralean. Itoginak.

Kate hitzak

Letra kopuru desberdineko hitzak ageri zaizkizu ondoan. Helburua zera da, eskuineko taula osatzea, puzzlea bailitzan. Pasa ezazu hitz bakoitza dagokion lekura, kontuan harturik hitzok ezker eskuin eta goitik behera joan daitezkeela.

8 letra

Adabakia
Begirune
Ikaratia
Osteguna

7 letra

Irakats
Jostari
Osagile
Tantaia

4 letra

Aiar
Aisa
Alai
Alak
Baso
Bira
Gaur
Gobi
Gola
Gure
Hobi
Iaio

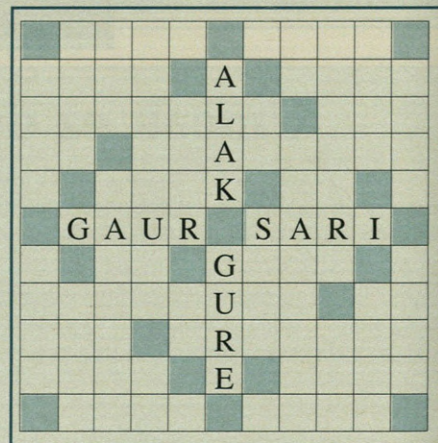
Ihia
Ikur
Laja
Mara
Otia
Saia
Sare
Sari
Siam
Sona
Sosa
Truk

3 letra

Ahi
Bia
Ira
Sai

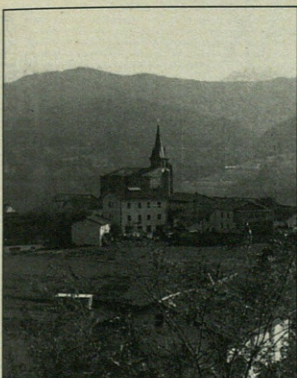
2 letra

Ag
Ad
Er
Gi
Nn
Oi
Or
So

ERANTZUN zenbakidunak bete ondoan, pasa ezazu letra bakoitza dagokion goiko taulako laukira eta grabatuan ageri den herriaren izena, Gipuzkoako herri baten izena ageriko zaizu.

— Hieroglifikoa —

1	2	3	4	5

Bahetzeko tresna	Trenbidea	Goialdea	Bokal bikoitza
Zaku itikia	Nasa	Garraio mota	
	5		
Erromerian doazenak	Jaiegun nagusia	Handia	
Konpon-bidea	Tona	Bibliako pertsonaia	
			Har ezak!
Röntgen	Begirada	Indioa	Konts-nantea
Mila zati bi	Irrati kate ezaguna	H ₂ O	Ebaki sakona
		Errep. txori mota	
		Lehor	
Meatzia	Ugaztun herbiboroa		Nekadura
Europako estatua	Hitzarmen		
		Lepo	
		Bokala	4
Sufrea	Utik!	Kemen	
Arabiarra	Bat	Bokal bikoitza	
		Gizon izena	
		Iodoa	
Potasioa	Behi-zaina	Autonomia Elkarte	
	3		

— - 50

Nafarroako ibar bat

Aurreko asteko soluzioak

BIASITERI									
●	B	●	B	●	I	●			
	S	A	M	A	L	D	A		
●	E	●	L	●	T	I	R	●	O
●	A	R	R	A	G	O	A	●	M
U	R	T	E	B	E	T	E	T	Z
●	O	●	B	A	N	O	A	●	K
I	Z	T	A	R	●	G	U	Z	I
●	P	O	●	R	A	I	●	I	N
M	E	N	T	U	R	A	T	U	A
●	N	I	O	N	A	●	U	R	K

Gurutzegrama

EZKER ESKUIN: 1. Guitizianak 2. Urreketari.

3. Tusa. Arana. 4. Ibil. T. Obi. 5. Zelaiak. Az.

6. I. Arrez. A. 7. Ad. Arazoak. 8. TIR. I. Kaki.

9. Utik! Gazta. 10. Aukerak. Ak.

GOITIK BEHERA: 1. Guitizianak 2. Orube.

Ditu. 3. Iraila. Rik. 4. Te. Tama. Ke. 5. IKA. Iri.

R. 6. Zertara. Ga. 7. Eta. Kerkak. 8. Nano.

Zozar. 9. Araba. Akta. 10. Ki. Izakia.

Kate hitzak

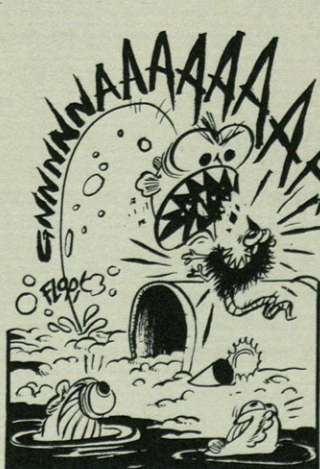
OL	GA	N	OLA		
I	Z	A	I	O	S
M	E	N	D	A	T
A	N	A	R	I	K
N	E	R	I	A	U
E	Z	I	N	A	S
B	P	A	A	S	K
E	M	A	K	U	M
S	O	L	I	O	A
O	R	A	I	R	K
E	K	I	A	D	I

Hieroglifikoa:

Laudio

ERROBIKO PIRAIKAKO

Komikia

Burutazio laburrak IRAk su etena hautsi duela eta

ORAIN dela urte terdi, 1994ko abuztuaren 31n, urrats harriagarria eman zuen IRAk: britaindarrengandik inolako bermerik gabe, su etena aldarrikatu zuen bere buruz, ordainetan Londresengandik inolako segurantzia politikorik izan ez arren.

Askok pentsatu genuen, garantiarik gabe IRAk horrelako urratsik ematea, sinetsezina zela, eta izkutuan bazezgokeela segurantziaren bat edo: autodeterminazio prozesua bideratzeko egutegi isil bat agian, edo horrelako zerbait. Ondoko aste eta hilabeteotan ordea, apurka apurka, gauza bat joan da garbituz eta nabarmenduz: britaindarren borondate onean finkaturik IRAk beste keinu simetrikiko bat espero zuela Londrestik, beste su eten bat eta autodeterminaziorako prozesuaren abiadura.

EZIN genuen sinetsi. Baina Irlandako berri zuzena zeukatenek asmatu egin zuten: IRAk bere su etena eskaini zuenean Londresek ez ziola ezer agindu. Nolzabait esateko, 'zuritan' jokatu zuela. Londresek, hamazazpi hilabete alferrik pasa ondoren, arrapostuzko su etenik egongo ez zela erakutsi du, jarritako baldintza nagusi horretan: 'Eman ditzala IRAk -zioten Londresen- iskilu guztiak, eta gero ikusiko'.

JOXE LUIS ALVAREZ
'TXILLARDEGI'

HORREN irakurketa bakarra hau da: 'Abertzaleen kapitulazioa aurrenik, eta gero geroak'. Inolako konpromezu edo bermerik ez. Britainar armadari eta Londreszale armatuei ez baitzaie alde aurretik iskiluak ematerik eskatu. Bai Espainian bai Euskal Herriko zenbait alderditan ere poz

handia zabaldu zen IRAren hordago ausartaren aurrean. Estatuaren arteko orekaren aldekoek zera zioten: 'IRAK armak eman ditzala, eta kitto'. Abertzaleon artean berriz berehala nagusitu zen beste galdera hau: 'Zertan geldituko ote da irlandarren autodeterminazio eskubidea? Noiz eta nola antolatuko da autodeterminazio erreferenduma? Noiz erretiratuko da Ipar Irlandatik britaindar armada okupatzailea? Nondik nora erabaki behar da Londresen, Irlandaren etorkizuna? Zer esango genuke Britainia Nagusiaren etorkizuna Dublinen erabaki behar balitz?'.

Irlandako arazoa, arazo zaharra, gogorra, odoltsua, nazio askapen arazoa da. Eta soluzio demokratiko bakarra haxe da: ondorio guztiekin, irlandarren autodeterminatzeko eskubidea onartzea. Irlandar herriak erabaki dezala bere geroa eta ez britaindar inperialismoak.

OTSAILAREN seian IRAk bonba bat lehertu du Londresen. Irlandaren kondaira trajikoa ezagutzen duen inork nekez pentsa dezake hilketaren errua irlandarrena denik. Autodeterminatzeko eskubide sakratua errotik ukatzen ez badu, behintzat, eta inperialismoa bedekatzeko.

MENDIA ETA IZADIAREN ZAINZA GIPUZKOAN

Gipuzkoako Foru Aldundiak, Nekazaritza eta Ingurugiro Departamentuaren bidez, mendietan aurrera eramaten diren jarduerak ikuspegi zabalez bultzatzen ditu. Eta mendia hartzen du hiru arloko sistema gisa:

ASTIALDI ETA KULTUR EREMU GISA.

ERRENTA ATERA ETA ENPLEGUA AREAGOTZEKO EREMU EKONOMIKO GISA.

NATURAREN BALIABIDEEN ETA BASOKO BIZITZAREN BABESLE GISA.

Gipuzkoako lurraldeak 200.000 ha. ditu gutxi gorabehera eta hektarea horien %60a zuhaiztia da. Horrela, herri onurakoen sailean sartuta dauden katalogatutako mendiek 33.033 ha hartzen dituzte eta mendi horien jabeak 43 entitate dira, hau da, Foru Aldundia, udalak eta bestelako udal entitateak.

Mendi publiko horiek hartzen duten azaleratik zati haundi bat parke naturaletakoak dira: iada parke natural gisa Aldundiak onartuta dauzkan Aralarko parkea, Aiako Harriko parkea eta Leitzarango biotopoa eta aztertzen ari garen beste bi parke naturaletakoak, Pagoeta eta Aizkorrikoak.

Partikularren mendiak bereziki produktuak ateratzeko dira eta, horrela, urtero 650.000 m³ zur ateratzen da mendi horietatik, guztira eta zutik hiru mila milioi pezetako baliokoa. Partikularren mendiak Basozaintza Zerbitzuko teknikari eta basozainen bidez kontrolatzen ditu Aldundiak. Basozaintza Zerbitzuak sustatu eta gainbegiratu behar izaten ditu, alde batetik, baso berritzeak (urtero 500 ha mendi publikoetan eta 1.200 pribatuetan), eta, bestetik, mendietan egin behar izaten diren baso lanak ere, hau da, garbiketa, soilketa eta inausketa lanak (800 ha mendi publikoetan eta 8.000 ha pribatuetan), horretarako dauden Laguntza Planen bidez. Plan horietako asko Europako Batasunaren Jarraibide eta Erregelamenduen barruan daudenak dira eta, ondorioz hark subentzionatuak, Euskal Herrirako baso lanetarako programa espezifikoak onartuta baitauzka.

Sustaketa lan hori Gipuzkoako Euskal Baso Elkartearekin elkar lanean gauzatzen du Nekazaritza eta Ingurugiro Departamentuak. Era berean, departamentuak baso sektoreko jardueretan ere hartzen du parte enpresa batzuekin batera: Euskal Herriko Zuraren Teknika Bazkundera, S.A. (Z.T.B.) enpresarekin, euskal merkatuan zuri interesgarrienaren kalitateak aztertu, ezagutu eta zabaltzeko egiten dituen lanak laguntzen; OIHANBERRIekin basoa hobetzeko teknikak aurrera eramateko lanak laguntzen eta landareen produkzioa sustatzeko lanetan laguntzen. Bestalde, Euskadiko Zur Mahaian, basojabe, errematatzaile, eta zehetzeko zura erabiltzen duten zerratzaile eta industriarien topagunean, bertako arduradunekin batera ere egiten du lan.

Gipuzkoako Mendien Foru Araua da lurraldeko mendien erregimena, plangintza eta erabilera eta ustiaketa arautzen dituen, natura baliabideak behar bezala antolatzeke ildo eta bermea delarik.

Basanimalien kontserbazioa eta ehizeko eta erreketako baliabideak behar den neurrian ustiatzen direla zaintzea Izadizaintza Zerbitzuaren eskumena da, zerbitzu horri dagokiolako Habitatan Arauan eta Red Natura 2000 Programan Gipuzkoarako ezarritakoa gauzatu eta aurrera eramatea, lursailen jabe eta erabiltzaileekin, udalekin, elkarte eta kontserbazio taldeekin batera lan eginez.

NEKAZAL TURISMOAK EL AGROTURISMO

NATURAZ gozatzeko eta ARABA ezagutzeko te ofrece una ALTERNATIVA ideal para
AUKERA ezin hobea eskaintzen dizu disfrutar de la NATURALEZA y conocer AL

ALDA "Biltegi Etxea"
Tel.: 945 - 40 60 42

AMURRIO "El Txakoli"
Tel.: 945 - 89 07 03

APRICANO "Casa Maribel"
Tel.: 945 - 36 28 18

AZKOAGA "Caserio Zabola"
Tel.: 945 - 40 50 95

BARRON "Casa Prados"
Tel.: 945 - 36 20 49

CÁRCAMO "Casa Ansótegui"
Tel.: 947 - 35 10 05

ECHAVARRI VIÑA "Hípica Celaya"
Tel.: 945 - 46 00 72

ELOSU "Atxarmin"
Tel.: 945 - 45 50 87

ESPEJO "Abegi-on"
Tel.: 947 - 35 12 04

ESPEJO "Patxo Etxea"
Tel.: 947 - 35 10 16

GANZAGA "Caserio Muru"
Tel.: 945 - 44 53 65

GURENDES "Ibaiondo"
Tel.: 947 - 35 31 29

LAGUARDIA "Erletxe"
Tel.: 941 - 12 10 15

LAGUARDIA "Sotomabe"
Tel.: 941 - 10 01 91

LALASTRA "Valderejo Etxea"
Tel.: 947 - 56 60 87

MAROÑO "Guzurtegi"
Tel.: 945 - 39 94 38

MARKINA "Perrenku"
Tel.: 945 - 40 30 93

MARKINEZ "Basibide etxea"
Tel.: 945 - 37 90 48

MATURANA "Sagasti Zahar"
Tel.: 945 - 31 71 58

MURUA "Guikuri"
Tel.: 945 - 46 40 84

NARVAJA "Koipe-Enea"
Tel.: 945 - 30 02 98

OYON "Finca la Espina"
Tel.: 941 - 10 10 60

OZAETA "Adela etxea"
Tel.: 945 - 31 70 33

RIVABELLOSA "Sagarribay"
Tel.: 947 - 35 50 30

SALINILLAS DE BURADON
"Areta etxea" Tel.: 941 - 33 72 72

SARRIA "Gorbea-bide"
Tel.: 945 - 43 02 39

URTURI "Aitonaren etxea"
Tel.: 945 - 37 81 47

URTURI "Casa Marixa"
Tel.: 945 - 37 81 19

URTURI "Los Artilleros"
Tel.: 945 - 37 81 74